

eul_wid: udm-aa

Πορφύριος ὁ Τύριος · Porphyry of Tyre

On Aristotle's Categories, Exposition by Question and Answer

Περὶ Κατηγοριῶν Ἀριστοτέλους

Period: Ὀψιμαρχαία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινή φιλοσοφική [Philosophical Koine](#)
Domain: Φιλοσοφία [Philosophy](#)
Format: Διάλογος [Dialogue](#)
Affiliation: [Neoplatonist](#)

4,1 55 (1t) ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΠΕΥΣΙΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΙΝ.

4,1 55 (1t) Ἐρώτησις Διὰ τί κατηγορίας ἐν τῇ συνηθείᾳ καλουμένης τῆς ἐν ἐγκλήματι πρὸς τὰς δικαιολογίας, ἥ ἀντίκειται ἢ ἀπολογία, ὁ Ἀριστοτέλης οὐ προελόμενος διδάσκειν, πῶς ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις τῶν ἀντιδίκων κατηγοροῦμεν, ἀλλ' ἕτερόν τι, ὅπερ οὐ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τῷδε καλεῖται τῷ ὀνόματι, ξενίζειν εἴλετο κατηγορίας ἐπιγράψας τὸ βιβλίον;

4,1 55 (1t) Ἀπόκρισις Ὅτι ἡ μὲν συνήθεια τῶν προχείρων οὕσα πραγμάτων παραστατική, περὶ τούτων καὶ τὰς δηλωτικὰς λέξεις ἐν τῇ πολλῇ χρῆσει παρέλαβεν, οἱ δὲ φιλόσοφοι τῶν τοῖς πολλοῖς ἀγνώστων πραγμάτων ἐξηγηταὶ ὄντες καινοτέρων δεηθέντες ὀνομάτων εἰς παράστασιν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐξευρεθέντων πραγμάτων ἢ αὐτοὶ ἐποίησαν λέξεις καινὰς καὶ ἀσυνήθεις ἢ ταῖς κειμέναις κατεχρήσαντο εἰς δῆλωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν εὑρεθέντων πραγμάτων.

4,1 55 (1t) ἘΠαράστησον ἡμῖν διὰ παραδείγματος ὃ λέγεις.

4,1 56 Ἀ Ὁ Ἀριστοτέλης κατανοήσας, ὅτι τινὰ εἶδη, ἃ ἐπιγίνεται, ὅταν τὸ οἰκεῖον τέλος λάβῃ τὸ γινόμενον ἢ ὑπὸ φύσεως ἢ ὑπὸ τέχνης, ὥσπερ ὅταν ὑπὸ τῆς φύσεως τὸ καταβληθὲν σπέρμα ζῶου κινηθὲν καὶ ἀποτελεσθὲν, φέρε ἵππος ἀποτελεῖται, ὅταν ἔμψυχον γένηται καὶ τὰ ιδιώματα φέρῃ τοῦ ἐμψύχου, τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν προσηγόρευσεν ἀπὸ τοῦ εἰς τέλος τὸ οἰκεῖον ἀφικόμενον τὸ σπέρμα ἔμψυχον ἀποτελεῖσαι ζῶον, ὑπὸ δὲ τοῦ ἀνδριανοποιοῦ ὅταν ὁ χαλκὸς ἀνδριάς γένηται, ἐντελέχειαν εἶναι τὸ εἶδος τοῦ ἀνδριάντος τὸ περιτεθὲν ὑπὸ τοῦ τεχνίτου τῷ χαλκῷ· αὐτὸς γὰρ ἐποίησε τὸ τῆς ἐντελεχείας ὄνομα ἐπὶ τῶν τοιούτων μὴ ὄν ἐν τῇ συνηθείᾳ. τὸ δὲ κεφαλῶν ἐπὶ ἄλλου ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον αὐτὸς ἐπὶ τοῦ κεφαλῆν ἔχοντος καταχρήται, οἰκειότερον λέγων τὴν κεφαλὴν κεφαλῶν κεφαλῆν ἢ ζῶου κεφαλῆν· τοῦ μὲν γὰρ κεφαλῆν ἔχοντος σημεῖον τὸ κεφαλῶν εἶναι ἄν· κεφαλῶν γὰρ κεφαλὴ διὰ τὸ μὴ πάντα τὰ ζῶα ἔχειν κεφαλὴν ὥσπερ ἐχῖνοι καὶ ἀκαλῆφαι καὶ ὅσα τοιαῦτα. διὸ καὶ αὐτὸς ἔφη· ἑνίῳτε καὶ ὀνοματοποιεῖν δεῖ. τὸ οὖν τῆς κατηγορίας ὄνομα κείμενον ἐν τῇ συνηθείᾳ ἐπὶ δικαιολογίας ἐλεγκτικῆς, τῆς διὰ λόγων μηνύσεως, λαβὼν αὐτὸς τὰς τῶν λέξεων τῶν σημαντικῶν κατὰ τῶν πραγμάτων ἀγορεύσεις κατηγορίας προσεῖπεν. ὥστε πᾶσα ἀπλὴ λέξις σημαντικὴ ὅταν κατὰ τοῦ σημαινομένου πράγματος ἀγορευθῇ τε καὶ λεχθῇ, λέγεται

κατηγορία. οἷον ὄντος πράγματος τοῦδε τοῦ δεικνυμένου λίθου, οὗ ἀπτόμεθα ἢ ὃ βλέπομεν, ὅταν εἴπωμεν ἐπ' αὐτοῦ ὅτι τόδε λίθος ἐστίν, ἢ λίθος λέξις κατηγορημά ἐστι· σημαίνει γὰρ τὸ τοιόνδε πρᾶγμα καὶ ἀγορεύεται κατὰ τοῦ δεικνυμένου πράγματος λίθου. καὶ οὕτω ἐπὶ τῶν ἄλλων.

4,1 56 Ἐ Ἄρα οὖν Κατηγορίας μόνον ἐπέγραψε τὸ βιβλίον ἢ καὶ ὡς ἄλλοι Δέκα κατηγορίας;

4,1 56 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 56 Ἐ Διὰ τί ἔφησ οὐδαμῶς;

4,1 56 Ἀ Ὅτι ἄλλοι μὲν Πρὸ τῶν τοπικῶν ἐπέγραψαν, ἄλλοι δὲ Περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος. ἄλλοι δὲ Περὶ τῶν δέκα γενῶν.

4,1 56 Ἐ Ἄρα οὖν ὀρθῶς ἐπέγραψαν;

4,1 56 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 56 Ἐ Παράστησον οὖν καθ' ἐκάστην τῶν ἐπιγραφῶν τὴν ἀτοπίαν.

4,1 56 Ἀ Πρὸ μὲν τῶν τοπικῶν ἀτόπως ἄν τις ἐπιγράφοι· διὰ τί γὰρ Πρὸ τῶν τοπικῶν, ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον Πρὸ τῶν ἀναλυτικῶν καὶ Πρὸ τοῦ περὶ ἐρμηνείας; οὐ γὰρ διὰ τὴν τῶν τοπικῶν διδασκαλίαν προμανθάνειν δεῖ τὰ τῶν κατηγοριῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τῶν ἀναλυτικῶν καὶ διὰ τὴν τῶν κατηγορικῶν προτάσεων μάθησιν καὶ σχεδὸν διὰ τὰς ἄλλας πάσας μαθήσεις· στοιχειωδέστατον γὰρ τοῦτο καὶ εἰσαγωγικὸν εἰς πάντα τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας τὸ βιβλίον. καὶ μάλιστα πρὸ τοῦ φυσικοῦ ἂν εἴη μέρους τῆς φιλοσοφίας ἢ πρὸ τῶν τοπικῶν· φύσεως γὰρ ἔργον οὐσία, ποιὸν καὶ τὰ ὅμοια. Περὶ δὲ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος ἢ Περὶ τῶν δέκα γενῶν οὐδαμῶς χρὴ ἐπιγράφειν.

4,1 56 Ἐ Διὰ τί;

4,1 57 Ἀ Ὅτι τὰ μὲν ὄντα καὶ τὰ τούτων γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραὶ πράγματά ἐστι καὶ οὐ φωναί. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καταριθμησάμενος τὰ δέκα ταῦτα, τὴν οὐσίαν, τὸ ποιόν, τὸ ποσόν, τὰ λοιπὰ φησιν· ἕκαστον δὲ τῶν εἰρημένων αὐτὸ μὲν καθ' αὐτὸ οὐδεμιᾷ καταφάσει λέγεται. τῇ δὲ πρὸς ἄλληλα τούτων συμπλοκῇ κατάφασιν γίνεται· εἰ γὰρ ἡ τούτων συμπλοκὴ κατάφασιν ποιεῖ, ἡ δὲ κατάφασιν ἐν φωνῇ σημαντικῇ καὶ λόγῳ ἀποφαντικῷ τὴν ὑπόστασιν ἔχει, οὐκ ἂν εἴη περὶ γενῶν τοῦ ὄντος ἢ πραγματεία οὐδ' ὅλως περὶ πραγμάτων ἢ πράγματα, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ φωνῶν σημαντικῶν τῶν πραγμάτων· οὐ γὰρ ἡ τῶν πραγμάτων συμπλοκὴ κατάφασιν γίνεται, ἀλλ' ἡ φωνῶν σημαντικῶν τῶν δηλουσῶν τὰ πράγματα συμπλοκῇ ἀποτελεῖ τὴν κατάφασιν, αὐτὸς τε ῥητῶς ἔφη· τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἕκαστον ἥτοι οὐσίαν σημαίνει ἢ ποσόν· καὶ τὰ ἐξῆς· εἰ γὰρ περὶ πραγμάτων ἦν αὐτῷ ὁ λόγος, οὐκ ἂν εἶπεν τὸ ἥτοι οὐσίαν σημαίνει· οὐ γὰρ σημαίνουσι τὰ πράγματα ἀλλὰ σημαίνεται.

4,1 57 Ἐ Ἄλλ' ὅτι μὲν οὔτε Πρὸ τῶν τοπικῶν ἐπιγράφεται οὔτε Περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος οὔτε Περὶ τῶν δέκα γενῶν τοῦ ὄντος, αὐτάρκως παρέστησας· ὅτι δὲ Περὶ τῶν κατηγοριῶν ἐπιγραπτέον, ἐπίδειξον ἡμῖν.

4,1 57 Ἀ Ἄλλ' οὐκ ἂν τοῦτο ἐπιδειχθείη, εἰ μὴ ἡ πρόθεσις πρότερον δηλωθείη ἢ τοῦ βιβλίου· ταύτης γὰρ δειχθείσης καὶ τὸ ἐπίγραμμα ὅτι οἰκείον τὸ τῶν κατηγοριῶν, δειχθήσεται.

4,1 57 Ἐ Δεῖξον οὖν τὴν οἰκείαν πρόθεσιν τῆς τοῦ βιβλίου πραγματείας.

4,1 58 Ἀ Φημί τοίνυν ὅτι τῶν πραγμάτων ἐκκειμένων δηλωτικὸς γενόμενος καὶ σημαντικὸς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἤλθεν ἐπὶ τὸ καὶ διὰ τῆς φωνῆς κατονομάζειν καὶ δηλοῦν ἕκαστον. καὶ γέγονεν αὐτῷ ἡ πρώτη χρῆσις τῶν λέξεων εἰς τὸ παραστῆσαι ἕκαστον τῶν πραγμάτων διὰ φωνῶν τινων καὶ λέξεων, καθ' ἣν δὴ σχέσιν τῶν φωνῶν τὴν πρὸς τὰ πράγματα τόδε μὲν τι πρᾶγμα βάθρον κέκληκεν, τόδε δὲ ἄνθρωπον, τόδε δὲ κύνα, ἥλιον δὲ τόδε, καὶ πάλιν τόδε μὲν τὸ

χρῶμα λευκόν, τόδε δὲ μέλαν, καὶ τόδε μὲν ἀριθμόν, τόδε δὲ μέγεθος, καὶ τόδε μὲν δίπηχυ, τόδε δὲ τρίπηχυ, καὶ οὕτως ἐκάστω πράγματι λέξεις καὶ ὀνόματα τέθεικεν σημαντικά αὐτῶν καὶ μηνυτικά διὰ τῶν τοιούτων τῆς φωνῆς ψόφων. τεθεισῶν δὲ τοῖς πράγμασι συμβολικῶς τινων λέξεων προηγουμένως, πάλιν ὁ ἄνθρωπος κατὰ δευτέραν ἐπιβολὴν ἐπανελθὼν αὐτὰς τὰς τεθείσας λέξεις θεωρήσας τὰς μὲν τοιοῦτον φέρε τύπον ἐχούσας, ὥστε ἄρθροις συνάπτεσθαι τοιοῖσδε, ὀνόματα κέκληκε, τὰς δὲ τοιαύτας οἷον τὸ περιπατῶ, περιπατεῖς, περιπατεῖ, ῥήματα, δηλώματα τῶν ποιῶν τύπων παριστὰς τῶν φωνῶν διὰ τοῦ τὰς μὲν ὀνόματα καλέσαι τὰς δὲ ῥήματα. ὥστε τόδε μὲν τι τὸ πρᾶγμα καλέσαι χρυσὸν καὶ τὴν τοιαύτην ὕλην τὴν οὕτω διαλάμπουσιν προσαγορεύσαι ἥλιον τῆς πρώτης ἦν θέσεως τῶν ὀνομάτων, τὸ δὲ τὴν χρυσὸν λέξιν εἰπεῖν εἶναι ὄνομα τῆς δευτέρας θέσεως καὶ τοὺς τύπους τῆς ποιᾶς λέξεως σημαινούσης, ἔστι τοίνυν ἡ πρόθεσις τοῦ βιβλίου περὶ τῆς πρώτης θέσεως τῶν λέξεων τῆς παραστατικῆς τῶν πραγμάτων· ἔστιν γὰρ περὶ φωνῶν σημαντικῶν ἀπλῶν, καθὼ σημαντικαὶ εἰσι τῶν πραγμάτων, οὐ μὴν τῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀλλήλων διαφερόντων ἀλλὰ τῶν κατὰ γένος· ἄπειρα μὲν σχεδὸν καὶ τὰ πράγματα καὶ αἱ λέξεις κατὰ ἀριθμόν. ἀλλ' οὐ τὰς κατὰ ἀριθμὸν πρόκειται διελεῖν λέξεις· ἐκάστη γὰρ κατὰ ἀριθμὸν σημαίνει τῶν ὄντων· ἀλλ' ἐπεὶ τῷ ἀριθμῷ πολλὰ ἔστιν ἓν ὄντα τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει, καὶ ἡ ἀπειρία τῶν ὄντων καὶ τῶν σημαινουσῶν αὐτὰ λέξεων εἰς δέκα γένη εὐρηται περιλαμβανομένη εἰς τὸ γράφεσθαι. εἰς δέκα τοίνυν γενικὰς διαφορὰς περιληφθέντων τῶν ὄντων δέκα καὶ αἱ δηλοῦσαι ταῦτα φωναὶ γεγόνασιν κατὰ γένη καὶ αὐταὶ περιληφθεῖσαι. δέκα οὖν λέγονται κατηγορίαι τῷ γένει δηλονότι, ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ ὄντα δέκα τῷ γένει. ὅθεν ἐπεὶ περὶ φωνῶν σημαντικῶν ἡ πρόθεσις καθὼ σημαίνουσι τῶν κατὰ γένος διαφορῶν ὄντων, τὸ δὲ ἀγορεύειν τὰ πράγματα κατὰ τι σημαινόμενον κατηγορεῖν ἔλεγον καὶ ὅλως τὸ λέξιν σημαντικὴν κατὰ πραγμάτων λέγειν, εἰκότως Κατηγορίας ἐπέγραψεν τὴν περὶ τῶν ἀπλῶν λέξεων στοιχείωσιν τὴν καθὼ σημαντικαὶ τῶν πραγμάτων εἰσὶν προηγουμένως κατὰ γένος ἕκαστον θεωρουμένην.

4,1 58 Ἐ Ἀλλὰ πῶς, εἰ περὶ φωνῶν σημαντικῶν ἔστιν ἡ πραγματεία, ἐν τοῖς ἐξῆς περὶ τῶν πραγμάτων ὁ πᾶς αὐτῷ γεγένηται λόγος;

4,1 58 Ἀ Ὅτι αἱ φωναὶ ἀγγέλω ἐοικυῖαι τὰ πράγματα ἀγγέλλουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν πραγμάτων, ὧν ἀγγέλλουσι, τὰς διαφορὰς λαμβάνουσιν· ἀφ' ὧν τοίνυν τὸ τῆς χρείας ἀναγκαῖον ἔχουσιν, ταῦτα ἀναγκαῖον θεωρεῖται, ἵνα κατὰ τὰς γενικὰς διαφορὰς ὧν ἀγγέλλουσι καὶ αὐταὶ τὸ διάφορον λάβωσι τὸ κατὰ γένος. ἐμπίπτουσα τοίνυν γέγονεν ἡ περὶ τῶν κατὰ γένος διαφορῶν ζήτησις τῶν ὄντων, προηγουμένη δὲ ἔστιν ἡ περὶ τῶν φωνῶν τῶν σημαντικῶν, ὡς εἴρηται.

4,1 58 Ἐ Ἀλλ' εἰ ἐνθάδε εἰς δέκα γένη διεΐλεν τὰς σημαντικὰς φωνάς, πῶς ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας εἰς δύο, εἰς ὄνομα καὶ ῥῆμα;

4,1 59 Ἀ Ὅτι ἐνθάδε μὲν περὶ τῆς προηγουμένης θέσεως τῶν λέξεων τῆς κατὰ τῶν πραγμάτων ποιεῖται τὸν λόγον, ἐν δὲ τῷ Περὶ ἐρμηνείας περὶ τῆς δευτέρας, ἡ οὐκέτι ἔστι περὶ τῶν σημαντικῶν λέξεων τῶν πραγμάτων, καθὼ εἰσι τούτων σημαντικαί, ἀλλὰ περὶ τῶν σημαντικῶν λέξεων τοῦ τύπου τῶν φωνῶν, καθὼ τύποι εἰσὶ τοιούτων· τύπος γὰρ τῆς φωνῆς τὸ εἶναι ἢ ὄνομα ἢ ῥῆμα. καὶ τὸ κυρίαν δὲ εἶναι τὴν λέξιν ἢ μεταφορικὴν ἢ ἄλλως τροπικὴν τῆς δευτέρας ἔστι περὶ τῶν φωνῶν πραγματείας καὶ οὐ τῆς πρώτης.

4,1 59 Ἐ Ἄρα οὖν τὴν διαφορὰν ταύτην πάντες ἔγνωσαν οἱ περὶ τῶν κατηγοριῶν τι γράψαντες;

4,1 59 Ἀ Οὐδαμῶς· οὐ γὰρ ἂν οἱ μὲν περὶ τῶν γενῶν τῶν ὄντων προηγουμένως ᾤοντο ἐνταῦθα πραγματεύεσθαι, οἱ δὲ ἀντέλεγον ἀθετοῦντες αὐτῶν τὴν διαίρεσιν ὡς πολλὰ παριέσαν καὶ μὴ περιλαμβάνουσιν ἢ καὶ πάλιν πλεονάζουσιν.

4,1 59 Ἐ Τίνες εἰσὶν οὗτοι;

- 4,1 59 Ἄ Οἱ περὶ Ἀθηνόδωρον καὶ Κορνοῦτον οἱ τὰ ζητούμενα περὶ τῶν λέξεων καθὸ λέξεις, οἷα τὰ κύρια καὶ τὰ τροπικὰ καὶ ὅσα τοιαῦτα, (διαφοραὶ γάρ ἐστι λέξεων καθὸ λέξεις εἰσὶ) τὰ τοιαῦτα οὖν προφέροντες καὶ ποίας ἐστὶ κατηγορίας ἀποροῦντες καὶ μὴ εὐρίσκοντες ἑλλιπῆ φασιν εἶναι τὴν διαίρεσιν, ὥς ἂν μὴ πάσης φωνῆς σημαντικῆς εἰς αὐτὴν περιλαμβανομένης.
- 4,1 59 Ἐ Ἄρα οὖν πάντες ἐσφάλησαν περὶ τὴν πρόθεσιν τῆς τῶν κατηγοριῶν γνώσεως;
- 4,1 59 Ἄ Οὐδαμῶς· ἀλλὰ καὶ Βόηθος ἐν τοῖς εἰς τὰς Κατηγορίας εἵρηκεν ταῦτα καὶ Ἑρμῖνος βραχέως.
- 4,1 59 Ἐ Εἰπὲ τὰ Ἑρμίνου, ἐπείπερ αὐτὰ φῆς διὰ βραχέων εἰρησθαι.
- 4,1 59 Ἄ Λέγει τοίνυν ὁ Ἑρμῖνος προκεῖσθαι οὔτε περὶ τῶν ἐν τῇ φύσει πρώτων καὶ γενικωτάτων γενῶν (οὐ γὰρ νέοις προσήκουσα ἢ τῶν τοιούτων διδασκαλία) οὔτε τίνες αἱ πρῶται καὶ στοιχειώδεις τῶν λεγομένων διαφοραί, ὥς τὸν λόγον εἶναι δοκεῖν περὶ τῶν τοῦ λόγου μερῶν, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τῆς καθ' ἕκαστον γένος τῶν ὄντων οἰκείας ἂν ἐσομένης τῶν λεγομένων κατηγορίας· διὸ καὶ ἀναγκαῖον ἐγένετο ἀμωσγέπως ἄψασθαι τῶν γενῶν, ἐφ' ἅπερ ἡ τῶν κατηγορουμένων ἀναφορά· ἀδύνατον γὰρ τὴν ἐκάστου οἰκείαν σημασίαν γνώριμον εἶναι μηδεμιᾶς αὐτῷ προλήψεως προυποκειμένης. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ Κατηγορία, δηλωτικὴ οὕσα τῆς ἐκάστῳ γένει συνημμένης οἰκείας σημασίας. ὅτι δὲ αὐτὰ τὰ γένη τὸν ἀριθμὸν δέκα, προϊὼν ὁ λόγος δηλώσει· ταῦτη δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τῶν κατηγοριῶν δέκα. ὁ δὲ ἐπιγράφων Περὶ δέκα γενῶν οὐδὲ αὐτὸς ἀπεικότως, εἰ μόνον πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ γένη ἀναφορὰν ποιοῖτο τὴν ἐπιγραφὴν, ἀλλὰ μὴ ὅτι προηγουμένως περὶ τῶν δέκα γενῶν νομίζοι.
- 4,1 60 Ἐ Ἄλλ' εἰ περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν ὁ λόγος, διὰ τί οὐκ ἀπὸ τούτων τὴν ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας πεποιήται, ἀλλὰ περὶ ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων καὶ παρωνύμων; ὅμοιος γάρ ἐστι τῷ ἄλλο μὲν ὑποσχομένῳ, διδόντι δὲ ἕτερον.
- 4,1 60 Ἄ Ἄλλ' οὔτε περιττεύων οὔτε ἐπιλελησμένος τοῦ σκοποῦ περὶ τούτου ποιεῖται πρῶτον λόγον, ἀλλὰ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν κατηγοριῶν προεκτίθεται, ἵνα μὴ διὰ μέσου ἐκδιδάσκων παρεκβάσεις ποιοῖ καὶ διακόπτοι τὸ συνεχές. ὥσπερ οὖν οἱ γεωμέτραι προεκτίθενται ὅρους τινὰς καὶ ἀξιώματα καὶ αἰτήματα καὶ διαιρέσεις, ἃ χρήσιμά ἐστι προλαβόντα μαθεῖν εἰς σαφήνειαν τῶν θεωρημάτων, οὕτω καὶ ὁ Ἀριστοτέλης προλαμβάνει τὰ περὶ τῶν ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων καὶ παρωνύμων καὶ πάντα ἐφεξῆς χρησιμώτατα πρὸς αὐτὴν τὴν τῶν κατηγοριῶν παράδοσιν, τινὰ δὲ καὶ μετὰ τὴν τῶν κατηγοριῶν παράδοσιν ἐπιδιδάσκων, ὧν τὸ χρήσιμον ἐν τῷ τόπῳ χρή παριστάναι.
- 4,1 60 Ἐ Τὸ μὲν χρήσιμον τῶν προλεγομένων εἰς τὴν παράδοσιν τῶν κατηγοριῶν παραστήσεις, νῦν δὲ λέγε, τί βούλεται τὰ ὁμώνυμα καὶ τὰ συνώνυμα καὶ εἴ τινα ἄλλα ἐστὶ τῆς τοιαύτης συστοιχίας, τί βούλεται ἕκαστον καὶ πόθεν καὶ πῶς ὑπέστη;
- 4,1 60 Ἄ Φημί τοίνυν ὅτι παντὸς πράγματος ὄνομα καὶ ὀρισμὸν ἢ ὑπογραφὴν ἔχοντος, οἷον τοῦδε μὲν τοῦ πράγματος ὄνομα ἔχοντος ἄνθρωπος καὶ δηλουμένου δι' αὐτοῦ, ἔστιν αὐτοῦ καὶ ὁ ὀρισμός· λέγομεν γὰρ ἄνθρωπον εἶναι ζῶον λογικὸν θνητὸν νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν· δηλοῦται γὰρ ἕκαστον τῶν πραγμάτων καὶ δι' ὀνόματος καὶ διὰ λόγου τοῦ ὀριστικοῦ καὶ παραστατικοῦ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, ὥς ὅταν τὴν φωνὴν λέγωμεν τὸ ἴδιον αἰσθητὸν ἀκοῆς παντὸς οὖν πράγματος καὶ ὄνομα καὶ λόγον ὀριστικὸν ἔχοντος σχέσεις ἐν τοῖς πράγμασι τῶν τοιούτων λόγων πρὸς τὰ ὀνόματα γίνονται τέσσαρες· τὰ γὰρ πράγματα ἢ καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ λόγου τοῦ αὐτοῦ κοινωνεῖ, ἢ τοῦ μὲν ὀνόματος οὐ μέντοι τοῦ λόγου, ἢ τοῦ μὲν λόγου τοῦ δὲ ὀνόματος οὐ, ἢ οὔτε τοῦ λόγου οὔτε τοῦ ὀνόματος. καὶ ὅταν μὲν τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος κοινωνῇ τὰ πράγματα τοῦ δὲ λόγου μηδαμῶς, ὁμώνυμα καλεῖται, ὅταν δὲ καὶ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀνόματος, συνώνυμα τὰ τοιαῦτα προσαγορεύεται διὰ τὸ ὥσπερ σὺν τῷ ὀνόματι καὶ τὸν λόγον ἔχειν τὸν αὐτόν. ὅταν δὲ τοῦ μὲν λόγου κοινωνῇ τοῦ αὐτοῦ τοῦ δὲ ὀνόματος μή, πολυώνυμα ταῦτα καλεῖται, ἐπειδὴν

δὲ μήτε τοῦ ὀνόματος μήτε τοῦ λόγου, ἑτερόνυμα καλεῖται. πέμπτος δέ ἐστι τρόπος, ὅταν τινὰ ἕτερα ὄντα ἀπὸ ἐτέρων γένηται μετέχοντά πως καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ λόγου, διαφέροντα δὲ τῷ μετασχηματισμῷ, ἃ καὶ καλεῖται παρώνυμα.

4,1 60 Ἐ Ἄρα οὖν πάντων μέμνηται ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 60 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 60 Ἐ Τίνων οὖν μέμνηται;

4,1 61 Ἀ Ὁμωνύμων, συνωνύμων, παρωνύμων· οὔτε δὲ τῶν πολυνώνμων οὔτε δὲ τῶν ἑτερονώνμων μέμνηται.

4,1 61 Ἐ Διὰ τί;

4,1 61 Ἀ Ὅτι τούτων οὐκ ἔχρηζεν εἰς τὰ ἐξῆς, ὧν δὲ ἔχρηζεν τούτων ἐμνημόνευσεν.

4,1 61 Ἐ Ἀπὸ τίνων οὖν ἤρξατο;

4,1 61 Ἀ Ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων.

4,1 61 Ἐ Διὰ τί οὖν ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν συνωνύμων, εἴπερ τὰ συνώνυμα καὶ ὀνόματος τοῦ αὐτοῦ κοινωνεῖ καὶ τοῦ λόγου, σαφέστερον δὲ τὸ κατ' ἄμφω κοινωνοῦν καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ μόνου τοῦ ὀνόματος κοινωνοῦντος;

4,1 61 Ἀ Φημί ὅτι ἐπεὶ τὸ ὄν ὁμώνυμον δοκεῖ εἶναι τῷ Ἀριστοτέλει καὶ αἱ κατηγορίαι ὁμωνύμως λέγονται κατηγορίαι καθ' ὧν κατηγοροῦνται, διὰ τοῦτο πρῶτον περὶ τῶν ὁμωνύμων ποιεῖται τὸν λόγον.

4,1 61 Ἐ Διὰ τί οὖν οὐ περὶ ὁμωνυμίας πρότερον ποιεῖται τὸν λόγον ἀλλὰ περὶ ὁμωνύμων, εἴπερ ὁμωνυμία μὲν φωνή, ὁμώνυμα δὲ τὰ πράγματα, φῆς δὲ αὐτὸν προηγουμένως περὶ φωνῶν ἐνίστασθαι τὴν πραγματείαν, οὐ μὴν περὶ τῶν πραγμάτων;

4,1 61 Ἀ Ὅτι περὶ τὴν φωνὴν οὐ ποιεῖ ὁμωνυμίαν ὁ χαρακτήρ τῆς λέξεως, τὰ δὲ πράγματα διάφορα εὐρεθέντα καὶ κατὰ μηδὲν ἀλλήλοις κοινωνοῦντα κατὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τυγχάνει λέξεως. πρὶν δὲ γνωσθῆναι ὅτι κατὰ πλειόνων τέτακται τὰ πράγματα τοῦ αὐτοῦ λόγου μὴ κοινωνοῦντα, οὐδ' ἂν εἴη ὁμωνυμία.

4,1 61 Ἐ Τί οὖν τοῦτο ποιεῖ πρὸς τὸ μὴ ἀπὸ τῆς φωνῆς ἄρξασθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πραγμάτων;

4,1 61 Ἀ Ὅτι οὐκ ἂν γνωσθεῖη ὅτι ὁμωνυμία ἐστὶν πραγμάτων, πρὶν τὰ πράγματα γνωσθῆναι ὅτι ὁμώνυμά ἐστιν. ἀνάγκη τοίνυν πρότερον διδαχθῆναι, τίνα ὁμώνυμά ἐστὶν πράγματα, ἵνα καὶ ἡ ὁμωνυμία καὶ ἡ τοιαύτη λέξις γνωσθῇ.

4,1 61 Ἐ Πῶς οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ὀρίζει τὰ ὁμώνυμα;

4,1 61 Ἀ Ὁμώνυμα λέγετα ἰ , ὧν ὄνομα μόνον κοινό ν , ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερο ς .

4,1 62 Ἐ Ἄλλ' εἰ μὴ ἐν μόνοις τοῖς ὀνόμασιν ἐστὶν ἡ ὁμωνυμία ἀλλὰ καὶ ἐν ῥήμασι καὶ ἐν συνδέσμοις, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἡνδραπόδισται· καὶ γὰρ ὁ ἀνδραποδισάμενος ἄλλον ἡνδραπόδισται ἐκεῖνον καὶ ὁ ἀνδραποδισθεὶς ὑπὸ ἄλλου ἡνδραπόδισται· διὰ τί ὡς ἐν μόνοις τοῖς ὀνόμασιν οὔσης τῆς ὁμωνυμίας ἔφη ὧν ὄνομα μόνον κοινό ν;

4,1 62 Ἀ Ὅτι τὸ ὄνομα οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἰδίως ὀνομαστικὸν ἐχόντων χαρακτήρα τάττεται, ὧν προτίθεται τὰ ἄρθρα, ἀλλὰ ἐπὶ παντὸς μέρους λόγου διὰ τὸ καὶ ταῦτα, ὅταν ἐξετάζωνται εἰ ἐστὶν ὁμώνυμα, μετὰ ἄρθρου προτεθέντος αὐτῶν λέγεσθαι καὶ κλίνεσθαί γε ὡς τὰ μονόπτωτα· φαμέν γὰρ ὅτι 'τῷ ἀνδραποδίζεσθαι ὁμωνύμῳ ὄντι' καὶ τὰ ἐξῆς. εἴληπται οὖν ὄνομα τὸ κοινῶς ἐπὶ παντὸς μέρους λόγου ταττόμενον.

4,1 62 Ἐ Ἀλλὰ πῶς μὲν ἐλήφθη αὐτῷ τὸ ὄνομα, ἐξηγήσω· τὸ δὲ μόνον ποῖον ὑπακούειν δεῖ, ἅρα τὸ δηλοῦν τὸ ἔν, ὥσπερ φαμέν ὅτι 'μόνος ἐστὶν ὁ κόσμος' ἀντὶ τοῦ 'εἷς ἐστίν', ἢ τὸ δηλοῦν τὴν

πρὸς ἕτερον ἀντιδιαστολήν, ὥς ὅταν λέγωμεν ‘οὗτος χιτῶνα μόνον ἔχει’, ἔνθα προσυπακούομεν ‘ὅτι ἱμάτιον δὲ οὐκ ἔχει’ ἢ τι τοιοῦτον;

4,1 62 Ἀ Λέγω ὅτι τὸ κατὰ ἀντιδιαστολήν τιθέμενον μόνον εἴληπται.

4,1 62 Ἐ Πρὸς οὖν τίνος ἀντιδιαστολήν εἴρηται;

4,1 62 Ἀ Πρὸς ὅρον φημί· ἐπεὶ γὰρ πᾶν πρᾶγμα καὶ ὄνομα ἔφαμεν ἔχειν καὶ ὀρισμόν, πρὸς ἀντιδιαστολήν οὖν τοῦ ὀρισμοῦ τὸ μόνον εἴληπται· τὰ γὰρ ὁμώνυμα τὸ ὄνομα μὲν ἔχει κοινόν, οὐκ ἔτι δὲ τὸν λόγον τὸν ὀριστικόν.

4,1 62 Ἐ Τὸ κοινὸν πῶς εἴληπται; πρῶτον δὲ εἶπέ, ποσαχῶς λέγεται τὸ κοινόν;

4,1 62 Ἀ Λέγω ὅτι πολλαχῶς· κοινὸν γὰρ λέγεται καὶ τὸ εἰς μέρη διαιρετὸν ὡς ἄρτος καὶ οἶνος, εἰ εἷς εἷς τῶν διαιρούντων, καὶ τὰ χρήματα κοινὰ τῷ εἰς μέρη εἶναι διαιρετὰ τῶν ὄντων. λέγεται δὲ κοινὸν καὶ τὸ εἰς μέρη μὲν οὐ διαιρετόν, εἰς δὲ τὴν χρῆσιν ὑπὸ πολλῶν παραλαμβανόμενον ὡς ἵππος καὶ οἰκέτης κοινὸς πλείοσιν ἀδελφοῖς. λέγεται κοινὸν καὶ τὸ ἐν προκαταλήψει τινὸς γινόμενον καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν ἀναπεμπόμενον εἰς τὸ κοινόν, οἷον δὴ τί ἐστι τὸ βαλανεῖον καὶ τὸ θέατρον. λέγεται δὲ πάλιν ἄλλως κοινὸν τὸ ὅλον ἅμα εἰς χρῆσιν ἐρχόμενον πολλῶν ἀδιαιρέτως· οὕτως γὰρ διὰ τῆς τοῦ κήρυκος φωνῆς κοινὴ ἡ χρῆσις τοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ μὴ διαιρουμένης τῆς εἰς ἐλάχιστα φωνῆς καθ’ ἕκαστον τῶν παρόντων.

4,1 62 Ἐ Κατὰ ποῖον οὖν σημαίνόμενον τὸ κοινὸν εἴληπται;

4,1 62 Ἀ Κατὰ τὸ τελευταῖον λέγω, καθ’ ὃ κοινὴ χρῆσις γίνεται ἅμα πολλοῖς ταύτου ὅλου ἀδιαιρέτου μένοντος· ἢ γὰρ Αἴας φωνὴ κοινὴν ἔχει χρῆσιν καὶ ἐπὶ τοῦ Ὀϊλέως παιδὸς καὶ ἐπὶ τοῦ Τελαμῶνος ὅλη λαμβανομένη καὶ ἀδιαίρετος μένουσα ἐπ’ ἀμφοτέρων.

4,1 63 Ἐ Ἀλλὰ πῶς μὲν εἴρηται ὁμώνυμα ὅτι ὦν ὄνομα μόνον κοινόν, ἐξηγήσω· ἃ δὲ ἐξῆς ἐπήγαγεν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος, ἐξηγήσαι ἡμῖν. καὶ πρῶτον διὰ τί προσέθηκεν, ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος, ἀλλ’ οὐκ ἠρκέσθη εἰπὼν ὁ δὲ λόγος ἕτερος;

4,1 63 Ἀ Φημί ὅτι οὐδὲ ἄλλως γένοιτο ἂν ὁ ὅρος ὑγιής, εἰ μὴ κατὰ τοῦνομα ἀποδίδοιτο καὶ συζύγως ἔχων πρὸς τοῦνομα.

4,1 63 Ἐ Εἰπέ ἔτι ὃ λέγεις σαφέστερον.

4,1 63 Ἀ Προφθάσαντες εἰρήκαμεν ὅτι πᾶν πρᾶγμα ἢ διὰ ὀνομάτων σημαίνεται ἢ διὰ λόγου ὀριστικοῦ. δεῖ δὲ τὸν ὀριστικὸν λόγον σύζυγον εἶναι τῷ ὀνόματι καὶ ἐξηγητικὸν τοῦ πράγματος, καθὸ τῷδε κέχρηται τῷ ὀνόματι. οἷον ἦδε ἡ οὐσία, ἔστω δὲ ἄνθρωπος ὑποκείμενος, καλεῖται ἄνθρωπος, καὶ ἀθρόως μὲν οὕτως, καὶ ζῶν ἐπὶ κεφαλαίου ἔχει τοῦνομα τούτου· διὰ δὲ λόγου ἰσοδυναμοῦντος εἰς δήλωσιν τῷ ὀνόματι ἀποδοθεῖν ἂν τῷ ζῶνι λογικὸν θνητόν. ἔστι δὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική· ἀλλὰ καθὸ μὲν ἄνθρωπος καλεῖται σύζυγον ἔχων κατὰ τοῦνομα τὸ τοῦ ἀνθρώπου λόγον, ζῶνι λογικὸν θνητόν, καθὸ δὲ ζῶνι, οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική· ἂν τοίνυν ἄνθρωπον εἰπὼν τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν καὶ δι’ ὀνόματος οὕτως αὐτὴν δηλώσας διὰ λόγου μηνῦσαι αὐτὴν θέλων εἴπῃς οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική, εἴρηκας μὲν τι ἀληθές, οὐκέτι δὲ συζύγως τῷ ἄνθρωπῳ ὀνόματι ἀποδέδωκας τὸν λόγον, ἀλλὰ περιττῶς καὶ πεπλασμένως.

4,1 63 Ἐ Τί οὖν ἐστὶν ὃ φῆς περιττῶς καὶ πεπλασμένως;

4,1 63 Ἀ Ὅτι οἱ ὅροι ἀντιστρέφειν ὀφείλουσι τοῖς ὀνόμασιν· ἔστι δὲ ἀντιστρέφειν τὸ ἐξισάζειν καὶ μὴ πλεονάζειν μήτε ἐλλείπειν, οἷον εἴ τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ἐκεῖνος ζῶν ἐστὶ λογικὸν θνητόν.

4,1 63 Ἐ Ἀληθές, ἀλλὰ καὶ ἀντίστρεψον. καὶ ὅρα, εἰ ὁμοίως ἀληθές τὸ λεγόμενον.

4,1 63 Ἀ Καὶ εἴ τί ἐστὶν ζῶνι λογικὸν θνητόν, τοῦτ’ ἐστὶν ἄνθρωπος.

4,1 63

Ἐ Ἀληθές καὶ τοῦτο.

4,1 63 Ἀ Πάλιν εἴ τίς ἐστιν ἄνθρωπος, οὐσία ἐστὶν ἔμψυχος αἰσθητική.

4,1 63 Ἐ Ἀληθές τοῦτο, ἀντίστρεψον.

4,1 63 Ἀ Εἴ τί ἐστιν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική, ἄνθρωπός ἐστιν.

4,1 63 Ἐ Τοῦτο ψεῦδος· ἰδοὺ γὰρ ὁ βούς οὐσία ἐστὶν ἔμψυχος αἰσθητική, καὶ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος. τί οὖν τὸ αἴτιον;

4,1 64 Ἀ Ὅτι τὸ μὲν ζῶον θνητὸν κατὰ τοῦνομα ἀπεδόθη τὸ τοῦ ἀνθρώπου. διὸ καὶ ἀδιάφορον εἰπεῖν τὴν οὐσίαν ταύτην, ἔστω δὲ ἄνθρωπος, τοῦτο ζῶον λογικὸν θνητόν ἐστιν, ἢ τοῦτο, ἄνθρωπός ἐστιν· ἰσοδυναμεῖ γὰρ τῷ ὀνόματι τῷ τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὀριστικὸς λόγος τὸ ζῶον λογικὸν θνητόν. τὸ δὲ ἄνθρωπον εἰπόντα ὀριστικὸν αὐτοῦ λόγον ἐπάγειν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική οὐ κατὰ τοῦνομα τὸ ῥηθὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ἀποδιδόντος τὸ ἄνθρωπος. πᾶς οὖν ὅρος εἰ μέλλοι ἀποδίδοσθαι ὑγιῶς, κατὰ τοῦνομα καὶ συζύγως τῷ ὀνόματι ἀποδίδοσθαι ὀφείλει. καὶ ὅτι τοῦτο ἐπὶ παντὸς ὅρου δεῖ θεωρεῖσθαι, δηλοῖ καὶ ὁ τούτου συνώνυμος ὅρος καὶ αὐτὸς κατὰ τοῦνομα ἀποδίδοσθαι τὸν ὀριστικὸν λόγον ἀεὶ παραγγέλλων. ὅταν οὖν Αἴαντος καλουμένου τοῦ Τελαμῶνος παιδὸς καὶ τοῦ Ὀϊλέως θέλωμεν ἀποδοῦναι τὸν τοῦ Ὀϊλέως, ὅστις ἐστί, καὶ προσαγορεύσας αὐτὸν Αἴας λέγῃς ὅτι· ὁὗτός ἐστιν Αἴας ὁ τοῦ Ὀϊλέως παῖς Λοκρὸς ὢν τῷ γένει, θέλων δὲ τὸν τοῦ Τελαμῶνος λέγῃς· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ Αἴας τοῦ Τελαμῶνος παῖς Σαλαμίνιος τῷ γένει, δηλὸν μὲν ὅτι τῷ Αἴας ὀνόματι κοινῶς ἐπ' αὐτῶν κέχρησαι (ἐκάτερος γὰρ Αἴας κέκληται), ἀποδιδούς δὲ ὑπογραφὴν τὴν παραπλησίαν ὅρῳ δηλὸν ὡς ἄλλον μὲν ὀριστικὸν ἢ ὑπογραφικὸν ἀπέδωκας τοῦ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ, ἄλλον δὲ τοῦ Σαλαμίνιου. καίτοι εἰ ἄνθρώπους ἀμφοτέρους ὠνόμασας, οὐκ ἂν καὶ ἄλλον αὐτοῖς ὅρον ἀπέδωκας κατὰ τοῦνομα τὸ τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς ἀμφοτέρους ἀνθρώπους προσηγόρευσας, ἀποδιδούς τὸν ὅρον· ἀμφοτέρους γάρ, καθὼς ἄνθρωποί εἰσιν καὶ καλοῦνται κοινῶς ὀνόματι τῷ ἄνθρωπος, ἀποδιδούσης ἂν εἶναι ζῶα λογικὰ θνητά.

4,1 64 Ἐ Ἀλλ' ὅτι μὲν ἀναγκαίως πρόσκειται ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος οὐκ ἐπὶ μόνου τοῦ τῶν ὁμωνύμων ὅρου, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ οἷόν τε ἄλλως ὅρον τινὸς ἀποδιδόναι ὑγιῶς μὴ κατὰ τοῦνομα τὴν ἀπόδοσιν ποιούμενον τοῦ ὀριστικοῦ λόγου, ὁρθῶς τοῦτο ἀπέδειξας· διὰ τί δὲ πρόσκειται τῷ λόγῳ ὁ λόγος τῆς οὐσίας, καὶ οὐκ ἠρκέσθη εἰπὼν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος ἕτερος, δεῖξαι ὀφείλεις.

4,1 65 Ἀ Ὅτι τοῦ λόγου πλεοναχῶς λεγομένου· ἔστιν γὰρ λόγος καὶ ψηφιστικός, ἔστι λόγος καὶ προφορικός, ἔστι λόγος καὶ ἐνδιάθετος, ἔστι λόγος καὶ σπερματικός· καὶ πλειόνων ὄντων τῶν σημαινομένων ἐκ τοῦ λόγου διὰ τὸ ὁμοίως πολλὰ παρὰ διάφορα πράγματα χρῆσθαι τῷ τοῦ λόγου ὀνόματι· λόγος δὲ ἐστὶ καὶ κατ' ἄλλο σημαινόμενον ὁ ὅρος, οὗτος δὲ ὁ λόγος ὁ ὀριστικός· τὸ ὅλον τοῦτο λέγεται λόγος τῆς οὐσίας, ἢ γὰρ προσθήκη τῆς οὐσίας διαστέλλει αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων σημαινομένων τοῦ λόγου. ὥσπερ οὖν δραχμῆς οὔσης ἀργυρᾶς, οὔσης δὲ καὶ χρυσῆς καὶ ἄλλης χαλκῆς ὁ ἀπλῶς εἰπὼν· ὀδραχμὴν δός μοι· ἄδηλόν τινα λέγει, ὁ δὲ προσθεὶς· δός μοι χρυσὴν δραχμὴν· διέσπειλεν ἢν θέλει λαβεῖν ἀπὸ τῶν ἄλλων· οὕτως πλεοναχῶς λεγομένου τοῦ λόγου ὁ εἰπὼν λόγος ὁ τῆς οὐσίας τῇ προσθήκῃ τῆς οὐσίας ἐδήλωσεν τὸν ὀριστικὸν λόγον. ὁ οὖν κατὰ τοῦνομα ὀριστικὸς λόγος καὶ ὁ τῆς οὐσίας δηλωτικὸς λόγος, ὅστις ἐστὶν ὀρισμός, ἕτερος εἶναι ὀφείλει καθ' ἕκαστον τῶν ὁμωνύμων πραγμάτων.

4,1 65 Ἐ Ἀλλ' ἐπεὶ τὸν ὅρον ἀποδέδωκας τῶν ὁμωνύμων, δεῖ δὲ καὶ παράδειγμα τούτων κομίσαι, ἃρά γε εἷς τρόπος ἐστὶ τῶν ὁμωνύμων, ἵνα καθ' ἓνα τρόπον τοῦτον λαβόντες τὸ παράδειγμα αὐτάρκως αὐτῶν ἔχωμεν τὴν διδασκαλίαν, ἢ πλείους εἰσὶν ὁμωνύμων τρόποι;

4,1 65 Ἀ Πλείους.

4,1 65 Ἐ Τίνες οὗτοι;

4,1 65 Ἀ Ὡς μὲν ἀνωτάτω εἰπεῖν δύο, ὧν ὁ μὲν ἐστὶν ἀπὸ τύχης, ὁ δὲ ἀπὸ διανοίας. διελόντι δὲ καὶ ἀπὸ διανοίας εἷς τε τὸν καθ' ὁμοιότητα καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀναλογίας καὶ τὸν ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἕν οἱ πάντες ἔσονται τρόποι.

4,1 65 Ἐ Τίς οὖν ἐστὶν ὁ ἀπὸ τύχης τρόπος;

4,1 66 Ἀ Ἀ ὥς ἔτυχεν καὶ ἀνεπιστάτως διάφορα πράγματα τῆς αὐτῆς ἔτυχε προσηγορίας, ὥσπερ Ἀλέξανδρός τε ὁ Πριάμου καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ὁ Μακεδόνων βασιλεύσας. ταῦτα γὰρ κατὰ τύχην ὁμώνυμα εἶναι λέγεται, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπὸ διανοίας εἶεν ἂν ἡρτημένοι, ὅτι ὁ τε καθ' ὁμοίωσιν συνιστάμενος τρόπος τῆς ὁμωνυμίας, ὅταν φέρε ἄνθρωπὸν τε προσαγορεύσω τὸ ζῶον λογικὸν θνητὸν καὶ εἰκόνα ἀνθρώπου, ὅταν ἰδὼν λέγω ὅτι ἄνθρωπος τοῦτο, δηλονότι οὐχ ὥς ἔτυχεν καὶ τὸ ἐν τῇ εἰκόνι γράμμα καλῶ ἄνθρωπον, ἀλλ' ὅτι ὁμοίωμά ἐστι τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου· ἀπὸ διανοίας οὖν ἄνθρωπὸν τε τὸν ζῶντα καὶ τὸν ἀνδριάντα ἢ τὴν εἰκόνα καλῶ ἄνθρωπον. πάλιν ὅταν ἀρχὴν ἀριθμῶν καλέσω τὴν μονάδα, ἀρχὴν δὲ γραμμῆς τὴν στιγμὴν, ἀρχὴν δὲ ποταμῶν τὴν πηγὴν, ἀρχὴν δὲ τοῦ ζώου τὴν καρδίαν, τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα ἐπὶ ὁμωνύμων ταττόμενον ἐκ διανοίας ἂν εἶην κατὰ ἀναλογίαν πᾶσι τούτοις κοινὸν τοῦτο θέμενος ὄνομα· ὥς γὰρ ἔχει ἐν ἀριθμοῖς ἡ μονάς, οὕτως ἔχει ἐν γραμμαῖς μὲν ἡ στιγμή, ἐν ποταμοῖς δὲ ἡ πηγὴ, ἐν ζώοις δὲ ἡ καρδία. ὁ δὲ τοιοῦτος λόγος τῆς δείξεως κατὰ ἀναλογίαν λέγεται παρὰ τοῖς γεωμέτραις, καὶ διὰ τοῦτο τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα εἴληπται ἐν τοῖς κατὰ ἀναλογίαν ὁμωνύμοις. τρίτος δὲ ἐστὶ τρόπος τῶν ἀπὸ διανοίας τὸ ἀπὸ τινος ἐνὸς κοινήν διαφόροις πράγμασι προσηγορίαν γενέσθαι· οἷον μιᾶς οὔσης τῆς ἱατρικῆς ἀπὸ ταύτης κεκλήκαμεν τό τε βιβλίον ἱατρικὸν τό τε φάρμακον καὶ τὸ σμιλίον, ἀλλ' ἱατρικὸν μὲν τὸ βιβλίον, ὅτι ἱατρικῶν μαθημάτων ἀναγραφὴν ἔχει, τὸ δὲ σμιλίον ἱατρικόν, ὅτι πρὸς τομὰς τὰς κατὰ ἱατρικὴν ἐστὶν ὄργανον, ἱατρικὸν δὲ τὸ φάρμακον, ὅτι πρὸς τὰς ἰάσεις ἐστὶν χρήσιμον τῷ ἱατρῷ. ὥστε κοινὸν μὲν τοῦνομα, ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος καθ' ἕκαστον 〈τῶν〉 κοινῶς προσαγορευομένων ἕτερος. ἀπὸ μιᾶς δὲ τῆς ἱατρικῆς ἐκλήθη ταῦτα ἱατρικὰ θέντων οὐκ ἀπὸ τύχης ἀλλὰ ἀπὸ διανοίας πᾶσι τούτοις ὀνόματα τῶν οὕτως ὀνομασάντων ταῦτα. τέταρτος δὲ ἀπὸ διανοίας, ὅταν διάφορά τινα πρὸς ἕν σπεύδοντα τέλος ἀπ' ἐκείνου τῆς κοινῆς προσηγορίας τύχη, ὥσπερ ὑγείας οὔσης ἦν τέλος ποιεῖται ὁ ὑγιαζόμενος, ἀπὸ ταύτης τό τε σιτίον λέγεται ὑγιεινὸν καὶ ὁ περίπατος ὑγιεινὸς καὶ τὸ ἀνάγνωσμα ὑγιεινόν. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον οἱ μὲν συνῆψαν τῷ ἀφ' ἐνὸς τὸ ὅλον τοῦτο καλέσαντες ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἕν, οἱ δὲ οὐδὲ ἐν τοῖς ὁμωνύμοις κατηρίθμουν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τοῖς συνωνύμοις, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἐτίθεσαν τῶν ὁμωνύμων τε καὶ συνωνύμων διὰ τὸ λόγου μετοχῇ τοῦ αὐτοῦ ἱατρικὰ καλεῖσθαι κοινῶς τὰ διάφορα πράγματα ὑγείας τε περιποιήσει τῆς αὐτῆς ὑγιεινὰ καλεῖσθαι τὰ οὕτω προσαγορευθέντα κοινῶς πράγματα.

4,1 66 Ἐ Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ποίῳ κέχρηται τρόπῳ τῶν ὁμωνύμων;

4,1 66 Ἀ Τῷ ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος εἰπὼν ζῶον τὸν τε ἄνθρωπον καὶ τὸ γεγραμμένο ν, ἐὰν γὰρ ἀποδιδῶ τις τί ἐστὶν ἐκατέρῳ τὸ ζῶον εἶνα ι, 〈ἴδιον ἐκατέρου λόγον〉 ἀποδώσει τὸν δὲ κατὰ τοῦνομα λόγον ἀποδιδούς ἄλλον ἄλλω ἀποδώσει, τὸν μὲν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι, ὅτι οὐσία ἐστὶν ἔμψυχος αἰσθητική, τὸ δὲ γεγραμμένον ζῶον εἶναι, ὅτι ὁμοίωμά ἐστὶν οὐσίας ἐμψύχου αἰσθητικῆς.

4,1 66 Ἐ Ἐπειδὴ ἓνα τρόπον ὁμωνύμων εἴρηκας τὸν κατὰ ἀναλογίαν, ἅρα γε καὶ κατὰ μεταφορὰν ὁμώνυμά τε ἂν εἴη καὶ ὑπαχθείη τῷ κατὰ ἀναλογίαν τρόπῳ, ἢ ἕτερός ἐστί τις τρόπος ὁ κατὰ μεταφορὰν καὶ ἕτερος ὁ κατὰ ἀναλογίαν; καὶ εἰ δεῖ ἐν τῷ κατὰ ἀναλογίαν τάττειν τὸν κατὰ μεταφορὰν ἢ καθ' αὐτὸν ἄλλον τρόπον ἡγεῖσθαι ὁμωνύμων κατὰ ἀναλογίαν;

- 4,1 67 Ἀ Ἐσφάλησαν μὲν πολλοί, ὧν καὶ ὁ Ἀττικὸς, ἓνα τρόπον καταλέξας ὁμωνύμων τὸν κατὰ μεταφορὰν καὶ κατὰ ἀναλογίαν καὶ συγχέας τὸν κατὰ μεταφορὰν τῷ κατὰ ἀναλογίαν.
- 4,1 67 Ἐ Σαφῶς οὖν ἡμῖν εἰπέ, τί βούλει λέγειν.
- 4,1 68 Ἀ Φημί τοίνυν κατὰ μεταφορὰν ἔστιν, ὅταν μὲν τι πρᾶγμα ἔχῃ ἴδιον ὄνομα, ἄλλως δὲ καταχρήσῃται τις ἐπ' αὐτοῦ ἄλλῳ ὀνόματι μεταφέρων καὶ τούτῳ χρώμενος ὡς κειμένῳ ἐπ' αὐτοῦ· ἐνταῦθα οὐκ ἂν εἴῃ ὁμωνυμία τις· ὅταν δὲ μὴ ἔχῃ ἄλλο ἀλλὰ τοῦτο, τότε γίνεται ὁμωνυμία. οἷον ὁρῶν τὰ κάτω μέρη καλεῖται ὑπώρεια· ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ἔναιον πολυπιδάκου Ἰδης. ταύτας τὰς ὑπωρείας ὄνομα οὖσας τῶν κάτω μερῶν τοῦ ὄρου οἱ ποιηταὶ πολλάκις προσεῖπον πόδας· πάντες δ' ἐσεῖοντο πόδες πολυπιδάκου Ἰδης. ἔστι δὲ καὶ κλίνης τὰ βαστάζοντα τὸ ὅλον κοῖτος πόδες καλούμενα, ἀλλὰ καὶ τραπέζης πόδες καὶ νηὸς· αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων. ἐπὶ τούτων πόδα μὲν νηὸς καὶ πόδας Ἰδης οὐκ ἂν εἴποι τις ὁμωνύμως εἰρῆσθαι· ἔχει γὰρ ἡ μὲν ναὺς προσαγορευόμενον τὸ <εὐθὺν> ὃν τὴν ναὺν ἰδίως πηδάλιον. ἀλλ' οὐδὲ τοῦ ὄρου τὰ κάτω πόδας ἂν εἴποιμι ὁμωνύμως λέγεσθαι· ἔχει γὰρ ὄνομα ὑπωρείας. ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης καὶ τῆς κλίνης οὐκ ἔτι ἂν εἴποιμι μεταφορὰν ἀλλ' ὁμωνυμίαν· τοῦτο γὰρ ὄνομα ἔχει τῆς κλίνης τὸ βαστάζον τὸ ὅλον κοῖτος καὶ τῆς τραπέζης κατὰ ἀναλογίαν τῶν τοῦ ζώου ποδῶν. οὐ χάριν ὧν ὄνομα μόνον κοινὸν δεῖν εἴρηται εἶναι ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, ὄνομα δὲ ἐπὶ κλίνης καὶ τραπέζης οἱ πόδες τὰ τοιάδε μέρη, ἐπὶ δὲ ὄρους καὶ νηὸς ὀνόματα μὲν ὑπώρεια καὶ πηδάλιον, ἄλλως δὲ μετενήνεκται ἡ τῶν ποδῶν προσηγορία ἐπ' αὐτῶν· κατὰ μεταφορὰν ἂν εἴῃ ταῦτα λεγόμενα, ὁμωνύμως δὲ οὐ. οὐδὲ γὰρ καθ' ὁμοίωσιν εἴποις ἂν εἶναι ὁμώνυμα· ποῖαν γὰρ ἔχειν ὁμοιότητα πρὸς ζώου πόδας ὑπώρειαν; ἀλλὰ μετενηνεγμένως λέγεται ἡ ὑπώρεια πούς, ὁμωνύμως δὲ οὐ λέγεται, εἰ μὴ τι τῷ ὄρῳ προσέχοι τῶν ὁμωνύμων, ὅτι ἡ τε ὑπώρεια λέγεται πούς καὶ ἀνθρώπου πούς, καὶ τὸ μὲν ὄνομα κοινὸν τὸ τοῦ ποδός, ὁ δὲ λόγος ἕτερος, κοινῶς τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς ταττομένου. διὸ ἐπὶ τούτου ζητῆσαι ἄξιον.
- 4,1 68 Ἐ Ἀλλὰ πῶς μὲν ὠρίσατο ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τίνες οἱ τρόποι τῶν ὁμωνύμων, αὐτάρκως παρέστησας μεταβατέον δέ σοι καὶ ἐπὶ τὰ συνώνυμα καὶ ἀποδότεον τὸν Ἀριστοτέλους ὅρον.
[Περὶ συνωνύμων]
- 4,1 68 Ἀ Συνώνυμα λέγεται ὧν τό τε ὄνομα κοινὸν καὶ ὁ κατὰ τοῦνομα τῆς οὐσίας λόγος ὁ αὐτός, οἷον ζῶον <ὅ τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς>. ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς κοινῷ ὀνόματι προσαγορεύεται ζῶον, καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ αὐτός· ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τὸν ἐκάστου λόγον τί ἔστιν αὐτῶν τὸ ζῶον εἶναι, τὸν αὐτὸν ἀποδώσει λόγοι.
- 4,1 68 Ἐ Ἐξήγησαι οὖν τὸν ὅρον.
- 4,1 68 Ἀ Συνώνυμα δέ, φησί, λέγεται τὰ πράγματα εἶναι, ὧν τό τε ὄνομα κοινόν, ἀλλ' οὐ μόνον, ὡς ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων. καὶ δηλονότι ὄνομα ληπτέον τὸ κοινῶς ἐπὶ παντὸς μέρους λόγου λεγόμενον καὶ τὸ κοινὸν ὡς εἴρηται πρότερον. ἂν τε δὲ προστεθῇ ὁ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας, ἂν τε μὴ προστεθῇ, ἀλλὰ μόνον λέγεται ὁ δὲ λόγος ὁ αὐτός, δηλονότι ὅτι προσυπακουσόμεθα καὶ τὸ κατὰ τοῦνομα δεῖν ἀποδίδοσθαι τὸν λόγον καὶ ὅτι λόγον τὸν τῆς οὐσίας χρὴ ἐξακοῦειν· οὗτος γὰρ ἔστιν ὁ ὀριστικός. ὅταν οὖν ὀνόματος ὄντος κοινοῦ ὁ κατὰ τοῦνομα ὀριστικός λόγος ὁ αὐτός ᾗ, συνωνύμως ταῦτα καλεῖται τούτῳ τῷ ὀνόματι. δηλοῖ δὲ τὸ παράδειγμα τὸ εἰρημένον· ἄνθρωπος γὰρ ἔστω τὸ ὑποκείμενον καὶ βοῦς καὶ κύων, οὗτοι δὲ κοινῷ ὀνόματι καλείσθωσαν ζῶα· ἐπὶ ταύτης τῆς κοινότητος τοῦ ὀνόματος ἐὰν ἀποδῶμεν τὸν κατὰ τοῦνομα ὅρον (ἔστι δὲ ὁ σύζυγος τῇ τοῦ ζώου προσηγορίᾳ ὅρος οὗτος τὸ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική· καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῶον τε λέγεται καὶ ἔστιν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική), δηλονότι καὶ ὁ ὅρος κοινὸς ἔσται πάντων· ἕκαστον γὰρ τῶν εἰρημένων ἀληθῶς ἂν ῥηθεῖη οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική.

Ἐ Ἄλλα ταῦτα μὲν κατὰ Ἀριστοτέλην ὠρίσω, ἐπειδὴ καὶ τούτων μνησθεὶς ὁ αὐτὸς τοὺς ὅρους αὐτῶν τοιούτους πεποίηται· ὅταν δὲ τοῦ μὲν λόγου κοινωνῇ τινα τοῦ αὐτοῦ, τοῦ δὲ ὀνόματος μὴ, ἃ δεῖ καλεῖσθαι πολυώνυμα, τίς ἂν γένοιτο ὅρος;

4,1 69 Ἀ Λέγω ὅτι πολυώνυμά ἐστιν ὧν διάφορα μὲν καὶ πλεῖστα ὀνόματα, ὁ δὲ λόγος εἷς καὶ ὁ αὐτός, ὡς ἄορ, ξίφος, φάσγανον, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος λωπίον καὶ ἱμάτιον· τὸ μὲν γὰρ πρᾶγμα ἐν τῷ τοῦ ξίφους καὶ ὁ ὅρος καὶ λόγος εἷς ὁ κατὰ τοῦνομα (ἔστι γὰρ σίδηρος ἀμφήκης εἰς ζώων ἀναίρεσιν εἰργασμένος), ἄλλο δὲ ὄνομα καὶ διάφορον τὸ ξίφος καὶ τὸ ἄορ καὶ τὸ φάσγανον. καὶ ἔοικεν ταῦτα ἀντικεῖσθαι τοῖς ὁμωνύμοις, ὡς εἴ τις αὐτὰ ἐκάλει ὁμοιόλογα καὶ ὁμοιόριστα καὶ τὸν μὲν λόγον ἔχοντα κοινόν, τὰ δὲ ὀνόματα κατὰ λόγον ἕτερα. οὕτω δὲ καὶ οἱ Ῥωμαίων παῖδες εἰώθασιν πολλὰ ἔχειν ὀνόματα ἕκαστος.

4,1 69 Ἐ Ὅρισαι δὲ καὶ τὰ ἑτερώνομα.

4,1 69 Ἀ Ἐστι δὲ ἑτερώνομα ἃ μῆτε τοῦ ὀνόματος μῆτε τοῦ λόγου κοινωνεῖ, ὡς πῦρ, χρυσὸς καὶ Σωκράτης καὶ ἀνδρεία. ἑτερώνομα δὲ ἐστὶν ὧν τό τε ὄνομα καὶ ὁ λόγος ἕτερος.

4,1 69 Ἐ Ἐπεὶ τοίνυν λείπεται τὰ παρώνυμα, ὧν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐμνήσθη, λέγε δὴ καὶ περὶ τούτων.

4,1 69 Ἀ Παρώνυμα δὲ λέγεται ὅσα ἀπὸ τινος διαφέροντα τῇ πτώσει τὴν κατὰ τοῦνομα προσηγορίαν ἔχει, οἷον ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικὸς καὶ ἀπὸ τῆς ἀνδρείας ὁ ἀνδρεῖος.

4,1 69 Ἐ Σαφήνισον οὖν ἡμῖν τὸν ὅρον.

4,1 69 Ἀ Παρώνυμα, φησὶν, λέγεται ὅσα ἀπὸ τινος ὀνόματος παρεσχηματίσθη καὶ ἔσχε τὴν προσηγορίαν, οἷον ἡ ἀνδρεία ἐστὶν ἐπ' ἀρετῆς κατηγορουμένη τινός, ἀπὸ δὲ τῆς προσηγορίας τῆς ἀνδρείας μετασχηματισθεὶς κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὀνόματος ἐκλήθη τις ἀνδρεῖος τοῦ αὐτοῦ μὲν ὀνόματος ἔχων τὴν πτῶσιν, ἡγουν τὴν ἀνδρείαν, μετασχηματισμὸν δὲ κατὰ τὸ τέλος μόνον. τὸν δὲ μετασχηματισμὸν πτῶσιν ἐκάλεσεν, οὐ γὰρ ἅς καλοῦμεν ἡμεῖς πτώσεις ὀνόματος δεῖ νῦν λέγειν αὐτὸν νομίσαι· ὁ ἀνδρεῖος διαφέρων τῆς ἀνδρείας τῇ πτώσει, τοῦτ' ἔστι τῷ μετασχηματισμῷ κατὰ τὸ αὐτὸ ὄνομα τῆς ἀνδρείας, ἀνδρεῖος κέκληται μετεσχηματισμένως· τοῦτο γὰρ ὁ ἔφη τὴν κατὰ τοῦνομα προσηγορίαν ἔχει μετεσχηματισμένην κατὰ τὸ τέλος μόνον.

4,1 69 Ἐ Τίνων οὖν χρεῖα ἐστὶ πρὸς τὸ γενέσθαι παρώνυμα;

4,1 69 Ἀ Τριῶν.

4,1 69 Ἐ Τίνων τούτων;

4,1 70 Ἀ Πρῶτον μὲν εἶναι δεῖ πρᾶγμα οὐ δεῖ μετέχειν, δεύτερον τοῦ ὀνόματος οὐ δεῖ μετέχειν, καὶ τρίτον διαφέρειν τοῦ ὀνόματος μετασχηματισμῷ τινι. ἐνὸς δὲ τῶν τριῶν ἀφαιρεθέντος οὐκέτι ἂν εἴη παρώνυμα. ὁ γὰρ ἀνδρεῖος παρώνυμόν ἐστιν, ἔστιν γὰρ ἡ ἀνδρεία πρᾶγμα ἧς μετέχει· ἀλλὰ καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς μετέχει· ἀπὸ γὰρ τῆς ἀνδρείας ὁ ἀνδρεῖος. ἀλλὰ μετέχει καὶ μετασχηματισμοῦ τῆς πτώσεως γενομένης κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνδρείας ὀνόματος· ἡ μὲν γὰρ ἀνδρεία εἰς τὴν α λήγει συλλαβὴν, ὁ δὲ ἀνδρεῖος εἰς τὴν ος.

4,1 70 Ἐ Δεῖξον οὖν πῶς ἐνὸς τούτων ἐκλελοιπότες οὐκέτι παρώνυμον γίνεται.

4,1 70 Ἀ Αὐτίκα· ἔστι τις τῆς μουσικῆς μετέχουσα γυνή, ἣ καλεῖται μουσική, καὶ ἔστι μὲν τὸ πρᾶγμα οὐ μετέχει, ἔστι δὲ καὶ τοῦνομα ἀφ' ἧς κέκληται μουσική. ἀλλ' ἐπεὶ οὐ μετεσχηματίσθη, ἀλλ' ὁμοίως καὶ ἡ ἔξις καὶ ἡ γυνή κέκληται μουσική, οὐκ ἔστιν παρωνύμως λεγομένη ἡ γυνή μουσική ἀλλ' ὁμωνύμως. ὁ δὲ μουσικὸς παρωνύμως τῆς μουσικῆς κέκληται, ἐπειδὴ πρόσεστιν αὐτῷ τὰ τρία, μετοχὴ πράγματος, μετοχὴ ὀνόματος, μετασχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος. πάλιν ἀρετῆς οὔσης ὁ μετέχων ταύτης σπουδαῖος κέκληται· ἐνταῦθα τὸ μὲν πρᾶγμα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ οὐ μετέχει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ ὀνόματος οὐ μετέχει (ὁ γὰρ σπουδαῖος καὶ ἡ ἀρετὴ ἕτερά

εἰσιν ὀνόματα), οὐκ ἂν εἴη παρώνυμα, ὥστε μετέχων ἀρετῆς ὁ σπουδαῖος οὐκ ἂν εἴη παρωνύμως κεκλημένος σπουδαῖος.

- 4,1 70 Ἐ Διὰ τί οὖν οὐκ ἀπὸ τοῦ τὴν σπουδὴν ἔχειν σπουδαῖος καλεῖται ὁ σπουδαῖος ἀλλὰ τοῦ ἔχειν ἀρετήν;
- 4,1 70 Ἄ Ὅτι εἰ διὰ τὸ σπουδὴν ἔχειν σπουδαῖος ἐκαλεῖτο, πάντας ἐνῆν τοὺς περὶ τι σπουδὴν ἔχοντας καλεῖν σπουδαίους. νῦν δὲ οὐχ ὁ περὶ τι σπουδάζων σπουδαῖος καλεῖται, ἀλλὰ μόνος ὁ ἀρετῆς μετέχων. ὥστε ποιὸς μὲν ἂν εἴη ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ὁ σπουδαῖος, οὐ μέντοι καὶ παρώνυμος.
- 4,1 70 Ἐ Εἰρηκῶς δὴ αὐτάρκως περὶ τῆς σχέσεως τῶν ὀνομάτων τῆς πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὰ περὶ τῆς σχέσεως τῶν ὄρων τῶν καθ' ἕκαστον ὀνομάτων τῆς πρὸς τὰ πράγματα, ἐξῆς περὶ τίνος φῆς διαλαμβάνειν τὸν Ἀριστοτέλην;
- 4,1 70 Ἄ Λέγω τοίνυν ὅτι ἐπεὶ περὶ φωνῶν ἀπλῶν ἐστὶν σημαντικῶν τῶν πραγμάτων ἡ πρόθεσις, καθὸ σημαντικά ἐἴσιν αὐτῶν· εἰσὶ δὲ πρῶτως κατὰ γένος ἀφοριζόμεναι καὶ κατὰ γένη τῶν πραγμάτων καὶ οὐ κατὰ ἀριθμὸν λαμβανόμεναι τὸν τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τὸν τῶν ἀτόμων· ἐπεὶ τοίνυν ἡ πρόθεσις τοιαύτη, ἀναγκαιῶς ὅτι περὶ ἀπλῶν λέξεων ἐστὶ διδάξαι δεικνύς, οἳαί ἐἴσιν αἱ ἀπλαῖ.
- 4,1 71 Ἐ Τί γὰρ ἔφη;
- 4,1 71 Ἄ Τῶν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λέγετα ἰ, τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς ς.
- 4,1 71 Ἐ Τὸ κατὰ συμπλοκὴν τί ἐστὶ καὶ ποσαχῶς λέγεται;
- 4,1 71 Ἄ Διχῶς· τὰ μὲν γὰρ κατὰ συμπλοκὴν λέγεται, ὅσα συμπλεκτικῶς ἐμπεριέχεται συνδέσμῳ οἷον Ἑσωκράτης καὶ Πλάτων· τὰ δὲ κατὰ συμπλοκὴν λέγεται, ὅσα ὁμοῦ προφέρεται πράγματα διὰ τὸ τὸ ἕτερον συμβεβηκέναι τῷ ἑτέρῳ οἷον Ἑσωκράτης περιπατεῖ. τῆς γὰρ περιπατήσεως συμβεβηκυίας Σωκράτει, ὅταν λέγωμεν Ἑσωκράτης περιπατεῖ, συμπλέξαντες τῷ Σωκράτει τὸ περιπατεῖν ἄνευ συνδέσμου τοῦ κατὰ φωνὴν λέγομεν Ἑσωκράτης περιπατεῖ, ἄνευ δὲ συμπλοκῆς εἵπομεν ἂν Ἑσωκράτης, εἵτα πάλιν Πλάτων, ἢ οὕτως τρέχει, εἵτα πάλιν νικᾷ. νῦν δὲ περὶ τῶν ἄνευ συμπλοκῆς λεγομένων πραγμάτων τε καὶ λέξεων ἡ πρόθεσις ἐστὶν, ἐν πόσοις γένεσι θεωρεῖται· ὥς γὰρ ἔχει τὰ πράγματα, οὕτως καὶ αἱ ταῦτα πρῶτως δηλοῦσαι λέξεις.
- 4,1 71 Ἐ Ἄλλ' ὅτι μὲν περὶ ἀπλῶν σημαντικῶν λέξεων ἡ πρόθεσις, καθόσον εἰς γένη τινὰ ἀναφέρονται, παρέστησας· πῶς δ' ἂν αὐτὰ διέλοις εἰς ἐλαχίστην διαίρεσιν, μεθ' ἣν οὐκ ἔστιν ἐλάσσων, καὶ πῶς ἂν εἰς μεγίστην, μεθ' ἣν οὐκ ἂν γένοιτο μείζων, ἐπίδειξον.
- 4,1 71 Ἄ Εἰς ἐλαχίστην μὲν οὖν διαίρεσιν γενῶν διέλοιμ' ἂν τὰ ὄντα καὶ τὰς τούτων σημαντικὰς φωνὰς τὴν εἰς τέσσαρα, λέγων ὅτι τὰ ὄντα ἢ οὐσία καθόλου ἢ οὐσία ἐπὶ μέρους ἢ συμβεβηκότα καθόλου ἢ συμβεβηκότα ἐπὶ μέρους· εἰς γὰρ διαίρεσιν ταύτης ἐλάσσονα οὐκ ἂν γένοιτο ἄλλη. εἰς δὲ μεγίστην διαίρεσιν διέλοιμ' ἂν εἰς δέκα, λέγων ὅτι τὰ ὄντα ἢ οὐσία ἢ ποσὰ ἢ ποιά ἢ πρὸς τι ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν ἢ ποτὲ ἢ ποῦ ἢ ἔχειν ἢ κεῖσθαι, ὥστε καὶ αἱ ταῦτα σημαίνουσαι ἀπλαῖ λέξεις τοσαύτας ἔξουσιν γενικὰς διαφορὰς· μείζων δὲ τούτων οὐκ ἂν γένοιτο διαίρεσις.
- 4,1 71 Ἐ Διὰ τί οὖν εἰς τέσσαρα ἢ ἐλαχίστη γέγονε διαίρεσις;
- 4,1 72 Ἄ Ὅτι ἢ μὲν ἀνωτάτω καὶ πρώτῃ γένοιτ' ἂν εἰς δύο, εἰς οὐσίαν καὶ συμβεβηκός· ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔστι ταῦτα προενέγκαι ἄνευ τοῦ ἢ καθόλου προενεγκεῖν ἢ ἐπὶ μέρους (αἷ τε γὰρ οὐσίαι ἢ καθολικῶς ἂν προενεχθεῖεν, ὥσπερ τὸ ζῶον, κύων, ἄνθρωπος, ἢ ἐπὶ μέρους, ὥσπερ Σωκράτης, Βουκέφαλος, τά τε συμβεβηκότα καθόλου ἢ ἐπὶ μέρους, ἢ γὰρ ἐπιστήμη καθόλου συμβεβηκός, ἢ δὲ Ἀριστάρχου ἐπιστήμη μερικὸν συμβεβηκός)· ἐπεὶ τοίνυν οὐχ ἀπλῶς οὔτε ἡ οὐσία λέγεται ἀλλ' ἢ καθόλου ἢ μερικῶς καὶ ἀτόμως, οὔτε τὸ συμβεβηκός ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἢ καθόλου ἢ

μερικῶς, εἰς τέσσαρα γίνεται ἡ διαίρεσις, καίτοι πρώτως γενομένη εἰς οὐσίαν καὶ συμβεβηκός. γέγονεν οὖν εἰς οὐσίαν καθόλου καὶ συμβεβηκός καθόλου, εἰς οὐσίαν ἐπὶ μέρους καὶ συμβεβηκός ἐπὶ μέρους.

4,1 72 Ἐπεὶ τοίνυν τούτων τινὰ ἀλλήλοις οὐ δύναται συνελθεῖν καὶ τινὰ τούτων συνέλθοι ἄν;

4,1 72 Ἀ Φημί τοίνυν ὅτι ἡ οὐσία οὐκ ἂν γένοιτο συμβεβηκός οὐδὲ τὸ συμβεβηκός οὐσία· συμβεβηκέναι μὲν γὰρ τὸ συμβεβηκός δύναται τῇ οὐσίᾳ, εἶναι δὲ οὐσίαν συμβεβηκός ἀδύνατον ἢ τὸ συμβεβηκός εἶναι οὐσίαν. πάλιν τὸ καθόλου ἐπὶ μέρους εἶναι ἀδύνατον, καὶ τὸ ἐπὶ μέρους εἶναι καθόλου ἀδύνατον. τοῦ δὲ ἐπὶ μέρους δύναται τι κατηγορεῖσθαι τῶν καθόλου, οἷον Σωκράτους μερικῆς ὄντος οὐσίας κατηγορηθεῖν ἂν ὁ ἄνθρωπος, ὅπερ ἐστὶ καθόλου, ἔστι γὰρ Σωκράτης ἄνθρωπος. γίνονται οὖν συμπλοκαὶ τέσσαρες· τὸ γὰρ καθόλου συμπλέκεται ἢ τῇ οὐσίᾳ ἢ τῷ συμβεβηκότι, καὶ εἰσὶν αὗται δύο συμπλοκαί, καὶ τὸ ἐπὶ μέρους συμπλέκεται ἢ τῇ οὐσίᾳ ἢ τῷ συμβεβηκότι, καὶ εἰσὶν αὗται ἄλλαι δύο συμπλοκαί. οὔτε δὲ ἡ οὐσία καθόσον οὐσία γένοιτ' ἂν συμβεβηκός οὔτε δὲ τὸ συμβεβηκός καθόσον συμβεβηκός γένοιτ' ἂν οὐσία, καὶ πάλιν οὔτε τὸ καθόλου καθόσον καθόλου γένοιτ' ἂν μερικὸν οὔτε τὸ μερικὸν καθόσον μερικὸν γένοιτ' ἂν καθόλου.

4,1 72 ἘΔιὰ τί προσέθηκας τὸ καθόσον οὐσία καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὕτως;

4,1 72 Ἀ Ὅτι γενέσθαι μὲν καὶ ὑποστῆναι τὰ συμβεβηκότα ἐν τῇ οὐσίᾳ δύναται, καθόσον δὲ συμβεβηκός ἐστὶ καὶ ἐπινοεῖται τὸ συμβεβηκός, οὐκ ἂν εἴη αὐτὸ τοῦτο οὐσία· τὸ γὰρ λευκὸν τῷ σώματι συμβαίη ἂν, φαμὲν γὰρ λευκὸν τὸ σῶμα, τὸ δὲ λευκόν, καθὼ λευκόν ἐστίν, οὐκ ἂν εἴη ταὐτὸν τῷ σώματι (ἔστι δὲ τὸ μὲν σῶμα οὐσία, τὸ λευκὸν δὲ συμβεβηκός), ἀλλὰ μετέχει μὲν τὸ σῶμα λευκότητος ὡς συμβεβηκυίας αὐτῷ, οὐκ ἔστι δὲ ταὐτὸν τὸ σῶμα τῇ λευκότητι. οὐδὲν γὰρ αὐτοῦ μετέχει, ἀλλ' ἐστὶ τοῦτο, ὅπερ ἐστίν. οὕτως καὶ τὸ καθόλου ἢ καθόλου οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἀτόμου μέρος, μετέχοι δ' ἂν τὸ ἄτομον πρᾶγμα τοῦ καθόλου, ὡς ἂν ἐν εἴδει ὄντος τοῦ ἀτόμου ἐν τῷ καθόλου ἢ ἐν γένει, ὡς ὁ Σωκράτης ἐν εἴδει μὲν ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν γένει δὲ τῷ ζῳῳ. καὶ τὸ μέρος δὲ ἐν τῷ ὅλῳ, ὡς ἡ χεὶρ ἐν τῷ ὅλῳ σώματι. διὰ τοῦτο οὖν πρόσκειται τὸ ὃ ἢ τοιοῦτον ἕκαστον, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἕτερον.

4,1 72 Ἐ Ἀλλὰ πῶς σὺ μὲν τὴν διαίρεσιν πεποίησαι, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν καθόλου οὐσίαι, τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότα, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους οὐσίαι, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, Ἀριστοτέλης δὲ οὐ τοιούτοις ὀνόμασι κέχρηται, ἀλλὰ ἄλλοις;

4,1 73 Ἀ Ὅτι ἀντὶ τῶν ὀνομάτων τούτων τοὺς ἐξηγητικούς αὐτῶν λόγους ἔλαβεν καὶ οἷον ὑπογραφικούς. τὴν δὲ διαίρεσιν ταύτην τῶν γενικωτάτων εἶναι καὶ μὴ ἐχόντων ἄλλα πρὸ ἑαυτῶν ἕτερα γένη· οὔτε γὰρ τῆς οὐσίας εἴη ἂν τι ἐπαναβεβηκός γένος ἄλλο οὔτε τοῦ συμβεβηκότος.

4,1 73 Ἐ Πῶς οὖν ὑπογραφικούς ἀποδέδωκεν λόγους, δεῖξον.

4,1 73 Ἀ Δύο λαβὼν τό τε ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι καὶ τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι καὶ δύο τούτων ποιήσας ἀποφάσεις τὴν τε μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι καὶ τὴν καθ' ὑποκειμένου μὴ λέγεσθαι ἐφήρμοσεν τοὺς τέσσαρας τούτους λόγους ταῖς ἀπλαῖς καὶ ἀσυνθέτοις τῆς διαιρέσεως ἐπινοίαις.

4,1 73 Ἐ Τί ἐστὶν ὃ λέγεις ταῖς ἀπλαῖς καὶ ἀσυνθέτοις τῆς διαιρέσεως ἐπινοίαις;

4,1 73 Ἀ Λέγω ὅτι ἀπλαῖς <καὶ> ἀσύνθετοι ἐπίνοιαι ἐν διαιρέσει τοιαύτῃ ληφθεῖεν ἄν· τῶν ὄντων τὰ μὲν οὐσίαι, τὰ δὲ συμβεβηκότα, τὰ δὲ καθόλου, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους. ἀπλοῦν γὰρ τι ἐλήφθη καὶ ἀσύνθετον· τό τε γὰρ τὴν οὐσίαν εἰπεῖν ἀπλῶς εἴρηται καὶ τὸ συμβεβηκός εἰπεῖν ἀπλοῦν εἴρηται καὶ τὸ καθόλου εἰπεῖν ἀπλῇ λέξει εἴρηται καὶ τὸ μερικὸν ὁμοίως. συμπεπλεγμένως δὲ πῶς ἂν εἴποις, ὅταν οὕτως εἴπω· τῶν ὄντων τὰ μὲν οὐσίαι καθόλου, συμπλέκεται γὰρ ταῖς

οὐσίαις τὸ καθόλου, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους οὐσίαι, συμπλέκεται γὰρ τῇ οὐσίᾳ τὸ ἐπὶ μέρους, τὰ δὲ συμβεβηκότα καθόλου, συμπλέκεται γὰρ τῷ συμβεβηκότι τὸ καθόλου, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, συμπλέκεται γὰρ τῷ συμβεβηκότι τὸ ἐπὶ μέρους. εἰ τοίνυν δειχθεῖη τίνας λόγους ἐξηγητικούς πεποίηται τῶν ἀπλῶν καὶ συμπλέξομεν, φανερόν γίνεται.

4,1 73 Ἐ Πῶς δεῖ συμπλέξαι τοὺς παραστατικούς τούτων λόγους, δεῖξον.

4,1 74 Ἀ Παραστατικὸν τοίνυν καὶ οἷον ἐννοηματικὸν ἀποδέδωκε λόγον τοῦ συμβεβηκότος, καθόσον συμβεβηκὸς ἐστὶ, τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. ὥστε καθάπερ ἀδιάφορον ἄνθρωπον εἰπεῖν ἢ ζῶον λογικὸν θνητόν, οὕτως ἀδιάφορον ἢ συμβεβηκὸς εἰπεῖν ἢ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι· εἴ τι γὰρ συμβεβηκός, ἐκεῖνο ἐν ὑποκειμένῳ ἐστί, καὶ εἴ τί ἐστιν ἐν ὑποκειμένῳ, ἐκεῖνο συμβεβηκός ἐστίν. πῶς δὲ ἐν ὑποκειμένῳ εἴρηκεν, ὕστερον δείξω. ἀλλ' εἰ τὸ συμβεβηκὸς ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, ἡ οὐσία ἐτέρα οὕσα τοῦ συμβεβηκότος εἴη ἂν οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ. ὥστε εἴ τις οὐσία ἐστίν, ἐκείνη ἂν οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ εἴη. πάλιν εἴ τί ἐστὶ καθόλου, ἐκεῖνο καθ' ὑποκειμένου λέγεται, εἰ δὲ τί ἐστιν ἐπὶ μέρους, ἐκεῖνο οὐ καθ' ὑποκειμένου λέγεται. γεγόνασιν οὖν λόγοι τέσσαρες ἐξηγητικοὶ τῶν ἀπλῶν ὀνομάτων, τῆς μὲν οὐσίας τὸ ἐν ὑποκειμένῳ μὴ εἶναι, τοῦ δὲ συμβεβηκότος τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, καὶ τοῦ μὲν καθόλου τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, τοῦ δὲ ἐπὶ μέρους τὸ καθ' ὑποκειμένου μὴ λέγεσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ οὐ τῶν ἀπλῶν λεγομένων πεποίηται τὴν διαίρεσιν, συνθεῖς δὲ καὶ συμπλέξας, ὥστε εἶναι τὰ μὲν καθόλου οὐσίας, τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότα, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους οὐσίας, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, δεῖ καὶ ἡμᾶς συνθέτους τοὺς ἐξηγητικούς λόγους ἀντὶ τῶν συνθέτων ὀνομάτων εἰπεῖν. φέρε οὖν ἐμοῦ καὶ σοῦ λέγοντος σύνθεσιν τινα ὀνομάτων σύλλεγε τοὺς συμφώνους λόγους τοῖς ῥηθεῖσιν ὀνόμασι συμπλέξας.

4,1 74 Ἐ Ποίησον ὃ λέγεις. ἰδοὺ γὰρ προβάλλω· ἡ καθόλου οὐσία πῶς ἂν διὰ τῶν λόγων σημανθεῖη ἐκείνων ὧν ἀπέδωκας;

4,1 74 Ἀ Λέγω ὅτι ἐπεὶ τῶν καθόλου παραστατικὸν ἦν τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, τῆς δὲ οὐσίας τὸ ἐν ὑποκειμένῳ μὴ εἶναι, ῥηθεῖη ἂν ἡ καθόλου οὐσία ἢ καθ' ὑποκειμένου μὲν λεγομένη, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ μηδενὶ οὕσα.

4,1 74 Ἐ Ἀλλὰ μὴν τὸ καθόλου συμβεβηκὸς πῶς ἂν διὰ τῶν λόγων συνθεῖς παραστήσειας;

4,1 74 Ἀ Λέγω ὅτι ἀντὶ μὲν τοῦ καθόλου λήψομαι ἐξηγητικὸν αὐτοῦ λόγον τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, ἀντὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι· καὶ ἔσται ὁ συντεθεὶς λόγος σημαίνων τὸ καθόλου συμβεβηκὸς τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι.

4,1 74 Ἐ Πάλιν μοι τὴν μερικὴν οὐσίαν συνθεῖς σημαντικούς αὐτῆς λόγους δήλωσον.

4,1 74 Ἀ Ἡ οὔτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστί· καθὼ μὲν γὰρ οὐκ ἔστι καθόλου ἀλλὰ μερική, οὐκ ἂν καθ' ὑποκειμένου ῥηθεῖη, καθὼ δὲ οὐσία καὶ οὐ συμβεβηκός, οὐκ ἂν εἴη ἐν ὑποκειμένῳ.

4,1 74 Ἐ Πάλιν μοι τὸ μερικὸν συμβεβηκὸς διὰ τῶν λόγων παράστησον.

4,1 74 Ἀ Λέγω ὅτι καθ' ὑποκειμένου μὲν μὴ λέγεσθαι, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ εἶναι· καθόσον μὲν γὰρ μερικὸν ἐστὶ, καθ' ὑποκειμένου οὐκ ἂν ῥηθεῖη, καθόσον δὲ συμβεβηκός, ἐν ὑποκειμένῳ ἂν εἴη.

4,1 74 Ἐ Ἐπεὶ τοίνυν ἐμοῦ ἐρωτῶντος τὰ γνώριμα ὀνόματα τοὺς ποιηθέντας περὶ αὐτῶν λόγους ὑπὸ Ἀριστοτέλους εἴρηκας, ὅρα εἰ καὶ ἀναστρέψαντός μου καὶ ἐρωτῶντός σε, τί βούλονται οἱ ὑπὸ Ἀριστοτέλους λόγοι, δύνασαι εἰπεῖν μοι ὀνόματα γνώριμα.

4,1 74 Ἀ Ἐρώτησον· καὶ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης παρεῖς τὰ γνώριμα ὀνόματα τοὺς ἐξηγητικούς αὐτῶν λόγους ἀντ' αὐτῶν εἴρηκε.

4,1 74

Ἐ Λέγε δή μοι, τί ἐστὶν ὃ φησι τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεσθαι, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐδενὶ ἐστίν.

4,1 74 Ἀ Λέγω ὅτι ἔφη τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ καθόλου οὐσίαι.

4,1 74 Ἐ Πῶς καὶ πόθεν λαβὼν τοῦτο ἔφη;

4,1 75 Ἀ Ὅτι τῶν μὲν καθόλου παραστατικὸς ἦν ὁ λόγος ὁ λέγων αὐτὰ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, καὶ τῆς οὐσίας παραστατικὸς ἦν ὁ λόγος ὁ λέγων αὐτὴν μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι.

4,1 75 Ἐ Δὸς οὖν παράδειγμα.

4,1 75 Ἀ Λέγω ὅτι ἄνθρωπος.

4,1 75 Ἐ Καὶ πῶς διὰ μιᾶς λέξεως καὶ ἀπλῆς τῆς ἄνθρωπος σύνθετον ἀποδέδωκας λόγον;

4,1 75 Ἀ Ὅτι ἄνθρωπος διχῶς λέγεται καὶ ὡς οὐσία καὶ ὡς καθόλου καὶ οὐ τῶν ἐπὶ μέρους τι.

4,1 75 Ἐ Πῶς οὖν οὐσία ἐπινοεῖται;

4,1 75 Ἀ Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ ὁ ἄνθρωπος οὐδὲ συμβεβηκὸς τι.

4,1 75 Ἐ Πῶς δὲ καὶ ὅτι καθόλου;

4,1 75 Ἀ Ὅτι καθ' ὑποκειμένου λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου καὶ οὐκ ἔστι μερικόν τι καὶ ἄτομον, ἀλλὰ κατὰ πλείονων λέγεται τῷ ἀριθμῷ διαφερόντων. καλῶς οὖν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι ἄνθρωπος καθ' ὑποκειμένου λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐδενὶ ἐστὶν. ὅτι μὲν γὰρ καθόλου ἐστὶ, καθ' ὑποκειμένου λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου. λέγεται γὰρ ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος καὶ ὁ Πλάτων. ἀλλ' οὕτως λέγεται ἄνθρωπος οὐχ ὅτι συμβέβηκε τῷ Σωκράτει ὡς τὸ μουσικὸν καὶ τὸ λευκόν, ἀλλ' ὅτι εἰδὸς ἐστὶ τοῦ Σωκράτους ὁ ἄνθρωπος, ὥσπερ καὶ τὸ ζῶον ἐὰν λέγῃς κατὰ τοῦ Σωκράτους, οὐχ ὡς συμβεβηκὸς ἐρεῖς ἀλλ' ὡς γένος· τὰ δὲ εἶδη καὶ τὰ γένη τῶν μὲν οὐσιῶν καὶ αὐτὰ οὐσίαι, τῶν δὲ συμβεβηκόντων συμβεβηκότα. αἱ δὲ οὐσίαι οὐκ ἦσαν ἐν ὑποκειμένῳ, ὥστε οὐδὲ τὰ εἶδη οὐδὲ τὰ γένη τῶν οὐσιῶν ἔσται ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ καθ' ὑποκειμένου μὲν ῥηθήσεται τῶν ἀτόμων οὐσιῶν, οὐ μέντοι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἔσται.

4,1 75 Ἐ Διὰ τί οὖν τὰ μὲν καθόλου ἔφη καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι; τί γὰρ βούλεται τὸ τὰ μὲν λέγεσθαι φάναι σε, τὰ δὲ συμβεβηκότα εἶναι; βαθὺς ὁ λόγος καὶ μείζων τῆς σῆς ἔξεως· ὅτι γὰρ τὰ μὲν συμβεβηκότα ἐστὶν ὥσπερ καὶ αἱ οὐσίαι, τὰ δὲ καθόλου τι λέγεσθαι οὐκ ἔστιν ἐν ὑπάρξει, ἀλλὰ μέχρι ἐπινοίας λέγεται, οὐκ ἔστι τῆς τῶν εἰσαγομένων ἔξεως γινῶναι. ταῦτα μὲν οὖν παρείσθω· ὅταν δὲ ἐπάγῃ τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ μὲν ἐστίν, καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται τί βούλεται, παράστησον.

4,1 75 Ἀ Λέγω ὅτι τὰ συμβεβηκότα ἅ ἐστὶν ἐπὶ μέρους· τὸ μὲν γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι παραστατικόν ἐστὶ τοῦ συμβεβηκότος, τὸ δὲ καθ' ὑποκειμένου οὐδενὸς λέγεται δηλοῖ τὸ ἐπὶ μέρους.

4,1 75 Ἐ Δὸς καὶ τούτου παράδειγμα.

4,1 76 Ἀ Δώσω καὶ οὐχ ἔν, ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὲν ἐστὶ συμβεβηκότα τῇ ψυχῇ τὰ δὲ συμβεβηκότα τῷ σώματι, δώσω ἅφ' ἑκατέρων παράδειγμα. ἐπὶ μὲν γὰρ συμβεβηκότος τῇ ψυχῇ λεγέσθω ἢ τις γραμματικὴ· ἔστι δὲ τις γραμματικὴ ἢ Ἀριστάρχου φέρε εἰπεῖν· μερικὴ γὰρ ἢ Ἀριστάρχου γραμματικὴ. αὕτη δὲ συμβέβηκε μὲν αὐτοῦ τῇ ψυχῇ, καὶ διὰ τοῦτο ἐστὶν ὡς ἐν ὑποκειμένῳ τῇ ψυχῇ. καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐ λέγεται· μερικὴ γὰρ ἐστὶ, τὸ δὲ μερικὸν ἄτομον ὃν οὐκ ἂν ῥηθῇ καθ' ὑποκειμένου. τοῦτο μὲν οὖν τὸ παράδειγμα ψυχικοῦ συμβεβηκότος, σωματικοῦ δὲ τὸ τὸ λευκόν· ἐν ὑποκειμένῳ γὰρ ἐστὶ τῷ σώματι, ἔστι γὰρ τὸ λευκὸν χρῶμα, ἅπαν δὲ χρῶμα ἐν σώματι· καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται, οὐ γὰρ ἐστὶ καθόλου τὸ λευκόν ἀλλ' ἐπὶ μέρους.

4,1 76

Ἐ΄Όταν δὲ ἐπάγῃ ὁ Ἀριστοτέλης τὰ δὲ κα θ΄ ὑποκειμένου τε λέγεται καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστ ἰ, τί σημαίνει διὰ τῆς τοιαύτης τῶν λόγων συμπλοκῆς;

4,1 76 Ἀ Φημὶ ὅτι βούλεται λέγειν· τὰ δὲ ἐστὶ καθόλου συμβεβηκότα. διὰ μὲν γὰρ τοῦ φάναι τὰ μὲν κα θ΄ ὑποκειμένου λέγεται δηλοῖ ὅτι τὰ καθόλου λέγει· τῶν γὰρ καθόλου ἦν ἐξηγητικός λόγος τὸ καθ΄ ὑποκειμένου λέγεσθαι. διὰ δὲ τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ εἶνα ι, ὅτι συμβεβηκότα λέγει· ταῦτα γὰρ ἦν ἐν ὑποκειμένῳ. λέγει τοίνυν ὅτι τὰ δὲ ἐστὶ καθόλου συμβεβηκότα.

4,1 76 Ἐ Δὸς οὖν παράδειγμα.

4,1 76 Ἀ Οἶον ἡ ἐπιστήμη· ἡ γὰρ ἐπιστήμη τῇ ψυχῇ συμβεβηκυῖα ὑποκείμενον αὐτῇ ἔχει τὴν ψυχὴν· ὑπόκειται γὰρ τῇ ἐπιστήμῃ ἡ ψυχὴ. καθολικὴ γὰρ οὖσα κατὰ τῶν μερικωτέρων ἐπιστημῶν λέγεται οἶον κατὰ τῆς γραμματικῆς· γένος γάρ ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη τῆς γραμματικῆς. ἔστι δὲ συμβεβηκὸς ἡ γραμματικὴ, συμβεβηκὸς δὲ καὶ ἡ ἐπιστήμη· τὰ γὰρ τῶν συμβεβηκότων γένη καὶ εἶδη καὶ αὐτὰ συμβεβηκότα.

4,1 76 Ἐ Παράγων τοίνυν καὶ τὸ λοιπὸν τῆς διαιρέσεως μέρος ὁποῖον εἶναι λέγει;

4,1 76 Ἀ Λέγε ποῖον.

4,1 76 Ἐ Τὰ δὲ οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν οὔτε κα θ΄ ὑποκειμένου λέγετα ι.

4,1 76 Ἀ Φημὶ ὅτι διὰ τούτου τοῦ λόγου φησί· τὰ δὲ ἐστὶν ἄτομοι οὐσίαι· διὰ μὲν γὰρ τοῦ φάναι οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ ἔφη οὐσίας εἶναι, διὰ δὲ τοῦ οὐ κα θ΄ ὑποκειμένου λέγεσθαι ἔφη ἀτόμους εἶναι.

4,1 76 Ἐ Δὸς οὖν παράδειγμα.

4,1 77 Ἀ Οἶον ὁ τις ἵππος, ὡς Ἀλεξάνδρου Βουκέφαλος ἐλέγετο, καὶ ὁ τις ἄνθρωπος οἶον Σωκράτης· οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, οὐ γάρ ἐστὶ συμβεβηκὸς ἀλλ΄ οὐσία, οὔτε καθ΄ ὑποκειμένου λέγεται, οὐ γὰρ λέγεται καθόλου ἀλλ΄ ἐπὶ μέρους. ταῦτα ἐπήγαγε διδάξαι θέλων τοὺς ἀπλῶς καὶ ἄνευ συμπλοκῆς αὐτῶν λεγομένους υπογραφικούς λόγους, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἡμεῖς ὑπεδείξαμεν εἰπόντες ὅτι τοῦ ἀτόμου καὶ μὴ καθόλου ἀλλ΄ ἐν ἀριθμῷ ὄντος σημαντικόν ἐστὶ τὸ μὴ καθ΄ ὑποκειμένου τινὸς λέγεσθαι, ὥσπερ τοῦ καθόλου τὸ καθ΄ ὑποκειμένου τινὸς λέγεσθαι, ὥσπερ καὶ τοῦ μὲν συμβεβηκότος παραστατικὸς λόγος τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, τῆς δὲ οὐσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. ἐπεὶ τοίνυν συμπλέκεται ἡ οὐσία τῷ συμβεβηκότι, φησί, καθὸ μὲν ἐπὶ μέρους ἐστίν, ἂν τε οὐσία ἢ ἂν τε συμβεβηκός, καθ΄ ὑποκειμένου οὐδενὸς λέγεται. εἰ μέντοι συμβεβηκὸς εἴη τὸ ἐπὶ μέρους, ἐνδέχεται ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, ὡς εἴ γε οὐσία εἴη τὸ ἐπὶ μέρους, οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἂν εἴη οὔτε καθ΄ ὑποκειμένου τινὸς λέγοιτο, εἰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκός, καθ΄ ὑποκειμένου μὲν οὐκ ἂν κληθεῖη τινός, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ἂν εἴη.

4,1 77 Ἐ Ἀλλὰ τοῦτο δὴ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ποῖόν τι εἴληπται, καὶ πῶς ἐξηγήσατο ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 77 Ἀ Οὕτως· ἐν ὑποκειμένῳ δὲ λέγω , ὃ ἐν τινι μὴ ὡς μέρος ὑπάρχον ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἔστι ν.

4,1 77 Ἐ Τί οὖν βούλεται λέγειν διὰ τούτου;

4,1 77 Ἀ Φημὶ ὅτι ἐν ὑποκειμένῳ ἔφη ἐκεῖνο εἶναι τὸ ἐν τινι ὄν· ἀλλ΄ ἐπεὶ τὸ ἐν τινι ὄν πλεοναχῶς δηλοῦται καὶ ἔστιν ὁμώνυμον, δεῖ προστεθῆναί τινα, ἵνα ὁ ἰδίως βούλεται ἐν τινι σημαντικὸν εἶναι τοῦ συμβεβηκότος καὶ τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ ἀφορισθῇ. ἔστι τοίνυν τὸ ἐν τινι τῶν πλεοναχῶς λεγομένων· καὶ γὰρ τὸ ἐν τόπῳ ἐν τινι λέγεται ὡς ἐν τῇ οἰκίᾳ ὁ Σωκράτης ἢ ἐν Λυκείῳ ἢ ἐν βαλανείῳ ἢ ἐν θεάτρῳ. ἔστιν ἐν τινι καὶ τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ οἶον ὡς ἐν τῷ ἐκπόματι τὸ ὕδωρ καὶ ἐν τῷ ἀμφορεῖ ὁ οἶνος. ἔστιν ἐν τινι καὶ τὸ ὡς μέρος ἐν τῷ ὅλῳ ὥσπερ ἡ χεὶρ ἐν τῷ ὅλῳ τοῦ ἀνθρώπου σώματι. ἔστιν ἐν τινι καὶ τὸ ὥσπερ τὸ ὅλον ἐν πᾶσι τοῖς αὐτοῦ μέρεσιν. ἔστιν ἐν τινι καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ γένει τὸ εἶδος καθάπερ ἐν τῷ ζῳῳ ὁ ἄνθρωπος· περιέχεται γὰρ τὸ

εἶδος ὑπὸ τὸ γένος. ἔστιν ἔν τινι ὡς γένος ἐν τῷ εἶδει· μετέχει γὰρ τὰ εἶδη τοῦ γένους· τὸ γὰρ ζῶον κατηγορεῖται τοῦ ἀνθρώπου ὡς μετεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. ἔστιν ἔν τινι ὡς τὸ ἐν τέλει εἶναι· ἐν γὰρ τῷ εὐδαιμονεῖν, ὅπερ ἐστὶ τέλος τοῦ ἀνθρώπου, τὰ πάντα ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις. ἔστι δὲ ἄλλο ἔν τινι τὸ ἐν τῷ κρατοῦντι, ὡς λέγομεν ἐν τῷ βασιλεῖ εἶναι τὰ πράγματα. ἄλλο δὲ πάλιν ἔν τινι τὸ ὡς ἐν τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος καθάπερ ἐν τῷ χαλκῷ ἡ μορφή τοῦ ἀνδριάντος· κἀν τῷ σιδήρῳ τὸ σχῆμα τῆς μαχαίρας· κἀν τῇ ψυχῇ ἡ ἐπιστήμη· κἀν τῷ σώματι τὸ χρῶμα.

4,1 77 Ἐ Πόσα οὖν σημαίνόμενα τοῦ ἐν τινι κατηρίθμησας;

4,1 78 Ἀ Ἐννέα.

4,1 78 Ἐ Τίνα ταῦτα;

4,1 78 Ἀ Τὸ ὡς ἐν τόπῳ, τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ, τὸ ὡς ἐν ὄλῳ τὸ μέρος καὶ τὸ ὡς ἐν τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ γένει τὸ εἶδος καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ εἶδει τὸ γένος καὶ τὸ ὡς ἐν τέλει καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ κρατοῦντι καὶ τὸ ὡς ἐν τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος.

4,1 78 Ἐ Ποῖον οὖν τούτων τῶν ἐννέα λαμβάνεται ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἔν τινι;

4,1 78 Ἀ Τὸ ὡς ἐν τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος.

4,1 78 Ἐ Διὰ τί;

4,1 78 Ἀ Ὅτι μόνα τὰ εἶδη τῶν ὑλῶν ἀχώριστά ἐστιν.

4,1 78 Ἐ Ἀμα οὖν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τῶν ἐννέα ἐμνήσθη;

4,1 78 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 78 Ἐ Ἀλλὰ τίνων;

4,1 78 Ἀ Δύο μόνων, τοῦ τε ὄντος ἔν τινι ὡς ἐν ὄλῳ εἶναι μέρος καὶ τοῦ ἐν ἀγγείῳ ὄντος· ἔφη γὰρ ὁ ἔν τινι μὴ ὡς μέρος ὑπάρχο· οὐ γὰρ οὕτως ἐστὶν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ἔν τινι, ὥσπερ ἐν τῷ ὄλῳ τὸ μέρος. οὐδὲ μὴν οὕτως, ὡς τὸ ἐν ἀγγείῳ· τὰ μὲν γὰρ ἐν ἀγγείῳ δύναται χωρὶς γενέσθαι ἐκείνων σωζόμενα ἐν οἷς ἔστιν, τὸ δὲ συμβεβηκός, ὅπερ ἐν ὑποκειμένῳ, ἔφη ἀδύνατον χωρὶς εἶναι ἐκείνου ἐν ᾧ ἔστιν, οὐχ ὅτι χωρίζεται ἡ λευκότης φέρε τοῦ σώματος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ χαλκοῦ, ἀλλ' ὅτι οὐ σωζόμενον χωρίζεται ὡς ὁ οἶνος ἐκ τοῦ ἀγγείου, ἀλλ' ὅτι εἰ χωρίζοιτο, φθείρεται, οὐδὲ χωρίζεται οὖν, ἀλλὰ μόνον φθείρεται.

4,1 78 Ἐ Ἐπεὶ τοίνυν σαφῇ πεποίηκας τὴν διαίρεσιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ῥηθέντα, ἔτι μοι τοῦτο εἰπέ· ἐνὸν γὰρ πολλαχῶς ἐκθέσθαι τὴν διαίρεσιν, καὶ γὰρ οὕτως ἦν εἰπεῖν· ἐρῶ δὲ διὰ τῶν ὀνομάτων, λέγων ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν καθόλου συμβεβηκότα, τὰ δὲ καθόλου οὐσίαι, ἢ ἔμπαλιν τὰ μὲν καθόλου οὐσίαι, τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότα, ἢ τὰ μὲν ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους οὐσίαι, ἢ ἔμπαλιν τὰ μὲν ἐπὶ μέρους οὐσίαι, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα· ἐνὸν οὖν πολλαχῶς οὕτως εἰπεῖν, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν καθόλου οὐσίαι, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους οὐσίαι, τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότα, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα· ἐνὸν δὲ καὶ οὕτως, τῶν ὄντων τὰ μὲν καθόλου οὐσίαι, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, ἢ ἔμπαλιν τὰ μὲν ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, τὰ δὲ καθόλου οὐσίαι, καὶ τὰ μὲν καθόλου συμβεβηκότα, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους οὐσίαι, ἢ ἔμπαλιν τὰ μὲν ἐπὶ μέρους οὐσίαι, τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότα· ἐνὸν οὖν πολλαχῶς οὕτως διελεῖν, εἰπέ τοίνυν, ὁ Ἀριστοτέλης κατὰ ποίαν τάξιν τὴν διαίρεσιν ἐξέθετο;

4,1 78 Ἀ Κατὰ τὴν χιαστὴν λέγω.

4,1 79 Ἐ Τίς γάρ ἐστιν ἡ χιαστή;

4,1 79 Ἀ Λέγω ὅτι ἡ οὐσία συμβεβηκός ἀντιδιαιροῦσα καὶ τὸ καθόλου ἐπὶ μέρους.

4,1 79 Ἐ Σαφέστερον εἰπέ ὁ λέγεις.

- 4,1 79 Ἄ Τὸ γὰρ οὕτως διελεῖν καὶ εἰπεῖν, τῶν ὄντων τὰ μὲν ἢ καθόλου οὐσίαι ἢ ἐπὶ μέρους συμβεβηκότα, καὶ τὰ μὲν <ἦ> καθόλου συμβεβηκότα ἢ ἐπὶ μέρους οὐσίαι, χιάζοντος ἦν καὶ μήτε τὰ καθόλου κατὰ στοῖχον ἀριθμοῦντος μήτε τὰ κατὰ μέρος, μήτε τὰς οὐσίας κατὰ στοῖχον μήτε τὰ συμβεβηκότα.
- 4,1 79 Ἐ Καὶ πόθεν δηλον ὅτι οὕτως διεῖλεν;
- 4,1 79 Ἄ Ὅτι τὰ ἐξηγητικά αὐτῶν ὀνόματα παραλαμβάνων ἃ συνέπλεξεν οὕτως ἐξέθετο, ὡς ἀπεδείχθη.
- 4,1 79 Ἐ Ἀλλ' εἰ τὰ συμβεβηκότα ἔν τινι μὴ ὡς μέρος ὑπάρχοντα ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἔστιν, πῶς ὁ Σωκράτης ἐν τόπῳ ὦν καὶ μὴ ὡς μέρος ὑπάρχων τοῦ τόπου καὶ μηδέποτε δυνάμενος χωρὶς τόπου εἶναι οὐκ ἂν εἶη συμβεβηκός;
- 4,1 79 Ἄ Ὅτι τὸ συμβεβηκὸς ἔν τινι σώματι ὃν οὐ δύναται ἀπολιπεῖν τοῦτο τὸ σῶμα καὶ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γενέσθαι, ὁ δὲ Σωκράτης τόπου μὲν οὐ χωρίζεται, τοῦδε δὲ τοῦ τόπου χωρίζεται.
- 4,1 79 Ἐ Τί οὖν ἢ τούτων διαφορά;
- 4,1 79 Ἄ Ὅτι αἰεὶ μὲν ἐν τόπῳ ὁ Σωκράτης, ἀπολιπὼν δὲ τὸν πρότερον ἐν ἐτέρῳ καὶ ἐτέρῳ ἐστί, τὸ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ οὐδενὶ τρόπῳ ἀπολείπεται τοῦ ἐν ᾧ ἔστιν.
- 4,1 79 Ἐ Ἀλλὰ πῶς οὐκ ἄτοπον λέγειν μὴ χωρίζεσθαι τὰ συμβεβηκότα σαφῶς καὶ τῆς εὐωδίας χωριζομένης τοῦ μήλου καὶ τῆς γλυκύτητος;
- 4,1 79 Ἄ Μὴ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἔφη ἀδύνατον χωρίζεσθαι.
- 4,1 79 Ἐ Ἀλλὰ τί ἔφη;
- 4,1 79 Ἄ Ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἔστι ν . ἄλλο δὲ ἐστί τὸ χωρίζεσθαι καὶ ἄλλο τὸ χωρὶς εἶναι τινος· οὐδὲ γὰρ ἔφη ἀδύνατον χωρισθῆναι ἐκείνου ἐν ᾧ ἦν, ἀλλὰ ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἔστι ν . ἢ γὰρ εὐωδία χωρίζεσθαι μὲν δύναται τοῦ ἐν ᾧ ἔστι, χωρὶς δὲ εἶναι καθ' αὐτὴν οὐχ οἷα τέ ἐστιν, ἀλλ' ἢ φθείρεται ἢ μεταδίδοται εἰς ἄλλο ὑποκείμενον. ὅτι γὰρ χωρὶς εἶναι καθ' αὐτὸ ἄνευ ὑποκειμένου τινὸς θεωρούμενον ἀμήχανον τὸ συμβεβηκός, τοῦτο ἐπεσημήνατο, ἀλλ' οὐχ ὅτι χωρίζεσθαι ἀδύνατον.
- 4,1 80 Ἐ Ἀλλὰ τί μὲν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, διὰ τοῦ δοθέντος ὅρου ἐδίδαξεν· λείπεται οὖν διδάξαι, καὶ τί τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι ι . ποῦ τοίνυν περὶ τούτου ἐδίδαξεν;
- 4,1 80 Ἄ Ἐν τοῖς ἐξῆς, λέγων ὅταν ἕτερον καθ' ἑτέρου κατηγορῇται ὡς καθ' ὑποκειμένο υ .
- 4,1 80 Ἐ Τί οὖν φησιν καὶ ποταπὸν εἶναι <τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι> ;
- 4,1 80 Ἄ Καθ' ὑποκειμένου φησὶν ἐκεῖνο κατηγορεῖσθαι τινος, ὅταν ἐν τῷ τί ἐστί κατηγορῇται ἐκεῖνο <δ> ἀποδίδοται. οἷον τὸ περιπατεῖν κατηγορεῖται κατὰ Σωκράτους· ἀλλ' ἐὰν ἀποδιδῶμεν, τί ἐστὶν Σωκράτης, οὐκ ἂν εἵποιμεν αὐτὸν τὸ περιπατεῖν, ὥστε οὐ καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖται τοῦ Σωκράτους τὸ περιπατεῖν. κατηγορεῖται δὲ τοῦ Σωκράτους καὶ ὁ ἄνθρωπος· εἵποις γὰρ ἄν· Σωκράτης ἄνθρωπος· ἀλλὰ κἂν ἐρωτηθῇς, τί Σωκράτης, ἀποδιδούς ἂν ὅτι ἄνθρωπος. ὁ τοίνυν ἄνθρωπος κατὰ τοῦ Σωκράτους καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖται. πάλιν ἡ γραμματικὴ ὄνομα δήπου ρηθεῖν ἂν· ἀλλ' ἐὰν ἐξετάζῃς, τί ἐστὶν ἡ γραμματικὴ, οὐκ ἂν εἵποις ὄνομα· οὐ γὰρ ἡ οὐσία τῆς γραμματικῆς ὄνομά ἐστιν, ἐπεὶ πᾶς ἂν ἐδύνατο τοῦ ὀνόματος μετέχων εἶναι γραμματικὸς τῷ ὄντι· ἀλλ' ἔστιν ἡ γραμματικὴ ἐπιστήμη, ὥστε ἡ μὲν ἐπιστήμη κατὰ τῆς γραμματικῆς καθ' ὑποκειμένου λέγεται, τὸ δὲ ὄνομα οὐ καθ' ὑποκειμένου λέγεται. καὶ αὐτὸς δὲ προελήφθη φησὶν ὅτι τὰ καθ' ὑποκειμένου κατηγορούμενα καὶ κατὰ τοῦνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον ἐφαρμόζειν ὀφείλει τῷ ὑποκειμένῳ, τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ κατὰ μὲν τὸν λόγον οὐδέποτε, κατὰ δὲ τοῦνομα ἐφαρμόσειεν ἂν ποτε τῷ ὑποκειμένῳ· ὥστε τὸ καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖται, ὁ καθολικώτερον ὃν τοῦ ὑποκειμένου ἐφαρμόζειν αὐτῷ δύναται καὶ κατὰ τοῦνομα καὶ κατὰ τὸν

λόγον, τοῦτ' ἔστι συνωνύμως λέγεσθαι δύναται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου. τοιαῦτα δέ ἐστι τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη τῶν ὑποκειμένων, εἴτε οὐσίαι εἶεν εἴτε συμβεβηκότα· ὅτι γὰρ καθολικόν ἐστι τὸ καθ' ὑποκειμένου, ἐδήλωσεν εἰπὼν τὰ ἄτομα μὴ εἶναι καθ' ὑποκειμένου. δεῖ τοίνυν τὸ καθ' ὑποκειμένου μὴ ἄτομον εἶναι ἐν τῷ τί τοῦ ὑποκειμένου κατηγορούμενον. διὸ καὶ καθολικώτερόν ἐστι τοῦ ὑποκειμένου.

4,1 80 Ἐ Τί οὖν ἐκ τούτων συμβαίνει;

4,1 80 Ἀ Φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης τί συμβαίνει ὅταν ἕτερον κα θ' ἑτέρου κατηγορῇται ὡς κα θ' ὑποκειμένο υ, ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγετα ι, πάντα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθήσεται ι.

4,1 81 Ἐ Ἀλλὰ πῶς τοῦτο ἀληθές; ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος κατὰ Σωκράτους λέγεται καθ' ὑποκειμένου· κατὰ δὲ τοῦ ἀνθρώπου κατηγορεῖται οὐ μόνον τὸ ζῶον ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος· εἶδος γὰρ ὁ ἄνθρωπος. οὐ μὴν ἔτι κατὰ τοῦ Σωκράτους πάντα κατηγορηθήσεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ζῶον κατηγορηθήσεται, οὐκέτι δὲ καὶ τὸ εἶδος· οὐ γὰρ Σωκράτης εἶδος.

4,1 81 Ἀ Ἀλλ' ὁρᾷς ὅτι ἡ ἀτοπία γέγονε παρὰ τὸ μὴ ἐκδέξασθαι ὀρθῶς, πῶς εἴρηται ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγετα ι· οὐ γὰρ ἀπλῶς εἴρηκεν ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγεται, ἀλλ' εἰπὼν ὅταν ἕτερον κα θ' ἑτέρου κατηγορῇται ὡς κα θ' ὑποκειμένου δέδωκεν ὑπολαβεῖν τὸ συνωνύμως καὶ ἐν τῷ <τί ἐστι> τὸ τηνικαῦτα· ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγετα ι, τοσαῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθήσεται ι. οἷον τὸ ζῶον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ὡς καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖται· ἐφαρμόζει γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τοῦνομα τοῦ ζώου καὶ ὁ λόγος· ζῶόν τε γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική. τὸ δὲ εἶδος ἐφαρμόζει μὲν κατὰ τοῦνομα· εἶδος γὰρ ἂν ῥηθείη ὁ ἄνθρωπος· οὐ μὴν ἐν τῷ τί ἐστίν ὁ ἄνθρωπος τῷ ἐρωτῶντι περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἥτις ἐστὶν ἀποδοθεῖη ἂν ὅτι εἶδος, ἀλλ' ὅτι ζῶον. τὸ δὲ εἶδος λέγεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἀντιδιαίρεται πρὸς τὸ μὴ τῶν ἀτόμων εἶναι, ἀλλὰ τῶν κατὰ κοινότητα προσαγορευομένων. τὸ δὲ κατὰ κοινότητα τὸν ἄνθρωπον λέγεσθαι συμβεβηκός ἐστι παραστατικὸν μᾶλλον ἢ οὐσίας, συμβεβηκός δὲ οὐ τοῦ κυρίως ἀλλὰ τοῦ ἐοικότος διαφορᾷ τινι. διαφέρει δὲ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Σωκράτους, ὅτι ὁ μὲν κατὰ κοινότητα λέγεται, ὁ δὲ Σωκράτης οὐ κατὰ κοινότητα ἀλλὰ ἀτόμως. ἥ οὖν κατὰ κοινότητα εἶδος, ὁ ἄνθρωπος λέγεται, καὶ καθὸ γένος, τὸ ζῶον. συμβέβηκε δὲ τούτοις κατὰ πλειόνων εἶναι περιεκτικά, ἐν δὲ τῷ τί ἐστίν ἡ οὐσία τοῦ ἀνθρώπου κατηγορεῖται.

4,1 81 Ἐ Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τίνων διδάσκει ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 81 Ἀ Περὶ διαφορῶν.

4,1 81 Ἐ Τί λέγων;

4,1 81 Ἀ Τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑ π' ἄλληλα τεταγμένων ἕτεραι τῷ εἶδει καὶ αἱ διαφοραὶ οἷον ζώου καὶ ἐπιστήμης· ζώου μὲν γὰρ διαφοραὶ οἷον τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καὶ τὸ πτηνό ν, ἐπιστήμης δὲ οὐδεμία τούτων· οὐ γὰρ διαφέρει ἐπιστήμη ἐπιστήμης τῷ δίπους εἶνα ι. τῶν δὲ γε ὑπαλλήλων γενῶν οὐδὲν κωλύει τὰς αὐτὰς διαφορὰς εἶναι· τὰ γὰρ ἐπάνω τῶν ὑποκάτω κατηγορεῖτα ι, ὥστε ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου διαφοραὶ ι, τοσαῦται καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἔσσοντα ι.

4,1 81 Ἐ Ἀλλ' ὁρᾷς ὅτι ἐν οἷς εἴρηκας πλείω ἐστὶν τὰ λεγόμενα;

4,1 82 Ἀ Ὅρῳ· εἴρηται γὰρ περὶ γενῶν, ὧν τὰ μὲν ἕτερα ἔφη εἶναι, τὰ δὲ ὑπάλληλα. εἴρηται δὲ καὶ ἕτερα τῷ εἶδει. εἴρηται δὲ καὶ αἱ διαφοραί, καὶ τούτων αἱ μὲν ἕτεραι τῷ εἶδει, αἱ δὲ αἱ αὐταί.

4,1 82 Ἐ Περὶ πάντων οὖν εἰπὼν τούτων τί βούλεται διὰ τοῦ προκειμένου διδάξαι, παράστησον.

4,1 82

Ἄ Φημι τοίνυν ὅτι πολλαχῶς μὲν λέγεται καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορά. τὸ δὲ νῦν λαμβανόμενον γένος ἐστὶν ἐκεῖνο, ὃ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, οἷον τὸ ζῶον γένος ἂν εἴη πτηνοῦ καὶ πεζοῦ καὶ ἐνύδρου, ὧν ἐν τῷ εἶδει διαφερόντων ἀλλήλων ἐν τῷ τί ἐστὶν ἕκαστον ἐρωτηθὲν κατηγορεῖται· τί γάρ ἐστιν ἕκαστον ἀποδιδόντες ζῶον ἐροῦμεν. λαμβάνεται δὲ εἶδος τὸ κατὰ πλειόνων τῷ ἀριθμῷ διαφερόντων ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορούμενον· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶδος ὧν κατὰ πλειόνων τινῶν ἀνθρώπων ἀριθμῷ μόνον διαφερόντων ἐν τῷ τί ἐστὶν ἕκαστος κατὰ μέρος ἐρωτηθέντων κατηγορεῖται· τί γάρ ἐστιν ὁ Σωκράτης ἐὰν ζητῶμεν, οἰκείως ἀποδιδόμην ὅτι ἄνθρωπος. ἐπεὶ δὲ τὰ πολλὰ εἶδη πολλακίς τὰ αὐτὰ ὄντα κατὰ γένος διαφοραῖς χωρίζεται, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς καὶ ὁ κύων τὰ αὐτὰ ὄντα κατὰ γένος (ζῶα γὰρ πάντα) διαφοραῖς ἀλλήλων χωρίζεται, ἡ δὲ διαφορὰ ποῖόν τι ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἐστὶν παρίστησιν (ὅτι γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστι λογικὸν θνητὸν καὶ ὁ κύων ζῶον ἄλογον ὑλακτικόν, αἱ διαφοραὶ παριστᾶσιν), εἴη ἂν ἡ διαφορὰ τὸ κατὰ πλειόνων διαφερόντων ἀλλήλων ἐν τῷ ποῖόν τί ἐστιν κατηγορούμενον. οἷον τὸ πτηνὸν διαφορὰ ἐστὶ κατὰ πλειόνων κατηγορούμενον· κατὰ γὰρ κύκνου καὶ κόρακος καὶ ἀετοῦ λέγεται.

4,1 82 Ἐ Ἄλλ' ἐκάστου ζώου ὄντος τὸ πτηνὸν εἶναι ἕκαστον ποῖόν τι ζῶον δηλοῖ; τῆς γὰρ τοῦ γένους ποιότητος καὶ τοῦ εἶδους δηλωτικῇ ἡ διαφορά.

4,1 82 Ἀ Οὐδαμῶς. ἀλλὰ δέκα οὐσῶν τῶν ἀνωτάτω καθ' ἐκάστην ἄλλοια τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραί· ἥς γὰρ ἂν κατηγορίας ὑπάρχη τὸ γένος, ἐκείνης ἔσται καὶ τὸ τοῦ γένους οἰκεῖον εἶδος καὶ αἱ τοῦ γένους καὶ εἶδους διαφοραί.

4,1 82 Ἐ Ἄλλ' ἐπεὶ ἀπέδωκας κατὰ πλειόνων εἰδῶν λέγεσθαι τὴν διαφοράν, ἄρα γε καθάπερ ἔστι τοῦτο εἴρηκας;

4,1 82 Ἀ Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ· εἰσὶ γὰρ τινες ἰσάριθμοι τοῖς εἶδεσιν, ὥσπερ κουφότης καὶ βαρύτης, ἡ μὲν μόνου πυρὸς οὔσα, ἡ δὲ γῆς.

4,1 82 Ἐ Ἄρα οὖν καὶ τὸ εἶδος ἀποδοθὲν κατὰ πλειόνων ἀριθμητῶν οὕτως ἔχει ἐκ παντός;

4,1 83 Ἀ Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· ὁ γὰρ φοῖνιξ τὸ ὄρνεον εἶδος ὧν οὐ κατὰ πλειόνων ἀριθμῷ λέγεται εἶναι, εἴ γε εἷς μόνος φοῖνιξ ἀεὶ γίνεται, ἀλλ' εἰ ἄρα κατὰ πλειόνων, οὐ τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῇ διαδοχῇ λέγεται.

4,1 83 Ἐ Ἀλλὰ τί μὲν τὸ γένος τὸ λαμβανόμενον ἐνταῦθα καὶ τί τὸ εἶδος καὶ τίς ἡ διαφορά, παρέστησας. ἐπίδειξον δὲ καὶ τίνα μὲν ἕτερα γένη, τίνα δὲ ὑπάλληλα.

4,1 83 Ἀ Ἐτερα γένη τὰ ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις· ἄλλα μὲν γὰρ τὰ γένη τῆς οὐσίας, ἄλλα δὲ τὰ γένη τὰ τῆς ποιότητος καὶ ἄλλα τὰ τοῦ ποσοῦ καὶ τῶν ἄλλων. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ εἶδη τὰ ὑπ' ἕκαστον γένος ἄλλα τῶν ὑπ' ἄλλο γένος, τῶν οὕτως ἑτερογενῶν, καὶ αἱ διαφοραὶ ὡσαύτως. ἄλλαι γὰρ τοῦ ζώου γένους ὄντος καὶ τῆς ἐπιστήμης ἄλλαι (τὸ μὲν γὰρ ζῶον τῆς οὐσίας ἐστίν, ἡ δὲ ἐπιστήμη τῆς ποιότητος), καὶ ἄλλα μὲν τὰ εἶδη τοῦ ζώου, ἄλλα δὲ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ διαφοραὶ τοῦ ζώου, ἄλλαι δὲ αἱ διαφοραὶ τῆς ἐπιστήμης· ζῶον μὲν γὰρ ζώου διαφέρει τῷ τὸ μὲν εἶναι δίπουν, τὸ δὲ τετράπουν, ἐπιστήμη δὲ ἐπιστήμης τῷ δίπους εἶναι οὐ διαφέρει. ταῦτα μὲν οὖν ἕτερα γένη καὶ εἶδη ἕτερα καὶ αἱ διαφοραὶ ἕτεραι. ὑπάλληλα δὲ γένη ἐστίν, ὧν τὸ ἕτερον γένος ὑπὸ τὸ ἕτερόν ἐστιν ἐν ταῦτῳ γένει τῆς κατηγορίας, ὡς ὑπὸ τὸ ζῶον τὸ πτηνὸν ζῶον, τοῦτ' ἔστι τὸ ὄρνεον, ὅπερ τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν ἐστὶν κατηγορίας.

4,1 83 Ἐ Λέγε ἔτι σαφέστερον.

4,1 83 Ἀ Φημι τῶν καθόλου λεγομένων τὰ μὲν ἐστὶν γένη, τὰ δὲ εἶδη, τὰ δὲ διαφοραί. τῶν δὲ εἰδῶν καὶ γενῶν τὰ μὲν ἐστὶν μόνον εἶδη, ἃ διαιρεῖται εἰς τὰ καθ' ἕκαστα, τὰ δὲ ἥν μόνον γένη· ταῦτα

δὲ ἦν ὧν οὐκέτι ἀνωτέρω εὐρίσκεται γένος. ὅσα δὲ τούτων μεταξύ, ταῦτα εἶδη μὲν ὄντα τῶν ἐπαναβεβηκότων, γένη δὲ τῶν ὑποκαταβεβηκότων εἰκότως ἂν εἴη ὑπάλλληλα τὰ γένη.

4,1 83 Ἐπεὶ παραδειγμάτων σαφῆ ποιήσων ταῦτα.

4,1 83 Ἀ Ἡ οὐσία φέρε γένος ἐστὶ τὸ ἀνώτατον μόνον τῶν οὐσιῶν· πρὸ αὐτῆς γὰρ οὐκ ἂν εὐρεθείη ἄλλο γένος τῆς οὐσίας προταττόμενον. ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶδος ἐστὶν μόνον· μετὰ γὰρ αὐτὸ τὰ ἄτομά ἐστι καὶ οἱ τινὲς ἄνθρωποι. τὰ δὲ μετὰ τὴν οὐσίαν ἄχρι τοῦ ἀνθρώπου, ὃς ἦν μόνον εἶδος, ὅσα μεταξύ εὐρίσκεται, ταῦτα εἶδη μὲν ἐστὶ τῶν πρὸ αὐτῶν, γένη δὲ τῶν μετὰ ταῦτα· ὥσπερ τὸ ζῶον εἶδος μὲν ἐστὶ τῆς οὐσίας, γένος δὲ τοῦ λογικοῦ ζώου, τὸ δὲ λογικὸν ζῶον γένος μὲν τοῦ ἀνθρώπου, εἶδος δὲ τοῦ ζώου. τὰ δὲ ταῦτα ὅσα μεταξύ ὄντα τοῦ γενικωτάτου καὶ τοῦ εἰδικωτάτου πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο λαμβανόμενα καὶ γένη ἐστὶ καὶ εἶδη, ταῦτα ὑπάλλληλα καλεῖται γένη.

4,1 83 Ἐ Ἄρα οὖν ὑπάλλληλα ὄντα ἔστιν ὅτι φέρεται ἐκάτερον ὑφ' ἐκάτερον;

4,1 84 Ἀ Οὐδαμῶς· ἀδύνατον γάρ, εἴπερ τὸ λογικὸν ζῶον θνητὸν οἶον ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τὸ ζῶον, καὶ τὸ ζῶον εἶναι ὑπὸ τὸν ἄνθρωπον. οὐ διὰ τοῦτο οὖν λέγεται ὑπάλλληλα, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ εἶδος ἔσται καὶ γένος, ἀλλ' ὅτι θάτερον ὑπὸ θάτερον ὄν * * * καὶ ἀμφοτέρων γενῶν ὄντων μηδέτερον ὑπὸ μηδέτερον ἦ, ταῦτα οὐκ ἂν εἴη ὑπάλλληλα, ὥσπερ γενῶν ὄντων τοῦ ζώου καὶ τῆς ἐπιστήμης οὔτε ἡ ἐπιστήμη ὑπὸ τὸ ζῶον οὔτε τὸ ζῶον ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην. τῶν <οὖν> ἑτερογενῶν (ἔστι δὲ ἕτερα τὰ ἀπ' ἀλλήλων πάντη διεστῶτα, οἶον τὰ δέκα γένη τῶν δέκα κατηγοριῶν, ὧν δέκα διάφοροί εἰσιν παραστατικαὶ κατηγορίαι καὶ ὧν ἀνωτάτω καὶ οὐκέτι ὑπ' ἄλλο τεταγμένα ἐστὶ δέκα γένη) τούτων ἕτεραί εἰσιν καὶ αἱ διαφοραί, τῶν δὲ ὑπ' ἄλληλα γενῶν ἐνδέχεται τὰς αὐτὰς εἶναι διαφοράς· οὐ γὰρ δὴ πάντων αἱ αὐταί, ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν αἱ αὐταί, ἐφ' ὧν δὲ οὐ.

4,1 84 Ἐ Πῶς ἐπὶ τινῶν μὲν αἱ αὐταί, ἐπὶ τινῶν δὲ οὐ, ἐπίδειξον.

4,1 84 Ἀ Τὸ ζῶον καὶ τὸ ὄρνεον ὑπάλλληλά ἐστὶ γένη (ὑπὸ γὰρ τὸ ζῶον τὸ ὄρνεον), ἀλλὰ ζώου μὲν αἱ διαφοραί τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον, ὄρνέου δὲ οὐκ ἂν εἶεν αἱ αὐταί διαφοραί. εἶεν δ' ἂν τινες ζώου διαφοραί, αἵπερ καὶ ὄρνέου· τῶν τε γὰρ ζώων τὰ μὲν ἐστὶ ποηφάγα, τὰ δὲ σπερμοφάγα, τὰ δὲ κρηφάγα, ἀλλὰ καὶ τῶν ὄρνέων αἱ αὐταί διαφοραί.

4,1 84 Ἐ Διὰ τί οὖν τοῦτο συμβαίνει;

4,1 84 Ἀ Ὅτι τὸ ζῶον περιέχει μὲν τὸ ὄρνεον ἐν τοῖς ἑαυτοῦ εἵδεσιν, τὴν δὲ ἐπιστήμην οὐ περιέχει, οὐδὲ ἔστιν αὐτοῦ εἶδος ἢ ἐπιστήμη. τοῦ δὲ περιέχοντος γένοιτο ἂν καὶ τοῦ περιεχομένου διαφοραὶ αἱ αὐταί, τοῦ δὲ μήτε περιέχοντος μήτε περιεχομένου οὐκ ἂν εἶέν ποτε αἱ αὐταί διαφοραί.

4,1 84 Ἐ Πῶς οὖν τοῦτο δεδήλωκεν ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 84 Ἀ Ἐν τῷ φάναι τῶν δὲ ὑ π' ἄλληλα γενῶν οὐδὲν κωλύει τὰς αὐτὰς διαφοράς εἶναι ι. αἰτίαν δὲ ἐπάγει· τὰ γὰρ ἐπάνω τῶν ὑ π' αὐτὰ γενῶν κατηγορεῖται ι, ὥστε ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου διαφοραὶ εἰσι ν, καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἔσοντα ι.

4,1 84 Ἐ Ἀλλὰ σὺ τινὰς μὲν διαφοράς τοῦ ζώου τὰς αὐτὰς ἀπέδειξας οὔσας τοῦ ὄρνέου, ὁ δὲ καθάπερ εἴρηκεν ὥστε ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου διαφοραὶ εἰς ι, καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἔσοντα ι· οὐ γὰρ ὅσαι τοῦ ζώου διαφοραὶ, τοσαῦται καὶ τοῦ ὄρνέου. καίτοι πρὸ ὀλίγου ἔφασκεν οὐδὲν κωλύει τὰς τῶν ὑπαλλήλων γενῶν διαφοράς καὶ τῶν ὑποκάτω εἶναι ι, ὡς μὴ πασῶν δυναμένων τῶν ὑποκάτω εἶναι, νῦν δὲ ἀπλῶς ἔφη ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου υ, τοσαῦται καὶ τοῦ ὑποκειμένου διαφοραὶ ἔσοντα ι.

4,1 85

Ἄ Ἀλλ' οἶμαι μὲν διὰ τοῦτο πολλοὺς ἡμαρτῆσθαι νομίσαι τὸν τόπον καὶ διορθοῦντας φῆσαι μὴ ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου διαφοραί, τοσαῦται καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἔσσονται, ἀλλ' ἔμπαλιν ὅσαι τοῦ ὑποκειμένου, τοσαῦται καὶ τοῦ κατηγορουμένου ἔσσονται. ἐγὼ δέ φημι ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐκ τοῦ ἐνίας φάναι καὶ πάλιν πάσας τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας λαμβάνεσθαι. εἰ γὰρ οὐ πᾶσαι αἱ τοῦ κατηγορουμένου διαφοραὶ καὶ τοῦ ὑποκειμένου εἶναι εὐρέθησαν, ἀλλὰ τινές, πάλιν δὲ πᾶσαι λέγονται τοῦ κατηγορουμένου εἶναι καὶ τοῦ ὑποκειμένου, δεῖ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐπὶ τὰς διαφορὰς καὶ μὲν ἐν αὐταῖς εἶδος ἦ, ἰδεῖν, ἐπὶ ποίου εἶδους αἱ διαφοραὶ πᾶσαι δύνανται τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι.

4,1 85 Ἐ Δεῖξον οὖν τί λέγεις σαφῶς.

4,1 85 Ἀ Φημι τοίνυν ὅτι τῶν διαφορῶν αἱ μὲν λέγονται εἶναι εἰδοποιοί, καθ' ἃς εἰδοποιεῖται τὸ κατηγορούμενον καὶ οἷον πεποίωται, αἱ δὲ εἰσι διαιρετικά, καθ' ἃς διαιρεῖται εἰς εἶδη τὸ γένος τὰ ὑπ' αὐτό. οἷον τὸ ἔμψυχον, τὸ αἰσθητικὸν διαφοραὶ δήπου ἐστίν, ἀλλ' αὗται προσγενόμεναι τῇ οὐσίᾳ εἰδοποίησαν αὐτὴν καὶ οἷον εἰποίωσαν πρὸς τὸ γενέσθαι ζῶον. εἰδοπεποιήται τοίνυν καὶ πεποίωται τὸ ζῶον τῇ τοῦ ἐμψύχου διαφορᾷ καὶ τῇ τοῦ αἰσθητικοῦ, αἷς διαμορφωθείσα ἡ οὐσία γέγονεν ζῶον. διὸ καὶ λέγομεν εἶναι τὸ ζῶον οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικήν. καὶ εἰσὶν αὗται αἱ διαφοραὶ αἱ γεννητικαὶ καὶ ἀποτελεσματικαὶ τοῦ ζώου καὶ ἐπάνω γε αὐτοῦ. διὸ καὶ κατηγοροῦνται αὐτοῦ· εἴποις γὰρ ἂν τὸ ζῶον ἔμψυχον καὶ πάλιν αἰσθητικόν. εἰσὶν δὲ ἄλλαι διαφοραί, αἱ οὐκέτι εἰδοποιούσι τὸ ζῶον, ἀλλὰ τέμνουσιν αὐτὸ εἰς εἶδη, καὶ εἰσὶ πᾶσαι ὑποκάτω αὐτοῦ καὶ ὑπ' αὐτό. διὸ οὐδὲ ἐκάστην δυνηθεῖ τις τοῦ ζώου κατηγορεῖσθαι οἷον τὸ λογικόν, τὸ ἄλογον, τὸ θνητόν, τὸ ἀθάνατον, τὸ πτηνόν, τὸ χερσαῖον, τὸ ἔνυδρον, τὸ δίπουν, τὸ τετράπουν, τὸ ἐρπυστικόν, τὸ πτερωτόν, τὸ ἄπτερον· πολλὰ γὰρ ὑπὸ τὸ ζῶον διαφοραί, αἷς τέμνεται μὲν αὐτό, εἰδοποιεῖται δὲ τὰ ὑπ' αὐτὸ εἶδη τῶν ζώων, οὐ μὴν ἔτι καὶ αὐτὸ ταύταις εἰδοποιεῖται, αἷς δὴ καὶ τέμνεται, ἀλλὰ ταῖς προτέραις.

4,1 85 Ἐ Εἰ τοίνυν οὐ πάσαις μὲν ταῖς διαφοραῖς τῶν κατηγορουμένων δύναται τὰ ὑποκείμενα χρῆσθαι, τισὶ δέ, καὶ ταῖς γε τισὶ ταύταις πάσαις δύναται λέγεσθαι τὰ ὑποκείμενα;

4,1 86 Ἀ Φημι ὅτι οὐ πάσας μὲν τὰς τοῦ ζώου διαφορὰς ἐστὶ κατηγορεῖν τοῦ ὑποκειμένου οἷον τοῦ ἀνθρώπου, πάσας δὲ τὰς εἰδοποιούσας ἐστὶ κατηγορεῖν. ἦσαν δὲ τοῦ ζώου εἰδοποιοί αἱ ἐπάνω, τὸ ἔμψυχον, τὸ αἰσθητικόν. ταύτας δὲ οἷόν τε κατὰ ἀνθρώπου κατηγορεῖσθαι· αἰσθητικὸν γὰρ καὶ ἔμψυχον ὁ ἄνθρωπος. ὀρθῶς ἄρα εἴρηται, ὅτι πάντα τὰ κατηγορούμενα τῶν ἐπάνω καὶ τῶν ὑποκάτω κατηγορήσομεν· τὰς μὲν γὰρ διαιρετικάς διαφορὰς οὐχ οἷόν τε κατηγορεῖν τοῦ ζώου, τὰς δὲ εἰδοποιούσας οἷόν τε· εἰσὶν γὰρ ἐπάνω. ὥσθ' ὅσα οἷόν τε κατηγορεῖσθαι τοῦ κατηγορουμένου, οἷόν τε δὲ τὰς ἐπάνω καὶ εἰδοποιούσας διαφορὰς, ταῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι, ὅσα δὲ οὐχ οἷόν τε κατηγορεῖν, ταῦτα οὐ κατηγορήσομεν. εἰσὶ μέντοι τινὲς τῶν ὑποκάτω καὶ διαιρετικῶν τοῦ ζώου διαφοραί, ἃς οἷόν τε καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ποιεῖσθαι διαιρετικάς, ὥς ἀπεδείξαμεν.

4,1 86 Ἐ Μετὰ δὲ τὸ ταῦτα διδάξαι ἐπὶ τίνα μεταβαίνει διαίρεσιν;

4,1 86 Ἀ Τὴν εἰς μείζον ἀναλαβὼν ποιήσεται· ἣν δὲ ἡ εἰς μείζον ἢ εἰς δέκα.

4,1 86 Ἐ Ἄρα οὖν διαίρεσίς ἐστιν;

4,1 86 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 86 Ἐ Διὰ τί;

4,1 86 Ἀ Διαίρεσις μὲν γάρ ἐστι τομὴ τοῦ γένους εἰς εἶδη, ἐνταῦθα δὲ οὐ γένος ἐν διαιρήσεται εἰς εἶδη δέκα, ἀλλὰ δέκα γένη ἐκθήσεται. καταρίθμησις οὖν ἐστίν, ἣν ποιήσεται τῶν πρώτων γενῶν καὶ τῶν κατὰ τὰ πρῶτα γένη δέκα κατηγοριῶν.

4,1 86

Ἐ Τί οὖν φησιν;

4,1 86 Ἀ Τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἕκαστον ἤτοι οὐσίαν σημαίνει ἢ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ πρὸς τι ἢ ποῦ ἢ ποτέ ἢ κεῖσθαι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν . καὶ λαμβάνει τούτων ἑκάστου δηλωτικὰ παραδείγματα, οἷον οὐσίας μὲν ὡς τύπῳ εἰπεῖν ἄνθρωπος , ἵππος καὶ τῶν ἄλλων τὸ πρόσφορον εἰς παράστασιν παράδειγμα.

4,1 86 Ἐ Ἄρα οὖν πάντες συγχωροῦσι τὴν εἰς τὰ αὐτὰ γένη καταρίθμῃσιν τῶν σημαντικῶν λέξεων πρῶτως καὶ προηγουμένως τῶν πραγμάτων;

4,1 86 Ἀ Οὐδαμῶς· Ἀθηνόδωρος γὰρ ἡτήσατο ὁ Στωϊκὸς βιβλία γράψας Πρὸς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας Κορνοῦτός τε ἐν ταῖς Ῥητορικαῖς τέχναις καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηνόδωρον ἀντιγραφῇ καὶ ἄλλοι πλεῖστοι.

4,1 86 Ἐ Ἄρα οὖν ὀρθῶς ἀντιλέγουσιν;

4,1 86 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 86 Ἐ Πόθεν τοῦτο δῆλον;

4,1 86 Ἀ Ὅτι πρὸς πάντα σχεδὸν ἀντεῖπεν αὐτοῖς ἀντιγράψας καὶ ἐπιδείξας, ὅπως σφάλλονται.

4,1 86 Ἐ Τίς δὲ ὁ τρόπος τῆς ἀντιλογίας;

4,1 86 Ἀ Τριττός· οἱ μὲν γὰρ ὅτι πλεονάζει ἡ καταρίθμῃσι, οἱ δὲ ὅτι ἐλλείπει, οἱ δὲ ὅτι τινὰ ἄλλα ἀντὶ ἄλλων παρείληφε γένη.

4,1 86 Ἐ Διὰ τί τοίνυν τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἔφη τὰ μὲν οὐσίαν σημαίνει τὰ δὲ ποσὸν καὶ τὰ ἐξῆς;

4,1 87 Ἀ Ὅτι οὐ πρόκειται περὶ τῶν ὄντων εἰπεῖν ὅσα ἐστὶ καὶ πόσα τούτων γένη, ἀλλὰ περὶ λέξεων σημαντικῶν προηγουμένως τῶν ὄντων πόσα τούτων γένη. τῶν οὐ λεγομένων. καταλέγονται δὲ αἱ λέξεις.

4,1 87 Ἐ Τίνες αἱ διαφοραί;

4,1 87 Ἀ Τὰ μὲν ἐστὶ κατὰ συμπλοκὴν, τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς.

4,1 87 Ἐ Τίνα ἐστὶ τὰ κατὰ συμπλοκὴν;

4,1 87 Ἀ Τὰ ἐκ τινῶν κατηγοριῶν τελείων δυοῖν ἢ καὶ πλείονων συγκείμενα, οἷον ἄνθρωπος τρέχει, ἄνθρωπος ἐν Λυκεῖῳ περιπατεῖ.

4,1 87 Ἐ Ἄνευ δὲ συμπλοκῆς τίνα ἐστὶ;

4,1 87 Ἀ Τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα οἷον τὰ ὁμώνυμα πάντα, τὰ συνώνυμα, τὰ παρώνυμα.

4,1 87 Ἐ Τὰ δὲ τοιαῦτα οἷον λιθολογεῖ, βουκολεῖ, ψευδοδοξεῖ, κατὰ συμπλοκὴν ἐστὶν ἢ χωρὶς συμπλοκῆς;

4,1 87 Ἀ Χωρὶς συμπλοκῆς.

4,1 87 Ἐ Διὰ τί;

4,1 87 Ἀ Οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἐκ τελείων συνέστηκεν κατηγοριῶν.

4,1 87 Ἐ Πόσα οὖν γένη τῶν χωρὶς συμπλοκῆς λεγομένων;

4,1 87 Ἀ Δέκα τὰ ῥηθέντα.

4,1 87 Ἐ Τίς οὖν ἕκαστος τούτων ὅρος;

4,1 87 Ἀ Οὐκ ἔστιν αὐτῶν ὅρον ἀποδοῦναι, διότι πᾶς ὅρος ἐκ γένους, τούτων δὲ οὐκ ἔστιν γένος· ἔστιν γὰρ τὰ γενικώτατα.

4,1 87 Ἐ Τί οὖν ἔστιν παραδοῦναι;

4,1 87

Ἄ Παραδείγματα καὶ τὰ ἴδια, ὥς καὶ Ἀριστοτέλης νῦν μὲν διδοὺς παραδείγματα, ὕστερον δὲ καθ' ἐκάστην κατηγορίαν ζητήσας καὶ δείξας τίνα ἐκάστης ἴδια.

4,1 87 Ἐ Πῶς οὖν τὰ παραδείγματα δέδωκεν;

4,1 87 Ἄ Λέγων οὐσία μὲν οἶον ἄνθρωπος, ποιὸν δὲ οἶον λευκόν, ποσὸν δὲ οἶον τρία, πρὸς τι δὲ οἶον πατήρ, ποῦ δὲ ἐν Λυκείῳ, ποτὲ δὲ πέρυσιν, ποιεῖν δὲ οἶον τύπτειν, πάσχειν δὲ οἶον τύπτεσθαι, ἔχειν δὲ οἶον ὑποδεδέσθαι, κεῖσθαι δὲ οἶον ἀνακεῖσθαι.

4,1 87 Ἐ Ἐκ τῆς οὖν συνθέσεως τούτων τί ἀποτελεῖται;

4,1 87 Ἄ Πρότασις.

4,1 87 Ἐ Διὰ τί;

4,1 87 Ἄ Ὅτι καθ' ἑαυτὴν οὐδεμία κατηγορία πρότασίς ἐστιν, ἀλλὰ τῇ ποιᾷ συμπλοκῇ πρότασις γίνεται.

4,1 87 Ἐ Πῶς τοῦτο;

4,1 87 Ἄ Πᾶσα γὰρ πρότασις ἢ τοι ἀληθής ἐστιν ἢ ψευδής, ἐκάστη δὲ κατηγορία καθ' ἑαυτὴν οὔτε ἀληθής οὔτε ψευδής ἐλλιπής οὔσα.

4,1 87 Ἐ Τί οὖν; οὐκ ἂν εἴποις τὸ ζῶ ἢ περιπατῶ ἢ ὕει χωρὶς συμπλοκῆς ὄντα ἢ ἀληθῆ ἢ ψευδῆ;

4,1 88 (1n) Ἄ Ναὶ εἴποιμι· ἀλλὰ καὶ ταῦτα δυνάμει μετὰ συμπλοκῆς ἐστιν, εἰ καὶ μὴ μετὰ φωνῆς· τὸ γὰρ ζῶ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐγὼ ζῶ, καὶ τὸ ὕει ἴσον ἐστὶ τῷ ὁ Ζεὺς ὕει. [Περὶ οὐσίας]

4,1 88 (1n) Ἐ Ἀλλὰ ποῖα μὲν τῆς ἐκάστης ἐστὶ τῶν κατηγοριῶν, διὰ παραδειγμάτων παρέστησας. ἔτι μὴν καὶ περὶ ἐκάστης λέγε, ἵνα ἐκάστης ἐκδιδάξης, διὰ τί περὶ τῆς οὐσίας πρῶτον τῶν ἄλλων ποιεῖται τὸν λόγον.

4,1 88 (1n) Ἄ Ὅτι τὰ ἄλλα πάντα ἐν αὐτῇ ὄντα καὶ ταύτης δεόμενα εἰς τὸ εἶναι ὥσπερ προτέραν αὐτὴν δείκνυσιν οὔσαν φύσει, οὕτως καὶ τὸν περὶ αὐτῆς λόγον πρὸ τῶν ἄλλων ἀποφαίνει πρότερον ὄντα.

4,1 88 (1n) Ἐ Τί οὖν ἐστὶν ἡ οὐσία;

4,1 88 (1n) Ἄ Ὅρον μὲν αὐτῆς δοῦναι οὐκ ἔστιν, ὥσπερ εἵπομεν, παραδείγματα δὲ ἤδη δεδώκαμεν. ἔννοιαν δὲ αὐτῆς τοιαύτην ἀποδίδωσιν τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι (αὕτη μὲν γὰρ ὑπόκειται τοῖς ἄλλοις γένεσιν, τὰ ἄλλα δὲ ἄνευ αὐτῆς τὸ εἶναι οὐκ ἂν ἔχοι) καὶ τὸ ἴδιον ζητήσει.

4,1 88 (1n) Ἐ Ποσαχῶς ἐν ἄλλοις τὴν οὐσίαν λέγει;

4,1 88 (1n) Ἄ Τριχῶς καὶ γὰρ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ συναμφοτέρων λέγει οὐσίαν.

4,1 88 (1n) Ἐ Νῦν δὲ τίνα οὐσίαν λαμβάνει εἰς τὴν διδασκαλίαν;

4,1 88 (1n) Ἄ Τὴν ὡς συναμφοτέρον.

4,1 88 (1n) Ἐ Ἄρα οὖν κάκείνων ἐμνήσθη;

4,1 88 (1n) Ἄ Ναί.

4,1 88 (1n) Ἐ Πῶς;

4,1 88 (1n) Ἄ Ὅτι λέγει καὶ τὰ μέρη τῆς οὐσίας εἶναι οὐσίας, μέρη δὲ τῆς συναμφοτέρου ἢ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος.

4,1 88 (1n) Ἐ Ἐνταῦθα δὲ τίνας τῆς οὐσίας εἶρηκεν διαφοράς;

4,1 88 (1n) Ἄ Ὅτι αἱ μὲν εἰσιν πρῶται, αἱ δὲ δεύτεραι.

4,1 88 (1n) Ἐ Τίνες πρῶται;

4,1 88 (1n) Ἄ Αἱ ἄτομοι, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων.

4,1 88 (1n)

Ἐ Τίνες δεύτεραι;

4,1 88 (1n) Ἄ Τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῶν ἀτόμων οὐσιῶν, οἷον εἶδος μὲν τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων ὁ ἄνθρωπος, γένος δὲ τὸ ζῷον.

4,1 88 (1n) Ἐ Τίνες οὖν αἱ κυριώταται οὐσίαι καὶ μάλιστα καὶ πρώται;

4,1 88 (1n) Ἄ Αἱ ἄτομοι.

4,1 88 (1n) Ἐ Πῶς οὖν ταύτας ὠνόμασεν ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 88 (1n) Ἄ Αἱ μήτε καὶ θ' ὑποκειμένου λέγονται μήτε ἐν ὑποκειμένῳ εἰσὶν.

4,1 88 (1n) Ἐ Τί γὰρ βούλεται παραστήσαι διὰ τούτων τῶν ὀνομάτων;

4,1 89 Ἄ Διὰ μὲν τοῦ μήτε ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι παρίστησιν, ὥς ἤδη ἐλέγομεν, τὸ μὴ εἶναι συμβεβηκὸς τὴν οὐσίαν· τοῦτο δὲ κοινὸν πάσης οὐσίας, ἅν τε πρώτη ἅν τε δευτέρα ἦ· τὸ δὲ μὴ καὶ θ' ὑποκειμένου λέγεσθαι διαστέλλει τὰς πρώτας οὐσίας τῶν δευτέρων. αἱ μὲν γὰρ δεύτεραι οὐσίαι, αἵπερ εἰσὶν τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη, καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν λέγονται, αἱ δὲ πρώται οὐσίαι αὗται οὔσαι τὰ ὑποκείμενα τοῖς πᾶσιν οὐ καθ' ὑποκειμένου λέγονται. ὥστε κοινὸν ὄντος ταῖς προτέραις τοῦ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι διαιροῦνται ἀπ' ἀλλήλων τῷ τὰς μὲν δευτέρας ἐν ὑποκειμένῳ μὴ οὔσας καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, τὰς δὲ πρώτας ἐν ὑποκειμένῳ μὴ οὔσας ὁμοίως, μηδὲ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι.

4,1 89 Ἐ Διὰ τί οὖν κυριώτατα καὶ πρώτως καὶ μάλιστα τὰς πρώτας οὐσίας λέγεσθαι οὐσίας ἔφη καὶ πρὸς τίνας ἀντιδιαστελλομένας τὰς δευτέρας;

4,1 89 Ἄ Πρώτως μὲν γὰρ οὐσίαι αἱ ἄτομοι, ὅτι καὶ πρώται λέγονται, αἱ δὲ ἄλλαι δεύτεραι. κυριωτάτη δὲ καὶ πρώτη ἡ ἄτομος οὐσία λέγεται οὐσία, τὰ γὰρ ἄλλα πάντα τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένων τούτων λέγεται, λέγω δὲ τὰ οἰκεῖα εἶδη καὶ γένη, τὰ δὲ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν, λέγω δὲ τὰ ἄλλα ἐννέα συμβεβηκότες. μὴ οὐσῶν οὖν τῶν πρώτων οὐσιῶν, οὐδὲν ἂν τῶν ἄλλων ὑπάρχοι. οἷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῷον κατηγορεῖται, οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου· εἰ γὰρ κατὰ μηδενὸς τῶν τινῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅλως τὸ ζῷον. πάλιν τὸ χρῶμα εἰ καὶ ἄλλο τι τῶν συμβεβηκόντων ἐν σώματι ἢ καὶ ἐν οὐσίᾳ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἐν τινὶ σώματι ἢ καὶ ἐν τινὶ οὐσίᾳ· εἰ γὰρ <ἐν> μηδενὶ τῶν καθ' ἕκαστα σωμάτων ἢ οὐσιῶν, οὐδὲ ἐν σώματι οὐδὲ ἐν οὐσίᾳ ὅλως ἔσται. ὥστε ἐπεὶ πάντα τὰ ἄλλα καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν λέγεται ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστὶ καὶ μὴ οὐσῶν τούτων τῶν οὐσιῶν ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι εἶναι, εἰκότως αἱ τοιαῦται οὐσίαι κυριώταται καὶ πρώτως εἰσὶν οὐσίαι.

4,1 89 Ἐ Διὰ τί οὖν μάλιστα;

4,1 89 Ἄ Ὅτι ἐν τοῖς δέκα τὸ ὑποκείμενόν ἐστίν ἡ οὐσία, ἐν δὲ τοῖς ὑποκειμένοις τὸ μάλιστα ὑποκείμενον καὶ μάλιστα ἂν εἴη οὐσία, ἡ δὲ ἄτομος οὐσία μᾶλλον ὑπόκειται, ὥστε ἥδε ἂν εἴη μάλιστα οὐσία. ὑπόκειται δὲ ἅπασιν τοῖς μὲν οἰκεῖοις εἶδεσιν καὶ τοῖς γένεσι καθ' ὑποκειμένης κατηγορουμένοις αὐτῆς, τοῖς δὲ συμβεβηκόσιν ἐν ὑποκειμένη αὐτῇ οὐσιν. ὥστε κυριωτάτη ἂν εἴη ἡ ἄτομος οὐσία καὶ μάλιστα καὶ πρώτως οὐσία.

4,1 89 Ἐ Τὰς δὲ δευτέρας οὐσίας τίνας εἶρηκεν εἶναι ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 89 Ἄ Τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη.

4,1 90 Ἐ Ἄρα οὖν ἀπλῶς πάντα τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη;

4,1 90 Ἄ Οὐδαμῶς.

4,1 90 Ἐ Ἀλλὰ ποῖα εἶδη καὶ ποῖα γένη;

4,1 90 Ἄ Ἐν οἷς, φησὶν, εἶδεσιν αἱ πρώται οὐσίαι λεγόμεναι ὑπάρχουσιν, ταῦτά τε καὶ τὰ τῶν εἰδῶν τούτων γένη. ἐν γὰρ τοῖς εἶδεσιν πῶς τὰ ἄτομά ἐστίν, ὅτι ἐν τοῖς ἐπὶ πλέον λεγομένοις τὰ ἐπ'

ἔλαττον λεγόμενα περιέχεσθαι λέγεται. ταῦτά τε οὖν τὰ εἶδη τὰ περιέχοντα τὰς ἀτόμους οὐσίας καὶ τὰ τούτων τῶν εἰδῶν γένη τὰ περιέχοντα τὰ τοιαῦτα εἶδη εἴη ἂν δεύτεραι οὐσίαι οἷον ἄνθρωπος καὶ ζῶον· ἐν γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ ὁ τις ἄνθρωπος ἐν εἶδει, γένος δὲ τοῦ εἶδους τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῶον. δεύτεραι οὖν αὗται οὐσίαι λέγονται οἷον ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον καὶ τὰ ὅμοια.

4,1 90 Ἐ Ἀλλὰ πῶς, εἰ διὰ τὸ ἀναιρεῖν μὲν, μὴ συναναιρεῖσθαι δὲ φῆς τὰς πρώτας οὐσίας πρώτας εἶναι καὶ μάλιστα καὶ κυριώτατα, διὰ τοῦτο λέγεσθαι τὰς ἀτόμους οὐσίας εἶναι οὐσίας, ἀνθρώπου δὲ τοῦ κοινοῦ κατηγορουμένου ἀναιρεθέντος τῇ ἐπινοίᾳ καὶ ὁ Σωκράτης, ὅσπερ ἦν ἄτομος οὐσία καὶ πρώτη, ἀναιρεῖται, οὐκ ἂν εἴη τὸ εἶδος μᾶλλον οὐσία, * * * ἐπεὶ καὶ τοῦ ζώου ἀναιρεθέντος ὁμοίως τῷ λόγῳ καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ Σωκράτης οὐκέτι εἰσὶν; ὥστε διὰ τί οὐ πρότερον Σωκράτους ὁ ἄνθρωπος, εἴ γε ἀναιρούμενος συναναιρεῖ, ἀναιρουμένου δὲ οὐ συναναιρεῖται· Σωκράτους γὰρ μὴ ὄντος ἔστιν ὁ ἄνθρωπος, ἀνθρώπου δὲ μὴ ὄντος οὐκ ἔστιν Σωκράτης. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ζώου· ζώου μὲν γὰρ ὄντος δύναται εἶναι Σωκράτης, ζώου δὲ πάντως ἀναιρεθέντος οὐδ' ἂν εἴη Σωκράτης. οὐκοῦν τί ἐκ τούτου συνάγεται; εἰ γὰρ πρῶτά ἐστι ταῦτα, ἃ συναναιρεῖ μὲν, οὐ συναναιρεῖται δέ, τὸ δὲ ζῶον καὶ ὁ ἄνθρωπος συναναιρεῖ μὲν τὸν Σωκράτην, οὐ συναναιρεῖται δὲ σὺν τῷ Σωκράτει, οὐχ ὁ Σωκράτης ἂν εἴη οὐσία πρώτη ἀλλὰ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη. τί οὖν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπορίαν εἵποισ ἄν;

4,1 90 Ἀ Φημὶ ὅτι οὐ κατὰ λόγον τὸ εἰρημένον προήγαγες.

4,1 90 Ἐ Τί δήποτε;

4,1 91 Ἀ Ὅτι περὶ Σωκράτους μόνον πεποίησαι τὸν λόγον, οὗ ἀναιρεθέντος ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον μένει, δεῖ δὲ οὐκ ἐφ' ἐνὸς ποιεῖσθαι τὸν λόγον, ἀλλ' εὖ εἰδέναι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄτομος οὐσία ὁ εἷς τῶν κατὰ μέρος ἀλλ' οἱ καθ' ἕκαστον ἄνθρωποι πάντες, ἐξ ὧν καὶ ὁ κοινῇ κατηγορούμενος ἄνθρωπος ἐπενοήθη, καὶ τὰ καθ' ἕκαστον ζῶα, δι' ἃ τὸ κοινῇ κατηγορούμενον ἐνοήσαμεν ζῶον. ἃ δὴ καὶ αἵτια τοῖς κοινῇ κατηγορουμένοις ἐστὶ τοῦ εἶναι· παρὰ γὰρ τὰ καθ' ἕκαστον οὔτε βοῦν οὔτε ἄνθρωπον οὔτε ἵππον οὔτε ὅλως ἔστι νοῆσαι ζῶον. εἰ δὲ ἀπὸ τῆς τῶν καθ' ἕκαστον αἰσθήσεως ἐπὶ τὸ κοινῇ τῇ διανοίᾳ ἀφικνούμεθα, ὅπερ οὐκέτι τόδε τι νοοῦμεν ἀλλὰ τοιόνδε, εἰ τὰ καθ' ἕκαστον ἀναιρεθῇ ζῶα, οὐκέτι οὐδὲ τὸ κοινῇ κατηγορούμενον κατ' αὐτῶν ἔσται. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ σημαντικαὶ λέξεις τῶν ὄντων ἐπὶ πρότερα τὰ ἄτομα κατωνομασμένα, εἴτα ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὰ κοινὰ ἢ διάνοια μετέλθεν. ἐπεὶ τοίνυν περὶ λέξεων σημαντικῶν ἢ πρόθεσις, αἱ δὲ λέξεις ἐπὶ πρῶτα τὰ αἰσθητὰ ἐπετέθησαν (τούτοις γὰρ πρώτοις κατ' αἴσθησιν ἐντυγχάνομεν), ταύτας καὶ πρώτας ἔθετο ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι οὐσίας κατὰ τὴν πρόθεσιν, ὥσπερ πρῶται αἱ αἰσθηταὶ κατωνομάσθησαν, οὕτως ὡς πρὸς τὰς σημαντικὰς λέξεις πρώτας τιθεῖς τὰς ἀτόμους οὐσίας.

4,1 91 Ἐ Ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας ζητεῖ ὁ λόγος καὶ τι ἄλλο ἔγκλημα;

4,1 91 Ἀ Λέγω ὅτι αἰτιῶμαι αὐτόν, ὅτι κυριώτατα κατὰ αὐτόν καὶ μάλιστα καὶ πρώτως λεγομένων πρώτων οὐσιῶν τῶν νοητῶν οἷον τοῦ νοητοῦ θεοῦ καὶ τοῦ νοῦ καὶ, εἴπερ εἰσὶν ἰδέαι, καὶ τῶν ἰδεῶν, παριστὰς ταύτας πρώτας οὐσίας ἔφη τὰς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἀτόμους.

4,1 91 Ἐ Πῶς γὰρ λύσεις αὐτοῦ ταύτην τὴν αἰτίαν;

4,1 91 Ἀ Ὅτι, φήσω, ἐπεὶ περὶ λέξεων σημαντικῶν ἢ πρόθεσις, αἱ δὲ λέξεις πρώτως ἐπὶ τὰ αἰσθητὰ ἐτέθησαν (ἃ γὰρ εἶδον καὶ ὧν ἥσθοντο οἱ ἄνθρωποι πρῶτον ταῦτα κατωνόμασαν, δευτέρως δὲ τὰ τῇ φύσει μὲν πρῶτα, αἰσθήσει δὲ δεύτερα), εἰκότως ἃ ταῖς λέξεσι πρῶτα κατωνομάσθη (ἔστι δὲ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ ἄτομα), πρώτας οὐσίας ἔθετο. ὥστε ὡς πρὸς τὰς σημαντικὰς λέξεις πρώται οὐσίαι αἱ ἄτομοι αἰσθηταί, ὡς δὲ πρὸς τὴν φύσιν πρῶται αἱ νοηταί. πρόκειται δὲ κατὰ τὰς σημαντικὰς λέξεις τὰ γένη τῶν ὄντων διελεῖν, αἱ δὲ σημαντικαὶ πρώτως εἰσὶν τῶν αἰσθητῶν ἀτόμων οὐσιῶν.

- 4,1 91 Ἐ Ἄλλ' ἐπεὶ ὁμωνύμως καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεται, ποῖα εἶδη λαμβάνει καὶ ποῖα γένη;
- 4,1 91 Ἀ Ἄ λέγει εἶναι δευτέρας οὐσίας.
- 4,1 91 Ἐ Καὶ πῶς παρέστηκε;
- 4,1 92 Ἀ Λέγω ὅτι ἐν τῷ οἰονεῖ φάναι· μὴ γὰρ δὴ νομίσης ἄλλων εἰδῶν με λέγειν γένη, τοῦτ' ἔστιν ἄλλων ἀτόμων εἶδη οἷον τῶν συμβεβηκότων, ἀλλὰ τούτων τῶν εἰδῶν, ἐν οἷς εἴδεσιν εἰσιν αἱ ἄτομοι οὐσίαι καὶ τὰ τῶν εἰδῶν τούτων γένη. ἐξηγεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ λέγει, ἐν οἷς φησιν ὅτι ὁ <τις> ἄνθρωπος ὡς ἐν εἴδει μὲν ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, γένος δὲ τοῦ εἶδους ἐστὶ τούτου τὸ ζῶον.
- 4,1 92 Ἐ Ἀλλὰ διὰ τί μὲν πρῶται οὐσίαι αἱ ἄτομοι, ἱκανῶς παρέστησας διὰ τί δὲ δευτέραι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῶν ἀτόμων οὐσιῶν, ὁφείλεις διδάξαι.
- 4,1 92 Ἀ Λέγω ὅτι τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη τῶν πρώτων οὐσιῶν εἰκότως δευτέραι οὐσίαι λέγονται, μόνον γὰρ δηλοῖ τὴν πρώτην οὐσίαν τῶν κατηγορουμένων ταῦτα· τὸν γὰρ Σωκράτην ἂν ἀποδιδῶ τις τί ἐστίν, τὸ μὲν εἶδος καὶ τὸ γένος ἀποδιδούς οἰκείως ἀποδώσει καὶ γνωριμώτερον ποιήσει ἄνθρωπον ἀποδιδούς καὶ ζῶον ἢ τι ἄλλο τῶν ἐννέα· τούτων γὰρ ὅτιπερ ἂν ἀποδῶ, οὐ κυρίως ἔσται ἀποδεδωκώς, οἷον ἢ λευκὸν ἢ τρίπηχυν ἢ ὑγρὸν ἢ τρέχον ἢ ὅτιοῦν τῶν τοιούτων· αἱ γὰρ τοιαῦται κατηγορίαι ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων γινόμεναι παρὰ φύσιν ἂν εἶεν οὐ τὸ τί ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον δηλοῦσαι, ἀλλὰ ἄλλων τί αὐτῷ συμβέβηκεν, οἰκείως δὲ αἱ ἀπὸ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν. ὥστε εἰκότως τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη τῶν οὐσιῶν μόνον τῶν ἄλλων μετὰ τὰς πρώτας οὐσίας δευτέραι οὐσίαι λέγονται.
- 4,1 92 Ἐ Ἔτι ἄλλην αἰτίαν τινὰ εἶπε τοῦ δευτέρας οὐσίας ῥηθῆναι τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη τῶν πρώτων οὐσιῶν.
- 4,1 92 Ἀ Φημί ὅτι ὁμοιότητα μάλιστα τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη ταῖς πρώταις οὐσίαις ἔχει. ὡς γὰρ ἐκεῖναι πᾶσιν τοῖς ἄλλοις ὑποκείμεναι κυριώταται οὐσίαι λέγονται, οὕτως καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη πρὸς τὰ ἄλλα πάντα ἔχει· κατὰ γὰρ τούτων τὰ λοιπὰ κατηγορεῖται, λέγω δὲ τὰ συμβεβηκότα. ὡς γὰρ τὸν τινὰ ἄνθρωπον εἰπεῖν ἔστι γραμματικὸν καὶ τρίπηχυν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων συμβεβηκότων παρωνύμως, οὕτως δὲ καὶ ἄνθρωπον καὶ ζῶον γραμματικὸν καὶ τρίπηχυν ἔστιν εἰπεῖν. διὸ αἱ μὲν δευτέραι οὐσίαι κατὰ τῶν πρώτων οὐσιῶν κατηγοροῦνται συνωνύμως ὅλως γὰρ τὰ καθ' ὑποκειμένου λεγόμενα συνωνύμως τῶν ὑποκειμένων λέγεται· τοῦ γὰρ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου καθ' ὑποκειμένου κατηγορουμένου συνωνύμως ὁ ἄνθρωπος ῥηθήσεται, ἐπεὶ γὰρ ὁ Σωκράτης καὶ ἄνθρωπος καὶ ζῶον λογικὸν θνητόν. τὰ δὲ ἄλλα συμβεβηκότα κατὰ μὲν τὸν λόγον οὐκ ἂν ταῖς οὐσίαις συναρμόσειεν, κατὰ δὲ τοῦνομα ἐπὶ τινῶν μὲν κατηγορηθήσεται ὡς ἐπὶ τοῦ σώματος τὸ λευκόν (εἴποι γὰρ ἂν τις τὸ σῶμα λευκόν), ἐπὶ δὲ τινῶν οὐ (οὐκέτι γὰρ ἢ λευκότης ῥηθείη ἂν ἐπὶ τοῦ σώματος)· ὁ μὲντοι λόγος τοῦ λευκοῦ οὐκ ἂν κατὰ τοῦ σώματος ῥηθείη ποτέ· οὐ γὰρ ἐστὶ χρῶμα διακριτικὸν ὅψεως τὸ σῶμα.
- 4,1 92 Ἐ Ἄλλ' ἐπεὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη εἴρηκας εἶναι τὰς δευτέρας οὐσίας, ἄρα ἐπ' ἴσης ἂν ἔχοι ταῦτα πρὸς τὰς πρώτας οὐσίας;
- 4,1 93 Ἀ Οὐδαμῶς· μᾶλλον γὰρ τὸ εἶδος οὐσία ἢ τὸ γένος.
- 4,1 93 Ἐ Διὰ τί;
- 4,1 93 Ἀ Ἐγγιον γὰρ τὸ εἶδος τῇ ἀτόμῳ οὐσίᾳ ἢ τὸ γένος. ἐὰν γὰρ τὴν πρώτην οὐσίαν ἀποδιδῶ τις τί ἐστίν, ἔγγιον ἀποδιδόιτο τὸ εἶδος ἢ τὸ γένος, οἷον ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν ἢ ὅτι ζῶον· τὸ δὲ τῇ μᾶλλον οὐσίᾳ ἔγγιον καὶ αὐτὸ ἂν εἴη μᾶλλον οὐσία· τὸ μὲν γὰρ ἔγγιον καὶ ἴδιον μᾶλλον τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, λέγω δὲ ὁ ἄνθρωπος, κοινότερον δὲ τὸ ζῶον.
- 4,1 93 Ἐ Εἶπε καὶ ἄλλην αἰτίαν, καθ' ἣν δείξεις μᾶλλον τὸ εἶδος οὐσίαν ἢ τὸ γένος.

- 4,1 93 Ἄ Ἐπεὶ γὰρ ὡς αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἄπασιν ὑποκεῖσθαι καὶ πάντα τὰ ἄλλα κατ' αὐτῶν ἢ καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι ἢ ἐν αὐταῖς ὡς ἐν ὑποκειμέναις εἶναι διὰ τοῦτο μάλιστα οὐσίαι λέγονται, οὕτω καὶ τὸ εἶδος ἔχει. ὡς γὰρ αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος ἔχουσιν, οὕτω καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὸ γένος, καὶ πάλιν ὡς αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ συμβεβηκότα ἔχουσιν, οὕτω καὶ τὸ εἶδος ἔχει. ὑπόκειται γὰρ τὸ εἶδος τῷ μὲν γένει καθ' ὑποκειμένου κατηγορουμένῳ αὐτοῦ, τὰ γὰρ γένη τῶν εἰδῶν οὕτω κατηγορεῖται· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς συμβεβηκόσιν ὑπόκειται τὸ εἶδος καὶ ἔστιν ἐν τούτοις ὡς ὑποκείμενον. ὥστε καὶ ἐκ τούτων τὸ εἶδος μᾶλλον οὐσία. αὐτῶν μέντοι τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν ὅσα μὴ ὑπάλληλα ὄντα ἐστὶ οὐθὲν μᾶλλον τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου οὐσία ἐστίν, κἂν τὸ μὲν τῇ ἀξίᾳ ὑπερέχη, τὸ δὲ λείπηται· οὐθὲν γὰρ οἰκειότερον ἀποδίδωσι κατὰ τινὸς ἀνθρώπου ἄνθρωπον ἀποδιδούς ἢ κατὰ τινὸς ἵππου τὸν ἵππον. οὕτως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν· οὐ γὰρ ἐπεὶ τῇ ἀξίᾳ ὁ Σωκράτης τοῦ Βουκεφαλᾶ ἵππου ἀξιώτερος, διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον οὐσία λέγοιτο ὁ Σωκράτης τοῦ Βουκεφαλᾶ.
- 4,1 93 Ἐ Ἀλλὰ ἄχρι μὲν δὴ τούτων περὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν καὶ τῶν δευτέρων διελέχθης, χρή δέ σε καὶ τὸ ἴδιον τῆς οὐσίας εἰπεῖν· ἐπήγγελσαι γὰρ τοῦτο παραστήσαι, ὅτε ὄρους μὲν ἔφης μὴ ἐνεῖναι παραδοῦναι αὐτῆς, παραδείγματα δὲ καὶ τὸ ἴδιον. καὶ δέδωκας μὲν παραδείγματα, τὸ δὲ ἴδιον παραδοῦναι ὀφείλεις. οὐκοῦν χρή πρῶτον ὑπογράψαι τί ἐστὶν ἴδιον· ὑπόγραψον.
- 4,1 94 Ἄ Λέγω τοίνυν τριχῶς μὲν λέγεσθαι τὸ ἴδιον, τῶν δὲ τριῶν τρόπων ἓνα εἶναι τὸν κυριώτατον.
- 4,1 94 Ἐ Λέγε τοὺς τρεῖς τρόπους.
- 4,1 94 Ἄ Ἰδιον γάρ ἐστιν ὃ γε πᾶσιν μὲν πρόσσεστιν, οὐ μέντοι μόνοις, ἢ ὁ μόνοις μὲν, οὐ πᾶσι δέ, ἢ τὸ γοῦν κυριώτατον ὃ καὶ πᾶσι καὶ μόνοις.
- 4,1 94 Ἐ Λέγε τούτων παραδείγματα.
- 4,1 94 Ἄ Εἵποιμι γὰρ ὅτι ἴδιον ἀνθρώπων τὸ εἶναι δίποδας· ἀλλὰ πᾶσι μὲν τοῦτο συμβέβηκεν, οὐ μέντοι μόνοις διὰ τὸ καὶ ἄλλα ζῶα εἶναι δίποδα. πάλιν τὸ ῥητορεύειν καὶ χρυσοχοεῖν εἵποιμι· ἂν εἶναι ἀνθρώπων· μόνοις μὲν γὰρ ἀνθρώποις ἐστὶ ταῦτα, οὐ πᾶσι δέ. ἀλλ' ὁρᾷς ὅτι ταῦτα οὐ κυρίως ἂν εἴη ἴδια, ἀλλ' ἐκεῖνά γε ἃ καὶ πᾶσι καὶ μόνοις, ὡς τὸ γελαστικὸν πᾶσιν ἀνθρώποις πρόσσεστι καὶ μόνοις. ἐπεὶ τοίνυν οὐσίας ἴδιον ζητοῦμεν, εἴ τε πάσαις συμβέβηκε τοῦτο, μὴ μόναις δέ, ἢ μόναις μὲν, οὐ πάσαις δέ. δόξειεν μὲν ἂν ἴδια ταῦτα εἶναι, οὐ μὴν κατὰ ἀλήθειαν ἔσται. μόνον δὲ ἂν ἐκεῖνο ἴδιον, ὃ καὶ μόναις καὶ πάσαις προσεῖη. αὐτίκα τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι κοινὸν καὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν καὶ τῶν δευτέρων, ἀλλ' οὐχὶ μόναις ταῖς οὐσίαις τοῦτο πρόσσεστιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς διαφοραῖς τῶν οὐσιῶν· οὐ γὰρ εἰσιν ἐν ὑποκειμένῳ.
- 4,1 94 Ἐ Ἀλλὰ πῶς φησιν ταῖς οὐσίαις κοινῶς προσεῖναι τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, ὅπου γε τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν ὄντα οὐσίαι ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ τῷ ὅλῳ· τὰ γὰρ μέρη ἐν τῷ ὅλῳ ἐστίν;
- 4,1 94 Ἄ Ἀλλ' ἐν ὑποκειμένῳ ἐκεῖνο ἀπεδίδοδο τὸ ἐν τινι μὴ ὡς μέρος ὑπάρχον· τὰ δὲ μέρη τῶν οὐσιῶν οἷον ἡ χεὶρ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ὅλῳ ἐστὶν μέρος. ὥστε ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι ἀποδοθεῖν τὸ συμβεβηκός, τὰ δὲ μέρη τῶν οὐσιῶν ἐν τοῖς ὅλοις ὄντα οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, ἀλλ' ὡς οὐσίαι καὶ οὐχ ὡς συμβεβηκότα. κοινὸν οὖν ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς διαφοραῖς τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι· ἀλλ' οὐκ ἴδιον ὡς ἴδιον τοῦτο ἀλλὰ τὸ παντὶ προσὸν καὶ μόνῳ· τὸ γὰρ <μὴ εἶναι> ἐν ὑποκειμένῳ πρόσσεστι καὶ ταῖς διαφοραῖς, ὥστε τὸ κυρίως ἴδιον οὐκ ἂν προσεῖη τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι.
- 4,1 94 Ἐ Πῶς οὖν ἡ διαφορὰ οὐκ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ, καίτοι καθ' ὑποκειμένου λεγομένη;
- 4,1 95 Ἄ Ὅτι τὸ δίπουν καὶ τὸ πεζόν, ἅπερ εἰσὶν διαφοραί, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ οὐκ εἰσὶν ὡς συμβεβηκότα· εἰ γὰρ ἦν ὡς τὰ συμβεβηκότα, οὐκ ἂν κατηγορεῖτο τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατὰ τοῦνομα καὶ κατὰ

τὸν λόγον· νῦν δὲ τὸν ἄνθρωπον εἴποις ἂν πεζόν, εἴποις δ' ἂν καὶ λόγον τοῦ πεζοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ γῆς διὰ σκελῶν βαδιστικόν. διὸ καὶ τοῦτο κοινὸν ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς διαφοραῖς τὸ συνωνύμως πάντα κατὰ τούτων λέγεσθαι. οὐ πάσαις δὲ οὐσίαις, ἀλλὰ ταῖς δευτέραις. ἡ μὲν γὰρ ἄτομος οὐσία διὰ τὸ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι συνωνύμως οὐ κατὰ τινὸς κατηγορεῖται· οὐ γὰρ ἔχει ἄλλο ὑποκείμενον· τὸ δὲ καθ' ὑποκειμένου ἦν κατηγορεῖσθαι τὸ συνωνύμως τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι. ὥστε τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη καθ' ὑποκειμένων λεγόμενα τῶν ἀτόμων συνωνύμως αὐτῶν κατηγορεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ διαφοραί· πᾶσα γὰρ διαφορὰ καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖται, οὗ ἂν εἴη διαφορὰ, διὰ τοῦ τῶν ἀτόμων διαφορὰς μὴ εἶναι· διαφορὰ γὰρ ἐστὶ, καθ' ὃ ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἄλλο ἄλλου διαφέρει ἥτοι <τὸ> κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστὶ κατηγορούμενον. εἰδῶν οὖν καὶ γενῶν αἱ διαφοραί, οὐκ ἀτόμων.

4,1 95 Ἐ Εἰ οὖν μήτε οὐσία ἐστὶν ἡ διαφορὰ (ἔφης γὰρ μὴ εἶναι οὐσίαν, εἰ καὶ αὕτη οὐκ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ ὥσπερ καὶ ἡ οὐσία) μήτε συμβεβηκὸς (οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ), μεταξὺ δὲ οὐσίας καὶ συμβεβηκότος οὐδέν ἐστιν ἄλλο· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἢ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν ἢ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, πάντα γὰρ ἢ οὐσίαι ἢ συμβεβηκότα, συμβεβηκότα μὲν ὡς τὰ ἐν ταῖς ἐννέα κατηγορίαις, οὐσίαι δὲ ὡς ἔχει ἡ οὐσία· εἰ οὖν μήτε οὐσία μήτε συμβεβηκὸς ἡ διαφορὰ, τί ἂν εἴη;

4,1 95 Ἄ Φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι οὔτε ποιότης ἐστὶν μόνον (ἦν γὰρ ἂν συμβεβηκός), οὔτε οὐσία μόνον (ἦν γὰρ συγκαταριθμημένη ταῖς οὐσίαις ταῖς δευτέραις), ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτό ἐστι ποιότης οὐσιώδης· διόπερ οὐκ ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖται ἐκάστου οὗ κατηγορεῖται ἀλλ' ἐν τῷ ποῖόν τί ἐστὶν.

4,1 95 Ἐ Ἐπίδειξον οὖν, πῶς ποιότης οὐσιώδης ἐστὶν ἡ διαφορὰ.

4,1 96 Ἄ Οὐσιώδεις εἰσὶν ποιότητες αἱ συμπληρωτικαὶ τῶν οὐσιῶν. συμπληρωτικά δὲ εἰσὶν ἐκεῖνα, ἅτινα ἀπογινόμενα φθείρει τὰ ὑποκείμενα. ἃ δὲ γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα οὐ φθείρει, οὐκ ἂν εἴη οὐσιώδη. οἶον ἡ θερμότης πρόσεστι τῷ θερμῷ ὕδατι, πρόσεστι δὲ καὶ τῷ πυρί· ἀλλὰ τῷ μὲν ὕδατι οὐκ οὐσιωδῶς πρόσεστιν· ἀρθείσης γὰρ τῆς θερμότητος οὐ φθείρεται ψυχρὸν γινόμενον τὸ ὕδωρ. τῷ δὲ πυρί οὐσιωδῶς πρόσεστιν· ἀρθεῖσα γὰρ ἡ θερμότης φθείρει τὸ πῦρ. καὶ αἱ διαφοραὶ οὖν σχεδὸν τοιαῦταί εἰσιν ὡς ποιότητες οὐσιώδεις· τὸ γὰρ λογικὸν ἐὰν ἀρθῇ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, φθείρεται, καὶ τὸ χερσαῖον ἐὰν ἀρθῇ αὐτοῦ, φθείρεται, ἐπεὶ καὶ τὸ θνητὸν ἐὰν ἀρθῇ αὐτοῦ, φθαρείη ἂν μεταβάλλων εἰς ἀθάνατον. διὸ καὶ εἰς τὸν ὅρισμόν τῆς οὐσίας παραλαμβάνεται ἡ διαφορὰ ὡς συμπληρωτικὴ οὕσα τῆς οὐσίας, τὰ συμπληρωτικά δὲ τῶν οὐσιῶν οὐσίαι. καὶ τὰ συμβεβηκότα μὲν οὐ δηλοῖ τὴν οὐσίαν, ἡ διαφορὰ δὲ δηλοῖ· ζῶου γὰρ ὄντος τοῦ ἀνθρώπου, ποῖόν τι ζῶον, δηλοῦσιν αἱ διαφοραί· ἔσσονται οὖν οὐσιώδεις ποιότητες. τὸ μὲν οὖν μὴ εἶναι ἐν ὑποκειμένῳ προσὸν πάσαις ταῖς οὐσίαις οὐ μόναις προσῆν, ἀλλὰ καὶ ταῖς διαφοραῖς. καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἂν εἴη ἴδιον ὡς τὸ κυρίως λεγόμενον ἴδιον.

4,1 96 Ἐ Δεῖξον οὖν καὶ ἄλλο δοκοῦν ἴδιον τῆς οὐσίας, οὐκ ὄν δέ.

4,1 96 Ἄ Τὸ τόδε τί φημι σημαίνει· ὅταν γὰρ εἴπω Σωκράτης, τόδε τι σημαίνω.

4,1 96 Ἐ Ἄρα οὖν ἐπὶ πάσης οὐσίας ἔστιν κατηγορεῖσθαι τὸ τόδε;

4,1 96 Ἄ Οὐδαμῶς· οὐκέτι γὰρ ἐπὶ τῶν δευτέρων οὐσιῶν ἔστιν φάναι τὸ τόδε ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τοιόνδε· ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον οὐκ ἔστιν ἀφωρισμένου τινὸς καὶ ἐνὸς δηλωτικόν· τί γὰρ μᾶλλον τὸν Σωκράτην ἐδήλωσα ἄνθρωπον εἰπὼν ἢ τὸν Πλάτωνα; ὁμοίως δέ, κἂν τὸ ζῶον εἴπω, οὐδὲν μᾶλλον ἀκούεται ὑπὸ τῆς φωνῆς ταύτης ἄνθρωπος ἢ ἵππος ἢ βοῦς ἢ κύων ἢ τι τῶν ἄλλων ζῴων. οὐκ ἐφαρμόζει οὖν ἐπὶ τῶν δευτέρων οὐσιῶν τὸ τόδε ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τοιόνδε.

4,1 96

Ἐ Τί οὖν ἐστὶν ὃ ἔφη· οὐχ ἀπλῶς δὲ τὸ ποιὸν σημαίνει ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον ὥσπερ τὸ λευκὸν, ἀλλὰ περὶ οὐσίαν τὸ ποιὸν ἀφορίζει· ποιὰν γὰρ τινα οὐσίαν σημαίνει; καὶ γὰρ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν καὶ ὅσαι εἰσὶ ποιότητες περὶ οὐσίαν ἀφορίζουσι τὸ ποιόν· οὐ γὰρ ἄνευ οὐσίας δύνανται εἶναι, ἀλλ' ἐν αὐτῇ εἰσιν.

4,1 96 Ἀ Λέγει δὲ ὅτι οὐχ ἀπλῶς ποιότητα παρίστησιν ὁ ἄνθρωπος ἀλλὰ δύο τινὰ τοῦλάχιστον· οὐσιώδη γὰρ ποιότητα καὶ κοινότητα τῶν ὑποβεβλημένων οὐσιῶν δηλοῖ. τὸ δὲ λευκὸν οὔτε οὐσιώδη ποιότητα παρίστησιν οὔτε ἀνθρώπου οὔτε βοὸς οὔτε λίθου οὔτε ἄλλης οὐδεμιᾶς οὐσίας κοινότητα * * * ἔτι τὸ συνωνύμως τὰ ὑπ' αὐτῶν κατηγορεῖσθαι· ἀλλ' οὐ πάσαις ὑπάρχει ταῖς οὐσίαις τοῦτο· αἱ γὰρ ἄτομοι κατ' οὐδενὸς κατηγοροῦνται. ἴδιον δέ ἐστιν τὸ μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχον, τοῦτο δὲ οὐ παντὶ ὑπάρχει· οὐκ ἄρα ἴδιον τῆς οὐσίας, ἔτι εἴρηκεν ὅτι τόδε τι δοκεῖ σημαίνειν ἢ οὐσία· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο πάσῃ ὑπῆρχεν· τὰ οὖν γένη καὶ τὰ εἶδη οὐ τόδε τι ἀλλὰ τὸ τοιόνδε μᾶλλον σημαίνει. οὐκ ἄρα οὐδὲ τοῦτο ἴδιον αὐτῆς.

4,1 96 Ἐ Τί οὖν πρὸς τούτοις καὶ ἄλλο λέγει;

4,1 96 Ἀ Τὸ μηδὲν εἶναι τῇ οὐσίᾳ ἐναντίον. δηλοῖ δὲ τοῦτο ἡ ἐπαγωγή· οὔτε γὰρ τῷ Σωκράτει ἐστὶ τι ἐναντίον ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ λίθῳ οὐδὲ τῷ βοῖ οὐδέ τι ἄλλῃ οὐσίᾳ.

4,1 96 Ἐ Ἄρα οὖν μόνῃ τῇ οὐσίᾳ τοῦτο πρόσσεστιν, ἵνα ἡ αὐτῆς τοῦτο ἴδιον;

4,1 97 Ἀ Οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ τῷ ἀφωρισμένῳ ποσῷ ἔστι τι ἐναντίον· τοῖς γὰρ δύο τί ἂν εἴη ἐναντίον; ἴσως τις τὰ τρία εἴποι· τί οὖν μᾶλλον ... φαίη ἐναντίον εἶναι ἢ τὸ μέγα τῷ μικρῷ. ἀλλὰ ταῦτα οὐκ ἔστι τῶν ἀφωρισμένων ποσῶν, οἷς οὐκ ἐρρέθη τὸ εἶναι ἐναντίον, μήποτε οὔτε γένους ἐστὶ ταῦτα τοῦ ποσοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ πρὸς τι, ὥς ἐν τῷ περὶ τοῦ ποσοῦ ἐπιδείξει. οὐκ ἴδιον οὖν οὐδὲ τὸ μὴ ἔχειν τι ἐναντίον τῆς οὐσίας.

4,1 97 Ἐ Τί οὖν ζητεῖ ἄλλο ἴδιον αὐτῆς;

4,1 97 Ἀ Τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττο· οὐχ ἀπλῶς δέ, ἀλλὰ μετὰ διαστολῆς· ἡ γὰρ ἄτομος οὐσία οὔτε αὐτῇ ἑαυτῇ παραλαμβανομένη οὔτε ἄλλῃ ὁμοίως ἀτόμῳ μᾶλλον ἂν εἴη ἢ ἥττον οὐσία οὔτε ἡ κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος οὐσία οὔτε ἑαυτῇ οὔτε ἄλλῃ παραλαμβανομένη ὁμοστοίχῳ οὐσίᾳ μᾶλλον ἂν εἴη οὐσία ἢ ἥττον.

4,1 97 Ἐ Εἰπέ ἐπὶ παραδειγματῶν.

4,1 97 Ἀ Ὁ Σωκράτης ἄτομος ὢν οὐσία οὐκ ἔστιν ὁ τήμερον τοῦ αὔριον μᾶλλον ἢ ἥττον Σωκράτης οὐδὲ ὁ αὔριον τοῦ τήμερον ἢ τοῦ πρὸ ἡμερῶν δέκα. οὐδέ γε μᾶλλον ἢ ἥττον Σωκράτης οὐσία ἢ Πλάτων. οὐδὲ μὴν τὸ εἶδος ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον ἢ αὐτὸς ἑαυτοῦ γένοιτο μᾶλλον οὐσία ἢ ἄλλου ἀνθρώπου. οὐκοῦν καθ' αὐτὸ τοῦτο, καθό ἐστιν οὐσία, μᾶλλον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε ἄλλου δόξειεν εἶναι οὐσία. τὸ μέντοι λευκὸν αὐτὸ ἑαυτοῦ μᾶλλον ἂν γένοιτο λευκότερον καὶ ἄλλου μᾶλλον ἂν εἴη λευκόν. ἄλλῃ μέντοι ἄλλης οὐσίας ἐρρέθη εἶναι μᾶλλον, ὅταν μὴ ὁμόστοιχος ᾖ, ἀλλ' ἡ μὲν ἄτομος, ἡ δὲ γένος ἢ εἶδος, ἡ γὰρ ἄτομος οὐσία μᾶλλον τῆς κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος ἐρρέθη εἶναι οὐσία.

4,1 97 Ἐ Τίνας τὰς γενικὰς ταῖς γενικαῖς. Ἄρα οὖν μόνῃ τῇ οὐσίᾳ πρόσσεστιν;

4,1 98 Ἀ Οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ τὸ διπλάσιον τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιδέχεται οὔτε ὁ πατήρ· τί γὰρ μᾶλλον Ὀδυσσεὺς τήμερον Τηλεμάχου πατὴρ ἢ ὅτε ἦν ἐν τῇ Ἰθάκῃ ἢ ὅτε ἐπανήλθεν ἐκ τῆς Τροίας; ὥστε οὐκ ἴδιον τῆς οὐσίας μόνον τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον καθ' ἑαυτὴν τε ἐξεταζομένη καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοστοίχων.

4,1 98 Ἐ Τί οὖν μάλιστα οὐσίας λέγοιμεν ἴδιον εἶναι;

4,1 98

Ἄ Τὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὖσαν ἀριθμῷ δεκτικὴν εἶναι τῶν ἐναντίων, οἷον Σωκράτης εἰς ὧν ἀριθμῷ δεκτικός ἐστιν ὑγείας καὶ νόσου καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ φρονήσεως καὶ ἀφροσύνης.

4,1 98 Ἐ Τί δέ; οὐχὶ καὶ ὁ λόγος εἰς ὧν ἀριθμῷ ἐπιδεκτικός ἐστι τῶν ἐναντίων, ποτὲ μὲν ἀληθής, ποτὲ δὲ ψευδὴς γενόμενος; οἷον τὸ 'ἡμέρα ἐστίν' οὐχ ὅτε μὲν ἀληθές, ὅτε δὲ ψεῦδος; μήτι οὖν οὐσία ἐστὶν ὁ λόγος;

4,1 98 Ἄ Οὐκ ἔστιν.

4,1 98 Ἐ Ἀλλὰ τίνος κατηγορίας;

4,1 98 Ἄ Τοῦ ποσοῦ.

4,1 98 Ἐ Οὐκ ἄρα ἴδιον τῆς οὐσίας τὸ ἐπιδεκτικὸν εἶναι τῶν ἐναντίων· πῶς οὖν ἴδιον ἔφη εἶναι τῆς οὐσίας τοῦτο;

4,1 98 Ἄ Ὅτι ἡ οὐσία ἐπιδεκτικὴ ἐστὶ τῶν ἐναντίων αὐτὴ πάσχουσα, ὁ δὲ λόγος οὐδὲν τι πάσχει.

4,1 98 Ἐ Πῶς;

4,1 98 Ἄ Ὅτι ὁ Σωκράτης ὅτε μὲν ὑγιαίνει, ὅτε δὲ νοσεῖ ὁ αὐτὸς μεταβάλλων, ὁ δὲ λόγος οἷον ὁ 'ἡμέρα ἐστίν' ποτὲ μὲν ἀληθὴς γίνεται, ποτὲ δὲ ψευδὴς μὴ μεταβάλλων ἑαυτὸν ἀλλὰ τοῦ πράγματος περὶ οὗ λέγεται μεταβάλλοντος αὐτόν. * * * μὴ δεχόμενος αὐτὸς μεταβολὴν ὅτε μὲν ἀληθὴς εὐρίσκεται. ὅτε δὲ ψευδὴς.

4,1 98 Ἐ Ἀλλὰ τὴν μὲν ἔνστασιν ἔλυσας· εἰ δὲ ἴδιόν ἐστι τὸ παντὶ καὶ μόνῳ, δεῖξον ὅτι πάσῃ τε οὐσίᾳ τοῦτο πρόσεστι καὶ μόνῃ.

4,1 98 Ἄ Ὅτι μὲν μόνῃ, δεῖξαι ἔχω, ὅτι δὲ πάσῃ, ἴσως δυνήσομαι.

4,1 98 Ἐ Δεῖξον οὖν ὅτι μόνῃ.

4,1 98 Ἄ Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ὅ τι ἂν τις λάβοι οὐχ εὐρήσει ἓν καὶ ταῦτόν τῳ ἀριθμῷ τυγχάνον τῶν ἐναντίων ὃν δεκτικόν, μόνῃν δὲ τὴν οὐσίαν τοῦτο ἐπιδεχομένην. τὴν γοῦν πρᾶξιν φαμεν καλήν, ποτὲ δὲ καὶ αἰσχροὺς εἶναι, ἀλλ' οὐ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν οὖσαν ἀριθμῷ ἀλλὰ τὴν ἢ καιροῖς διαφοροῖς ληφθεῖσαν ἢ ἄλλως καὶ ἄλλωςπραχθεῖσαν. ἡ δὲ οὐσία οὐκ ἄλλη ἂν γένοιτο ἀλλὰ μία καὶ ἡ αὐτὴ μένουσα ἀγαθὴ τε καὶ αἰσχροὶ. καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων.

4,1 98 Ἐ Ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀτόμου οὐσίας τοῦτο συμβαίνει, ἔδειξας· ἀλλ' εἰ καὶ ἐπὶ πάσης, τότε ἂν εἴη ἴδιον τῆς οὐσίας τοῦτο.

4,1 100 Ἄ Πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν αἰδίων οὐκ ἂν ἔχοιμεν τοῦτο δεῖξαι· οὔτε γὰρ ὁ οὐρανὸς κινούμενος ἀεὶ καὶ ὧν οὐσία οὐκ ἂν ποτε σταίῃ, στάσει δὲ κίνησις ἐναντία. ἀλλ' ἔστω μὴ ἐπὶ τῶν αἰδίων ὁ λόγος οὐσιῶν. μονοειδῆ γὰρ ταῦτα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ ἐπιδεκτικὰ τῶν ἐναντίων· ἀλλὰ καὶ τὸ πῦρ τῶν φθαρτῶν ὃν θερμότητος μὲν ἐστὶν ἐπιδεκτικόν, ψυχρότητος δ' οὐ, καὶ ἡ χιών ψυχρότητος μὲν ἐπιδεκτικὴ, θερμότητος δ' οὐ, καὶ τὸ ὕδωρ ὑγρότητος μὲν, ξηρότητος δ' οὐ. πρὸς δὲ ταῦτα φήσειεν ἂν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν οὐσίαν εἶναι δεκτικὴν φάναι ἀλλ' οὐχὶ οὐσιῶσθαι δύνασθαι ἐν τοῖς ἐναντίοις, τὸ δὲ πῦρ τὴν θερμότητα οὐκ ἐπεδέξατο, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἡ θερμότης, οὐκ ἔστι δὲ τὰ ἑαυτοῦ ἐπιδέχεσθαι ἀλλὰ τῶν ἕξωθέν τι. αὐτίκα καὶ τὸ ὕδωρ τῳ μὴ οὐσιῶσθαι ἐν θερμότητι ἐπιδεκτικόν ἐστὶν θερμότητος καὶ ψυχρότητος, ὑγρότητος δὲ οὐκ ἔστιν ἐπιδεκτικόν, ὥσπερ ἡ γῆ, ἐπειδὴ ἐν οὐσίᾳ ἐστὶν ἡ ὑγρότης αὐτοῦ. τῆς δὲ γῆς οὐκ ἐν οὐσίᾳ ἐστὶν ἡ ὑγρότης· διὸ ἐπιδέχεται καὶ ξηρότητα. καὶ τὰ οὐράνια δὲ οὐκ ἐπιδέχεται ἐναντιότητα τὴν ἀντικειμένην τῇ οὐσιῳδῇ αὐτῶν ποιότητι. ὅθεν οὐδὲ ποιότητες ἀπλῶς αὐταὶ ἀλλ' οὐσιῳδεῖς. τῶν δὲ παρὰ τὰς συμπληρωτικὰς οὐσίας ποιότητων ἐπιδεκτικαὶ αἱ οὐσίαι. ἀνὰ μέρος μὲν οὐσίαι ὅ εἰσιν ἐν ἀριθμῷ, ἐπιδέχονται τὰς ἕξωθεν ἐναντιότητας, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο τῶν ἐννέα γενῶν. ὡς δὲ ἡ μία τῳ ἀριθμῷ ἢ ἄτομος τοῦτο πέπονθε, οὕτως καὶ αἱ δευτεραί· εἰ γὰρ ὁ Σωκράτης σπουδαῖος καὶ ἄφρων, καὶ ἄνθρωπος ἂν εἴη σπουδαῖος καὶ ἄφρων καὶ ζῶν

διὰ τὸ τὸν Σωκράτην καὶ ἄνθρωπον εἶναι. ὥς οὖν οὐσία, εἶπερ καὶ ἄνθρωπος οὐσία καὶ τὸ ζῶον οὐσία, ἐπιδεκτικὸν καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ ζῶον τῶν ἐναντίων· ὥς δὲ καθόλου ὄντα οὐ ταῦτα ἂν εἴη ἐπιδεκτικά· ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτά. ὥσπερ τὸ χρῶμα οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν, ὑπ' αὐτὸ δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, οὕτω δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἢ κοινὸν καὶ τὸ ζῶον ἢ κοινὸν καὶ κατὰ πλείονων, οὕτω μὲν οὖν οὔτε φρόνιμος οὔτε ἄφρων οὔτε νοσῶν καὶ ὑγιαίνων, ὑπ' αὐτὰ δὲ καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ νοσοῦντες καὶ οἱ ὑγιαίνοντες. καθὼ μὲντοι οὐσίαι καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον τῶν ἐναντίων ἀνὰ μέρος εἰσὶ δεκτικά· ἐπινοεῖται γὰρ καὶ ὁ ἄνθρωπος, καθόσον ἐστὶν οὐσία, ἐπιδεκτικὸς τῶν ἐναντίων ποιότητων καὶ τὸ ζῶον· ὑπομένει γὰρ ἐκάτερα μένον τὸ αὐτό. τὸ δὲ χρῶμα ἢ χρώμα οὐκ ἐπινοεῖται μέλαν γινόμενον ταῦτόν καὶ λευκόν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑποκείμενον τῷ χρώματι σῶμα ἀνὰ μέρος δέχεται τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, τὸ δὲ χρῶμα τὸ μὴ μένον οὐκ ἐπιδέχεται τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ἀλλ' ἅμα τῷ ἐξελθεῖν τὸ λευκὸν συναπῆλθεν, καὶ ἅμα τῷ ἐπελθεῖν τὸ μέλαν συνεισηλθεν· ἀλλ' οὐχὶ μένει μὲν τὸ χρῶμα, ἔξεισι δὲ τὸ λευκὸν καὶ εἴσεισι τὸ μέλαν εἰς αὐτό. δεῖ τοίνυν καθόσον οὐσία ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῶον σκοπεῖν, εἰ μὴ μένει ἐκάτερον καὶ ἐπιδέχεται τὰ ἐναντία ἀνὰ μέρος, ὥστε κοινὸν πάσης οὐσίας καθὼ οὐσία τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικὴν ἀνὰ μέρος. καὶ μόνης τε ταύτης ἴδιον ἂν εἴη τοῦτο, τῆς μὲντοι μεταβολῆς δυναμένης γίνεσθαι καὶ οὐ τῆς ἐν τῷ εἶναι περιεχούσης τὸ ἀμετάβατον τῶν ποιότητων.

4,1 100 Ἐ Καὶ περὶ μὲν οὐσίας αὐτάρκως τὰ τοιαῦτα ἀποδέδωκας. [Περὶ ποσοῦ] διὰ τί οὖν ἢ τοῦ ποσοῦ καὶ οὐχ ἢ τοῦ ποιοῦ μετὰ ταῦτα κατηγορία;

4,1 100 Ἀ Ὅτι ἅμα τέ ἐστὶ καὶ ἓν ἐστὶν ἢ πολλά, τὸ δὲ ἓν ἢ πολλά τοῦ ποσοῦ, οὐ μὴν ἅμα τῷ εἶναι πάντως ἢ ποιὸν ἐστὶν ἢ πρὸς τι· καὶ γὰρ τὰ ποσὰ ἀριθμητά ἐστι. τὸ σῶμα, ἵνα μὲν σῶμα ἢ, τριχῇ διαστατὸν εἶναι ὀφείλει, ἵνα δὲ ποιὸν σῶμα ἢ, τότε λευκὸν ἢ μέλαν εἶναι ὀφείλει· προηγεῖται δὲ τὸ σῶμα εἶναι τοῦ ποιὸν εἶναι σῶμα.

4,1 100 Ἐ Ἐχεις οὖν καὶ ἄλλην αἰτίαν εἰπεῖν τοῦ μετὰ τὴν οὐσίαν τὸ ποσὸν εἶναι καὶ οὐκ ἄλλην τινὰ κατηγορίαν;

4,1 100 Ἀ Ἔχω.

4,1 100 Ἐ Τίνα ταύτην;

4,1 100 Ἀ Ὅτι τὰ πλείστα τῶν τῇ οὐσίᾳ προσόντων μᾶλλον πρόσσεστι τῷ ποσῷ ἢ τοῖς ἄλλοις γένεσιν, οἷον τὸ μήτε ἐναντιότητα ἐπιδέχεσθαι μήτε τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον· ταῦτα γὰρ οὐσίᾳ τε πρόσσεστι καὶ τῷ ποσῷ. ἔπειτα τὸ ποιὸν μὲν καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις δηλούμενα εἰ ἀφέλοις τῆς οὐσίας, καταλείποις δὲ ἐν αὐτῇ τὸ ποσόν, δύναται εἶναι ἔτι οὐσία· εἰ μὲντοι τὸ ποσὸν αὐτῆς ἐξέλοις παντελῶς, τότε κατὰ τὸ συνεχές καὶ κατὰ τὸν διωρισμένον ἀριθμὸν οὐδὲν ἂν εἴη ἔτι. ὅλως τε πλησίον τῆς οὐσίας τὸ ποσὸν μᾶλλον ἢ τὰ ἄλλα συμβεβηκότα.

4,1 100 Ἐ Πόσαι οὖν τοῦ ποσοῦ διαφοραί;

4,1 100 Ἀ Δύο.

4,1 100 Ἐ Τίνες αὗται;

4,1 100 Ἀ Τὸ μὲν συνεχές, τὸ δὲ διωρισμένον.

4,1 101 Ἐ Ὅταν οὖν μετὰ ταύτην λέγῃ τὴν διαίρεσιν, καὶ τὸ μὲν ἐξ ἐχόντων θέσιν πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκεν, τὸ δὲ οὐκ ἐξ ἐχόντων θέσιν, ποταπὴν ποιεῖται ταύτην;

4,1 101 Ἀ Λέγω ὅτι τοῦ αὐτοῦ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς· τὸ γὰρ αὐτό, λέγω δὲ τὸ ποσόν, διαιρεῖται ἄλλως καὶ ἄλλως κατὰ ἄλλην γὰρ καὶ ἄλλην ἐπιβολὴν οὐδὲν κωλύει γίνεσθαι τοῦ αὐτοῦ πλείους διαιρέσεις.

4,1 101 Ἐ Δεῖξον τοῦτο καὶ ἐπ' ἄλλης κατηγορίας γινόμενον.

- 4,1 101 Ἀ Δεικνύω· τὸ γὰρ ζῶον τέμνεται μὲν καὶ εἰς τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον, καὶ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς εἰς τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον, καὶ πάλιν εἰς ὑπόπουν καὶ ἄπουν, καὶ αὖθις ὅλον εἰς τὸ πτηνὸν καὶ πεζὸν καὶ ἔνυδρον. οὕτως οὖν καὶ τὸ ποσὸν ὅλον τέμνεται εἰς τὸ συνεχές καὶ τὸ διωρισμένον, καὶ πάλιν κατὰ ἄλλην ἐπιβολὴν εἰς τὸ ἐξ ἐχόντων θέσιν πρὸς ἄλληλα τῶν μορίων καὶ εἰς τὸ μὴ ἐξ ἐχόντων θέσιν.
- 4,1 101 Ἐ Ἀλλὰ τὰς τομάς, εἰς ἃς διήρει, παράστησον.
- 4,1 101 Ἀ Τὸ μὲν τοῦ ποσοῦ ὅ, ἔφη, διωρισμένο ν , τὸ δὲ συνεχές ς.
- 4,1 101 Ἐ Τί οὖν ἐστὶ τὸ διωρισμένον;
- 4,1 101 Ἀ Οὗ μεταξὺ μηδὲν ἐντεθῆναι δύναται, ὥστε δεσμὸν εἶναι τῶν ὁμογενῶν ποσῶν. εἴποισι δ' ἂν καὶ οὕτως διωρισμένον ἐστὶ ποσόν, ἐφ' οὗ μὴ ἔστιν κοινὸν ὅρον λαβεῖν, πρὸς ὃν συνάπτει τὰ μέρη. τῶν γὰρ πέντε οὐκ ἔστιν ἡ μονὰς μόνη συνάπτουσα τὰ δύο καὶ τὰ δύο τὰ ἐφ' ἑκάτερα· οὐ γὰρ συνῆπται οὐδὲ αὐτὴ ταῖς δύο ταῖς ἐφ' ἑκάτερα· εἰ γὰρ συνῆπτο, κἂν εἴπομεν τί ἐστὶ τὸ συνάπτον. τῶν οὖν διηρημένων ποσῶν εἴη ἂν ὁ ἀριθμὸς.
- 4,1 101 Ἐ Ἄρα οὖν ὁ ἀριθμὸς μόνος τῶν διωρισμένων ἐστὶ ποσῶν;
- 4,1 101 Ἀ Οὐδαμῶς· καὶ γὰρ ὁ λόγος ποσοῦ ἐστὶ τοῦ διωρισμένου.
- 4,1 101 Ἐ Ποῖος λόγος;
- 4,1 101 Ἀ Οὐχὶ ὁ ἐν τῇ διανοίᾳ, ὃς καὶ σιωπώντων ἡμῶν ἐγγίνεται· οὗτος μὲν γὰρ ἡ ἐνέργειά ἐστὶ τῆς διανοίας ἡ πάθος· ἀλλ' οὐδὲ τὸ σημαίνόμενον τὸ ἐκ τοῦ λόγου καθὼ σημαίνεται ἐστὶν ποσόν, ἀλλ' ὃν φθεγγόμεθα.
- 4,1 101 Ἐ Πῶς καὶ τίνα τρόπον;
- 4,1 102 Ἀ Πᾶς λόγος ἐξ ὀνομάτων σύγκειται καὶ ῥημάτων καὶ τῶν λοιπῶν, ἃ λέγεται εἶναι τοῦ λόγου μέρη. ταῦτα δὲ πάντα ἐκ συλλαβῶν συνέστηκεν· αἱ δὲ συλλαβαὶ ἢ μακραί εἰσιν ἢ βραχεῖαι· αἱ δὲ μακრაὶ πρὸς τὰς βραχεῖας ἔχουσιν, ὥσπερ τὰ δύο πρὸς τὸ ἓν· ἓν δὲ καὶ δύο ἀριθμὸς· ὁ δὲ ἀριθμὸς ποσὸν διωρισμένον ἐστὶ· ὥστε καὶ αἱ συλλαβαί· ὁ δὲ λόγος ἐκ συλλαβῶν· τὸ δὲ συνεστὸς ἔκ τινων τοιοῦτόν ἐστιν, οἷά πέρ εἰσιν ἐκεῖνα, ἀφ' ὧν συνέστηκεν· ποσὸν οὖν καὶ ὁ λόγος, καὶ διωρισμένον γε ποσόν.
- 4,1 102 Ἐ Διὰ τί;
- 4,1 102 Ἀ Εἰ γὰρ διωρισμένον ἐστὶν ποσὸν ἐκεῖνο, οὗ μὴ ἔστι κοινὸν ὅρον λαβεῖν τῶν μορίων καὶ οὐ οὐδὲν ἔστιν λαβεῖν κοινόν, ὃ συνδεῖ τὰ μόρια, οὐδὲν δὲ ἔστι λαβεῖν, ὃ συνδεῖ τὰς συλλαβὰς πρὸς ἀλλήλας, διωρισμένον ἄρα ποσὸν εἶεν ἂν αἱ συλλαβαὶ καὶ ὁ λόγος. οἷόν ἐστιν ὄνομα Σωκράτης· τί δὴ ἐστὶ τὸ συνάπτον τὴν σω συλλαβὴν πρὸς τὴν κρα ἢ τὴν κρα πρὸς τὴν της , οὐκ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν. οὐ γὰρ τὸ σημαίνόμενον. καὶ γὰρ ἡ βλίτυρι φωνὴ ἀπλῶς ἔχει τὰς τρεῖς συλλαβὰς κειμένας καὶ οὐ συναπτομένας ὄρω· οὐδὲν γὰρ σημαίνει. ποσὸν ἄρα διωρισμένον ὁ λόγος.
- 4,1 102 Ἐ Ἀλλὰ τὸ διωρισμένον ποσὸν ὃ, τι ποτέ ἐστὶν, ἔδειξας· τὸ δὲ συνεχές ὁποῖον ἂν εἴη, δεῖξον.
- 4,1 102 Ἀ Φημί δὴ ἐκεῖνο εἶναι, ὃ τούναντίον πέπονθε τῷ διωρισμένῳ· ἐκείνῳ μὲν γὰρ οὐδὲν παρενέπιπτεν, ὃ συνέδει αὐτοῦ τὰ μόρια, τὸ δὲ συνεχές ἔχει κοινὸν ὅρον, ὃς συνάπτει πρὸς ἄλληλα τὰ μόρια. οἷον ἐπὶ τῆς γραμμῆς μήκος οὐσης ἀπλατὲς τὰ μόρια φαίνεται ἀλληλοῦχα. διὸ καὶ κινουμένῳ τῷ μορίῳ συγκινεῖται ἐφεξῆς τὰ μόρια. ἐπὶ δὲ τοῦ διωρισμένου οὐκ ἂν πάθοι τι τοιοῦτον τὰ μόρια· εἰ πυρῶν εἴη μόδιος γέμων, οὐκ ἂν δήπου ἐνὸς πυροῦ κινήεντος συγκινουῖνται καὶ οἱ ἄλλοι πυροί, ἐνὸς δὲ πυροῦ μορίου τινὸς κινήεντος κινεῖται ὅλος ὁ πυρὸς τῷ ἀλληλοῦχεῖν τὰ μέρη· ἡ γραμμὴ τοίνυν εἴη ἂν τοῦ ποσοῦ συνεχοῦς.

- Ἐ ἔχεις οὖν καὶ ἄλλο παράδειγμα συνεχοῦς ποσοῦ;
- 4,1 102 Ἀ ἔχω.
- 4,1 102 Ἐ Τί τοῦτο;
- 4,1 102 Ἀ Τὴν ἐπιφάνειαν.
- 4,1 102 Ἐ Πῶς γὰρ συνεχῆς ἡ ἐπιφάνεια;
- 4,1 102 Ἀ Ὅτι τέμνεται μὲν ἡ ἐπιφάνεια γραμμῇ, καθὼς δὲ τέμνεται, ὅταν ἐκείνη τῇ τομῇ προσῇ, κοινὸς ὅρος γίνεται ἡ ἐπινοούμενη γραμμὴ, ὥσπερ ἡ ἐπικειμένη ἄνωθεν, καθ' ἣν συνάπτεται ἀλλήλοις τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας. ταύτην δὲ τὴν γραμμὴν εἰ ἐπινοήσεως ἐνεργεία γινομένην καθ' ἑαυτὴν μεταξὺ τῶν μερῶν, τέμνοι ἂν τὸ ὅλον· ἐὰν δὲ οὐ τέμνη, τοῦ μὲν ὥσπερ πέρας θεωρουμένη πέρας μέρους τοῦ δὲ ὡς ἀρχὴ κοινωνοῦσα ἀμφοῖν ὅρος τοῖν μεροῖν συνάπτοι ἂν ταῦτα πρὸς ἀλλήλα δι' ἑαυτῆς.
- 4,1 102 Ἐ Ἄρα οὖν καὶ ἄλλο ἐστὶ παράδειγμα συνεχοῦς ποσοῦ ὥσπερ ἡ γραμμὴ καὶ ἡ ἐπιφάνεια;
- 4,1 102 Ἀ Ναί.
- 4,1 102 Ἐ Ποῖον τοῦτο;
- 4,1 103 Ἀ Τὸ σῶμα· καὶ γὰρ τὸ σῶμα ποσὸν τέ ἐστὶ καὶ συνεχές. ποσὸν μὲν γάρ, ὅτι τριχῇ διαστατόν, συνεχές δέ, ὅτι τὰ μόρια πρὸς κοινὸν ὅρον συνάπτει τὴν ἐπινοουμένην αὐτῶν μεταξὺ οἷον ἐπιφάνειαν;
- 4,1 103 Ἐ Διὰ τί οὖν ἔφης οἷον ἐπιφάνειαν;
- 4,1 103 Ἀ Ὅτι ἡ ἐπιφάνεια πέρας μὲν σώματός ἐστιν, μέρος δὲ οὐ.
- 4,1 103 Ἐ Τί γὰρ διαφέρει μέρος πέρας;
- 4,1 103 Ἀ Ὅτι ἐκ μὲν μερῶν συνίσταται τὸ ὅλον, ἐκ δὲ περάτων οὐκ ἂν συσταίη· οὔτε γὰρ ἡ γραμμὴ ἐκ σημείων ποτὲ ἂν συσταίη, ἀλλὰ περατοῦται μὲν εἰς σημεῖον, μέρος δὲ αὐτῆς οὐκ ἔστι τὸ σημεῖον ἀλλὰ πέρας, οὔτε ἡ ἐπιφάνεια συσταίη ἂν ἐκ γραμμῶν, ἀλλὰ μέρη μὲν ἐπιφανείας ἐπιφάνειαι, περατοῦται δὲ γραμμαῖς, οὔτε μὴν σώματος μέρη αἰ ἐπιφάνειαι, ἀλλὰ μέρη μὲν σώματος σώματα, περατοῦται δὲ ἐπιφανείαις. ἡ οὖν μεταξὺ τῶν μερῶν τοῦ σώματος ἐπινοούμενη ἐπιφάνεια οὐκ ἔστι κυρίως ἐπιφάνεια ἀλλ' ἐπινοία· εἰ γὰρ γένοιτο ἐνεργεία, τέμνει τὸ σῶμα καὶ πέρας ἐστὶ τῶν σωμάτων. καθὼς δὲ τμηθῆναι δύναται ἐπιφανεία τοῦτο, ἐὰν ἐπινοήσης τοῦ μὲν τινὸς μέρους οἷον πέρας τοῦ δὲ ἀρχήν, κοινὸς ὅρος ἐστὶν ἡ ἐπιφάνεια τῶν μερῶν τοῦ σώματος, οὐκ οὔσα μὲν πῶς, ἐπινοούμενη δέ.
- 4,1 103 Ἐ Ἄρα οὖν μόνα ταῦτα συνεχῇ ποσά;
- 4,1 103 Ἀ Οὐ, ἀλλὰ καὶ παρὰ ταῦτά ἐστιν ὃ τε τόπος καὶ ὁ χρόνος.
- 4,1 103 Ἐ Πῶς ὁ τόπος ποσὸν καὶ ποσὸν τὸ συνεχές;
- 4,1 103 Ἀ Ὅτι ὁ τόπος περὶ τὸ σῶμα θεωρεῖται καὶ ἐπηκολούθησε τῷ σώματι, εἴπερ τὸ σῶμά ἐστιν σῶμα. τὸ δὲ σῶμα ἢ σῶμα τριχῇ διαστατόν· καὶ ὁ τόπος ἄρα, ἢ σώματός ἐστι τόπος, τριχῇ ἂν εἴη διαστατός.
- 4,1 103 Ἐ Πῶς οὖν συνεχῆς ὁ τόπος;
- 4,1 103 Ἀ Ὡς γὰρ λόγῳ τὰ τοῦ σώματος μόρια τοῦ ἐν τῷ τόπῳ τινὲ ὄντος πρὸς τινὰ κοινὸν ὅρον συνάπτει, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ τὰ τοῦ τόπου μόρια, ἅπερ τὰ τοῦ σώματος μόρια κατέχει, πρὸς τινὰ κοινὸν ὅρον συνάψει καὶ πρὸς τοῦτόν γε, πρὸς ὃν καὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια.
- 4,1 103 Ἐ Πῶς οὖν ὁ χρόνος ποσόν;
- 4,1 103

Ἄ Ποσὸν μὲν, ὅτι ἐν διαστήματι θεωρεῖται καὶ καταμετρεῖται ποσῶ δὴ τινι ἀριθμῶ, οἷον ὥρων, ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν, μηνῶν τε καὶ ἐνιαυτῶν. συνεχὲς δὲ ποσόν· συνδεῖ γὰρ τὸ παρεληλυθὸς εἶναι τῷ μέλλοντι τὸ νῦν, ὅπερ ἀρχὴ μὲν ἐστὶ τοῦ μέλλοντος, τέλος δὲ τοῦ παρεληλυθότος.

4,1 103 Ἐ Πῶς οὖν ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης ἐξέθετο;

4,1 103 Ἀ Ἐφεξῆς μὲν γραμμὴν λαβὼν καὶ ἐπιφάνειαν καὶ σῶμα, ἐπὶ τούτοις δὲ εἰπὼν ἔτι δὲ παρὰ ταῦτα χρόνος καὶ τόπος.

4,1 103 Ἐ Διὰ τί οὖν οὕτως ἐξέθετο;

4,1 104 Ἀ Ὅτι γραμμὴ μὲν καὶ ἐπιφάνεια ἦνωταί πως τῷ σώματι· ὅρος γὰρ ἐπιφανείας πρώτως μὲν γραμμῇ, γραμμῆς δὲ σημεῖον, σώματος δὲ ἐπιφάνεια. ὁ δὲ τόπος οὐχ ἦνωται τῷ σώματι, ἀλλ' ἐξῶθεν ἐπηκολούθησεν. καὶ ὁ χρόνος ὁμοίως οὐδεμίαν ἔχει συνάφειαν πρὸς τὸ σῶμα.

4,1 104 Ἐ Τίνα ἄλλην διαίρεσιν πεποιήται τοῦ ποσοῦ;

4,1 104 Ἀ Εἰρήκαμεν ὅτι καὶ τὸ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκεν, τὸ δὲ οὐκ ἐκ ἐχόντων θέσιν.

4,1 104 Ἐ Τί οὖν ἐστὶν ὃ λέγει;

4,1 104 Ἀ Φημί ὅτι εἰς ἄλλα τμήματα πάλιν τὸ ὅλον ποσὸν διαιρεῖ λέγων ὅτι τοῦ ποσοῦ τὸ μὲν τι συνέστηκεν ἐκ μορίων ἐχόντων θέσιν πρὸς ἄλληλα, τὸ δὲ ἐκ μορίων οὐκ ἐχόντων θέσιν πρὸς ἄλληλα.

4,1 104 Ἐ Τί οὖν τὸ μὴ ἔχειν θέσιν καὶ τὸ ἔχειν, λέγε.

4,1 105 Ἀ Τρία δεῖ ἐπὶ τῶν ἐχόντων θέσιν ἐπινοῆσαι· τόπον ὅπου κεῖται τὰ μόρια, αὐτὰ τὰ μόρια μὴ ἀφανιζόμενα, συνέχειαν τῶν μορίων ἀλληλοῦχον. ὅταν δὲ τινὰ τούτων προσῇ, λείπη δὲ τινά, δύναται τάξιν μὲν ἔχειν, θέσιν δὲ τὴν τοῦ ποσοῦ μὴ ἔχειν. οἷον τὰ δέκα κεράμια κεῖται μὲν πού ἐν ἐπιπέδῳ καὶ ἔστι τὸ μὲν δεῖξαι πρῶτον, τὸ δὲ δεύτερον, καὶ ὅτι τοῦτο μὲν ἐνθάδε, τοῦτο δὲ ἐνθάδε, καὶ οὐκ ἀπόλωλε τὰ μόρια ἀλλὰ μένει. οὐ μὴν ἀλληλοῦχα τὰ μόρια ἐστὶν, ὥστε τάξιν μὲν ἔχειν, θέσιν δὲ οὐ. πάλιν ἐπὶ τοῦ ῥέοντος ὕδατος ἐκ κλεψύδρας ἀλληλοῦχόμενα μὲν τὰ μόρια, οὐκέτι μέντοι δεικνύμενα τὰ πρῶτα οὐδὲ μένοντα, ἀλλ' ἅμα τῷ προκύψαι ἐκ τοῦ τρυπήματος ἀπολλύμενα, ταῦτα τάξιν μὲν ἔχει, θέσιν δὲ οὐκ ἔχει. καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου· τάξιν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἔχει τὰ μόρια, θέσιν δὲ οὐκ ἔχει, οὐδὲν γὰρ ὑπομένει τοῦ χρόνου μόριον. ἐν μὲν οὖν τοῖς διωρισμένοις ποσοῖς θέσις οὐκ ἔστι, τάξις δὲ εἴη ἄρα, ὥσπερ ἐν ἀριθμοῖς, καθὼ πρῶτον μὲν λέγομεν τὸ εἶναι τὰ δύο ἢ τὰ τρία. ἐν δὲ τοῖς τοῦ λόγου μορίοις οὐδὲ τάξις· τί γὰρ μᾶλλον ἢ βᾶ συλλαβὴ τῆς βῆ ἢ τῆς ψε προτέρα; καὶν τάξιν ἔχη τινά, ἐὰν μὴ σὺ ὄνομα προενέγκας τάξιν ἐπιθήσης ταῖς συλλαβαῖς τοῦ ὀνόματος ὁμοίως τοῖς διωρισμένους ἀμφορέας συνθεῖσιν καὶ τοὺς μὲν ἐν πρώτῳ στοίχῳ θεῖσιν, τοὺς δὲ ἐν δευτέρῳ, καθάπερ παράταξιν τινὰ στρατιωτῶν ἐν πολέμῳ. ἐν μὲν τοῖς κατὰ τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸν τόπον θέσις τίς ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ κεῖσθαι πού ἕκαστον τῶν μορίων καὶ κατὰ τὸ μένειν καὶ κατὰ τὸ ἀλληλοῦχα εἶναι τὰ μέρη ἀλλήλων, κατὰ δὲ τὸν χρόνον τάξις μὲν ἐστὶν, θέσις δὲ οὐ, τῷ μὴ μένειν τὰ μόρια τοῦ χρόνου. ἐπὶ δὲ τοῦ ῥέοντος ποταμοῦ καὶ θαλάσσης μίγνυμένου ἢ ἐπιφάνεια τοῦ μίγνυσθαι μέλλοντος καὶ πελάζοντος τῇ θαλάσσει θέσιν οὐκ ἔχει διὰ τὸ μὴ ἐστάναι ἀλλὰ κινεῖσθαι· οὕτω γὰρ καὶ ἡ κίνησις τῶν συνεχῶν μὲν ἐστὶν, οὐ μέντοι καὶ τῶν θέσιν ἐχόντων, ἥ καὶ ὁ χρόνος ἐπιγινόμενος συνεχῆς ἐστὶ μὴ ἔχων θέσιν, ἡ δὲ κίνησις οὐ ποσόν, ποσοῦ δὲ μετέχουσα, ὥς ὕστερον δειχθήσεται. ὥστε κατὰ μὲν τὴν πρώτην διαίρεσιν πέντε μὲν ἦν συνεχῆ, γραμμῇ, ἐπιφάνεια, σῶμα, χρόνος, τόπος, διωρισμένα δὲ δύο, ἀριθμὸς καὶ λόγος. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τέσσαρα μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων τῶν μορίων, γραμμῇ, ἐπιφάνεια, σῶμα, τόπος, τρία δὲ θέσιν μὴ

έχόντων, ἀριθμός, λόγος, χρόνος, ὧν τὰ μὲν δύο τάξιν ἔχει, ἀριθμός, χρόνος, ὁ λόγος δὲ πῶς μὲν ἔχει τάξιν, πῶς δὲ οὐ.

4,1 105 Ἐ Ἄρα οὖν ταῦτά ἐστιν μόνα τοῦ ποσοῦ εἶδη;

4,1 105 Ἀ Προηγουμένως μὲν ταῦτα, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ ἄλλα.

4,1 105 Ἐ Τί γάρ ἐστι τὸ προηγουμένως καὶ τί τὸ κατὰ συμβεβηκός;

4,1 105 Ἀ Προηγουμένως μὲν τὸ καθ' αὐτό τι τοιοῦτον, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὸ κατ' ἄλλο. οἷον προηγουμένως μὲν ποσὰ τὰ εἰρημένα ἅπαντα, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ οἷον τὸ λευκὸν πολὺ λέγεται, οὐ καθόσον ἐστὶν λευκόν, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐπιφάνεια, ἐν ἣ ἔστιν, πολλή ἐστι. καὶ ὁ ἄνθρωπος μακρὸς οὐ καθόσον ἄνθρωπος, καθόσον δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ τοιοῦτον.

4,1 105 Ἐ Εἴη ἂν οὖν καὶ αὕτη διαφορὰ τοῦ ποσοῦ;

4,1 105 Ἀ Ναί.

4,1 105 Ἐ Πῶς προφερομένη;

4,1 105 Ἀ Ὅτι τοῦ ποσοῦ τὸ μὲν ἐστὶν προηγουμένως, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός.

4,1 105 Ἐ Τί τὸ προηγουμένως ποσόν;

4,1 105 Ἀ Τὸ καθ' αὐτό καὶ μὴ κατ' ἄλλο, οἷον δὴ τι ἀριθμός, χρόνος καὶ τὰ ὅμοια.

4,1 105 Ἐ Τί τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ποσόν;

4,1 105 Ἀ Τὸ καθ' ἕτερον λεγόμενον, οἷον τὸ λευκὸν πολὺ λέγεται κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ὁ ἄνθρωπος μακρὸς καθόσον τὸ μῆκος. πάλιν τὸν πυρετὸν εἵπομεν ἂν πολύν, ἐπεὶδὴ ἐν πολλῷ παρετάθη χρόνῳ, ὡς ἐάν γε μὴ τὸν ἐπὶ πλεῖστον παρατείνοντα εἴποι τις πολὺν ἀλλὰ τὸν σφοδρόν, οὐ κυρίως τῇ λέξει κέχρηται ὁ τοιοῦτος ποιὸν τε μᾶλλον ἢ ποσὸν εἴρηκεν· τὸ γὰρ σφοδρὸν τῆς ποιότητός ἐστιν. κἂν εἴπωμεν δὲ ὅτι ὁ δεῖνα πολὺν δεδράμηκεν τὴν κίνησιν ἀναλογιζόμενοι, ὅτι ἐν πολλῷ γεγένηται χρόνῳ, ἀπὸ χρόνου πολύν φαμεν γεγενῆσθαι τὸν δρόμον.

4,1 105 Ἐ Τί γάρ; ἡ κίνησις οὐκ ἔστιν ποσόν;

4,1 105 Ἀ Οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ κατείλεκται ἐν τοῖς ποσοῖς.

4,1 106 Ἐ Πῶς οὖν πολλή κίνησις καὶ μακρὰ λέγεται; “κίνησις γὰρ αὕτη μεγάλη”, ἔφη ὁ Θουκυδίδης.

4,1 106 Ἀ Οὐ καθ' αὐτὴν φησιν ἀλλὰ τῷ ὑπάρχειν αὐτὴν χρόνῳ. ἐπὶ δὲ τῷ χρόνῳ ὑπάρχει τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μακρὸν ἢ βραχὺ καὶ τὸ μέγα ἢ μικρόν. κατὰ τὸν χρόνον οὖν ἐν ᾧ ὑπάρχει ταῦτα ὄντι ποσῷ, κατὰ συμβεβηκὸς δέ, καὶ τῇ κινήσει προσεῖναι ῥηθήσεται. ἐὰν οὖν ἀποδιδῶ τις τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον τῆς κινήσεως ἢ τῆς πράξεως, τὸ ποσὸν αὐτῆς τῷ χρόνῳ ὀριεῖ ἐνιαυσιαίαν ἢ μηνιαίαν ἢ ἄλλως ἀποδιδούς.

4,1 106 Ἐ Ἀλλὰ τίνα μὲν τὰ κυρίως ποσά, τίνα δὲ τὰ κατὰ συμβεβηκός, ἀποδέδωκας, τίνα τε θέσιν ἔχοντα τῶν μορίων καὶ τίνα τὰ θέσιν οὐκ ἔχοντα, ἔτι τε τίνα τὰ συνεχῇ καὶ τίνα τὰ διωρισμένα· τὸ δὲ ἴδιον ἀφορίσαι χρή τί ἂν εἴη τοῦ ποσοῦ.

4,1 106 Ἀ Φημί τοίνυν ὅτι ὑπάρχει τῷ ποσῷ τὸ μῆθ' ἔχειν ἐναντίον ν.

4,1 106 Ἐ Ἀλλ' ἐπεὶ τὸ ἴδιον τὸ παντὶ καὶ μόνῳ προσὸν εἶναι ὀφείλει, ἐπίδειξον εἰ μηδενὶ τῶν κατελεγμένων κυρίως ποσῶν ἔστι τι ἐναντίον.

4,1 106 Ἀ Οὐτε γὰρ τῇ γραμμῇ καθόσον γραμμὴ ἔστι τι ἐναντίον.

4,1 106 Ἐ Πῶς οὖν ἡ μὲν τῆς γραμμῆς ἐστὶν εὐθεΐα, ἡ δὲ κυρτή;

4,1 106

Ἄ Ἀλλὰ τὸ εὐθὺ καὶ κυρτὸν τῇ γραμμῇ οὐ καθὸ γραμμὴ πρόσεστιν οὐδὲ καθὸ ἐστὶν ποσόν, ἀλλὰ καθὸ ποιὰ ἐστὶν γραμμὴ, τοῦτο συμβέβηκεν αὐτῇ. οὐδὲ ἡ γραμμὴ οὖν τῇ γραμμῇ ἐναντία, ἀλλ' ἡ κυρτότης τῇ εὐθύτητι, οὔτε τῇ ἐπιφανείᾳ καθόσον ἐπιφάνεια ἔστι τι ἐναντίον.

4,1 106 Ἐ Πῶς οὖν ἡ μὲν μέλαινα λέγεται ἐπιφάνεια, ἡ δὲ λευκή;

4,1 106 Ἄ Ἀλλὰ καθὸ μέλαινα καὶ καθὸ λευκή, ἐναντιώτατον, ὅτι καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν ἐναντίον, οὕτως δὲ καὶ τὸ τραχὺ καὶ τὸ λείον, καθὸ μέντοι ἐπιφάνεια, ἐναντίωσις οὐκ ἔσται πρὸς ἐπιφάνειαν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ σῶμα καθὸ σῶμα οὐκ ἔχει τι ἐναντίον.

4,1 106 Ἐ Τὸ οὖν ἀσώματον οὐκ ἐναντίον τῷ σώματι;

4,1 106 Ἄ Οὐδαμῶς· τὰ γὰρ ἐναντία ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἂν εἴη γένος, τοῦ δὲ σώματος καὶ ἀσωμάτου οὐδέν ἐστι κοινὸν γένος. ἔτι τὰ ἐναντία ἐν καταφάσει λέγεται οἷον γλυκύ, πικρόν, τὸ δὲ ἀσώματον ἐν στερήσει. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ χρόνῳ ἔστιν τι ἐναντίον, καθὸ χρόνος ἐστίν· ἡ γὰρ νύξ καὶ ἡμέρα εἰ ἐναντίως ἔχουσιν, ἀλλ' οὐχὶ καθὸ ἐν χρόνῳ εἰσὶ τὴν ἐναντιότητα ἔχουσι, καθόσον δὲ ἡ μὲν ἡμέρα ἀήρ ἐστι πεφωτισμένος, ἡ δὲ νύξ ἀήρ ἐστιν ἐπεσκιασμένος, ὁ δὲ ἀήρ οὐ ποσόν, καθόσον ἀήρ, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ λόγῳ ἔστι τι ἐναντίον, καθὸ λόγος ἐστίν.

4,1 106 Ἐ Πῶς οὖν ὁ μὲν τις ἀληθὴς λέγεται, ὁ δὲ ψευδής;

4,1 107 Ἄ Ἀλλ' οὐ καθὸ σημαντικός ἐστιν εἴληπται τοῦ ποσοῦ εἶναι γένους, ἀλλὰ καθόσον ἐν προφορᾷ θεωρούμενος καταμετρεῖται μακρᾷ ἢ βραχείᾳ συλλαβῇ. κατὰ τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἔχοι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος οὐδέ τινα ἐναντίωσιν. ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ ἀριθμῷ ἔστι τι ἐναντίον. τοῖς γὰρ δύο καθὸ δύο τί ἂν εἴη ἐναντίον; ἢ τοῖς πέντε ἢ ὅλως τινὶ τῶν ἀριθμῶν;

4,1 107 Ἐ Τί οὖν ἐπὶ τοῦ τόπου; ἄρα οὐδὲ ἐπὶ τοῦ τόπου ἐναντιότης θεωρεῖται ὄντος εἰδους τοῦ ποσοῦ;

4,1 107 Ἄ Ἴσως ἐπὶ τούτου, εἴ γε τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τόπου μὲν μέρη ἢ εἶδη ὑπάρχει, ἔστι δὲ ταῦτα ἐναντία ἀλλήλοις.

4,1 107 Ἐ Διὰ τί οὖν τὸ ἴσως ἔφη;

4,1 107 Ἄ Ὅτι τινὲς τὸ κάτω καὶ τὸ ἄνω οὐδὲ εἶναι βούλονται τόπους ἀλλὰ σχέσεις τόπου· τὸ μὲν γὰρ ὑπὲρ κεφαλὴν ἡμῶν εἶναι ἄνω, τὸ δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας κάτω, σφαίρας δὲ ὄντος τοῦ παντός μηδὲν εἶναι μήτε κάτω μήτε ἄνω καθ' αὐτό. εἰ μέντοι λάβοιμεν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω οὐ καθ' ἡντιναοῦν ἄλλην διάστασιν ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ παντός, ὥστε σφαιροειδοῦς ὄντος τοῦ παντός κάτω μὲν εἶναι τὸ πρὸς τὴν μέσσην χώραν τοῦ παντός, ἄνω δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ μέσου πρὸς τὰ πέρατα, ἐναντίον ἂν εἴη τὸ ἄνω τῷ κάτω διὰ τὸ πλεῖστην τῷ μέσῳ διάστασιν πρὸς τὴν ἔξω εἶναι ἐπιφάνειαν, ὡς ἐν κύκλῳ καὶ σφαίρᾳ πρὸς τὰ πέρατα· ἐν γὰρ ταύτῃ καὶ τὸ ἄνω μόνως ἄνω ἐστὶ καὶ τὸ κάτω μόνως κάτω, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις διαστάσεσιν, ἐφ' ὃ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω λέγεται, πρὸς ἕτερον καὶ ἕτερον λαμβανόμενον τὸ αὐτὸ καὶ ἄνω καὶ κάτω εἶναι δοκεῖ. διὸ ἐκεῖνα καθ' αὐτὰ ὄντα ὡς τόπου διαφορὰ καὶ ποσὰ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἐναντίωσιν ἐπιδέχοιτο ἄν, ὥστε εἶναι περὶ μόνον τὸν τόπον ἐν τῷ ποσῷ ἐναντιότητα. ὅτι δὲ ἐν τῷ τόπῳ ἐναντιότης, εἰκότασιν δηλοῦν καὶ οἱ τὰ ἐναντία ὀρισάμενοι τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διεστηκότα· ἀπὸ γὰρ τῆς κατὰ τὸν τόπον ἐν τῷ ἄνω καὶ κάτω ἐναντιώσεως εἰκότασι τὸν ὀρισμὸν εἰληφέναι· τὸ γὰρ διεστηκέναι πρῶτως ἐν τόπῳ ἐστίν· ὥστε ἐν μόνῳ τῷ τόπῳ εἴη ἂν ἡ ἐναντίωσις.

4,1 107 Ἐ Ἀλλὰ πῶς ὁ Ἑρμῖνος ἀπήντηκεν;

4,1 107 Ἄ Λέγων ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω οὐ τόπον σημαίνει ἀλλὰ ποῦ, ὥσπερ οὐδὲ τὸ χθὲς οὐδὲ τὸ αὔριον χρόνον ἀλλὰ ποτέ· ἔστι δὲ ὡς τὸ ποτέ κατὰ χρόνον, οὕτως καὶ τὸ ποῦ κατὰ τόπον· ἕτερον δὲ ποσοῦ εἶναι τι, ἕτερον δὲ τὸ ποσόν. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑρμῖνος οὕτως ἀφήρει τοῦ ποσοῦ τὴν ἐναντίωσιν.

4,1 107 Ἐ Ἄρα οὖν ἐν τοῖς ἄλλοις ποσοῖς οὐκ ἂν εἴη ἐναντίωσις;

- 4,1 107 Ἀ Ἐν μὲν τοῖς ὠρισμένοις οὐδαμῶς, ἐν δὲ τοῖς ἀόριστοις ποσοῖς δόξειεν ἂν εἶναι ἐναντίωσιν.
- 4,1 107 Ἐ Τίνα οὖν ἐστὶ τὰ ἀόριστα ποσά;
- 4,1 108 Ἀ Τὰ οὕτω ἐκφερόμενα οἷον πολὺ ἢ ὀλίγον, μέγα ἢ μικρόν· ποσὸν γάρ τι ὄν πολὺ ἢ ὀλίγον ἐστὶ καὶ μέγα ἢ μικρόν.
- 4,1 108 Ἐ Ἄρα οὖν ποσὰ ταῦτα κυρίως;
- 4,1 108 Ἀ Οὐ πάνυ τι δόξει.
- 4,1 108 Ἐ Διὰ τί;
- 4,1 108 Ἀ Οὐδὲ γὰρ σημαίνει ποσόν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τι ἂν εἴη.
- 4,1 108 Ἐ Τί οὖν; ἐναντία ἐστὶ ταῦτα;
- 4,1 108 Ἀ Οὐδαμῶς, ἀλλὰ ἀντίκειται μὲν ἀλλήλοις, ἀντίκειται δὲ οὐχ ὥς τὰ ἐναντία ἀλλ' ὥς τὰ πρὸς τι, ὥστε καὶ τῶν πρὸς τι ἦ, οὐκ ἔστιν ἐναντία ἀλλὰ ἀντικείμενα.
- 4,1 108 Ἐ Πῶς τοῦτο ἔφης;
- 4,1 108 Ἀ Ὅτι τῶν ἀντικειμένων τὰ μὲν ἀντίκειται ὥς κατάφασις καὶ ἀπόφασις, τὰ δὲ ὥς στέρησις καὶ ἔξις, τὰ δὲ ὥς τὰ πρὸς τι, τὰ δὲ ὥς ἐναντία. ὥστε τὰ πρὸς τι ἀντικείμενα μὲν ἐστίν, ἐναντία δὲ οὔ.
- 4,1 108 Ἐ Ἄρα οὖν τῶν πρὸς τί ἐστὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον;
- 4,1 108 Ἀ Οὐ μόνον τῶν πρὸς τι, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς σημαίνει ποσὸν ἀόριστον ἕκαστον τούτων· διχῶς γὰρ λέγεται τὸ μέγα καὶ διχῶς τὸ μικρόν καὶ ὁμοίως τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, τὸ μὲν ἀπλῶς, τὸ δὲ τῶν πρὸς τι.
- 4,1 108 Ἐ Τὰ ἀπλῶς σημαίνόμενα ποσὰ ποταπὰ εἶναι λέγεις;
- 4,1 108 Ἀ Ἀόριστα.
- 4,1 108 Ἐ Διὰ τί ἀόριστα;
- 4,1 108 Ἀ Ὅτι οὐκ ἔστιν λαβεῖν τὸ μέγα πόσω μέγα, οὐδὲ τὸ μικρόν πόσω μικρόν. εὐθύς οὖν φέρεται ἡ διάνοια ἐπὶ τι μικρόν, ὅταν εἴπῃ μέγα, ἵνα διανοηθῇ, πόσω τὸ μέγα ῥηθέν ἐστίν.
- 4,1 108 Ἐ Διὰ τί οὖν οὐ πρὸς τι μόνον αὐτὰ λέγεις, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς ποσόν;
- 4,1 108 Ἀ Ὅτι ἐκ πρώτης ποσὸν μᾶλλον. καὶ οὕτως λέγεται μέγα καὶ μικρόν καὶ πλέον καὶ ἔλαττον, τὸ δὲ μέγα καὶ μικρόν καὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον ἐμφαίνει τὸ ἀπλῶς καὶ μὴ κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν οὕτως λέγεσθαι, ἐμφαίνει δὲ καὶ τὸ πρὸς ἄλλο. διὰ δύο σημαίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἔφαμεν καὶ ἀπόλυτον καὶ πρὸς τι.
- 4,1 108 Ἐ Ἄρα οὖν ὁ Ἀριστοτέλης τῶν δύο σημαينوμένων ἐμνήσθη;
- 4,1 108 Ἀ Οὐδαμῶς.
- 4,1 108 Ἐ Ἀλλὰ τίνας;
- 4,1 108 Ἀ Τοῦ κατὰ τὸ πρὸς τι μόνον ἀπ' αὐτοῦ λαμβανομένου, ὃ καὶ πειράται διὰ πλειόνων ἐπιδείξαι.
- 4,1 108 Ἐ Τίς οὖν πρῶτος λόγος εἰς τὴν τούτου ἀπόδειξιν λαμβάνεται;
- 4,1 109 Ἀ Ὁ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς οὐδὲν γὰρ αὐτὸ καθ' αὐτὸ μέγα λέγεται ἢ μικρόν, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται, ὥς παραστήσει ἡ ἐπαγωγή· οἷον ὅρος μικρόν λέγεται καίτοι ἀπλῶς οὕτως οὐκ ὄν μικρόν, ἀλλὰ δῆλον τὸ πρὸς ἕτερον ὁμογενὲς αὐτὸ μείζον γίνεσθαι τὴν ἀναφοράν. καὶ πάλιν ἡ κέγχρος πάντων οὔσα μικροτέρα ὅμως λέγεται μεγάλη, δηλονότι ἀναφερομένη πρὸς ἄλλην κέγχρον.
- 4,1 109 Ἐ Τί οὖν τοῦτο πρὸς ἀπόδειξιν ποιεῖ τοῦ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν λέγεσθαι κατὰ τὸ πρὸς τι;
- 4,1 109

- Ἄ Ὅτι εἵπερ ταῦτόν ἐκάτερον καθ' ἑαυτὸ ἐλέγετο καὶ μὴ πρὸς ἄλλο τι τῶν ὁμογενῶν ἢ ἀναφορὰ ἐγένετο αὐτῶν, οὐκ ἂν τὸ μὲν ὄρος μικρὸν ἐλέγετο, ἢ δὲ κέγχρος μεγάλη.
- 4,1 109 Ἐ Πῶς οὖν ἂν εἵποις συντόμως τοῦτο καὶ συλλογιστικῶς;
- 4,1 109 Ἄ Οὕτως· τὸ ποσὸν οὐ λέγεται πρὸς ἕτερον οἶον τὸ δίπηχυ, τρίπηχυ, ἢ ἐπιφάνεια καὶ τὰ ἄλλα, τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐτέρου λέγεται, οὐκ ἄρα ἔστι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ποσά. πάλιν ἄλλως· τὸ ποσὸν καθ' ἑαυτὸ λέγεται, ὃ δείκνυται τῇ ἐπαγωγῇ, τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καθ' ἑαυτὸ οὐ λέγεται, οὐκ ἄρα τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐστὶ ποσά.
- 4,1 109 Ἐ Ὅτι μὲν οὖν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν οὐ ποσά ἀλλὰ πρὸς τι, ἀπέδειξας. δείξον δὲ ὅτι μὴ καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον ποσά ἀλλὰ πρὸς τι.
- 4,1 109 Ἄ Ἐν μὲν γὰρ ταῖς Ἀθήναις εἰ τύχοι τρισχιλίων ὄντων ἀνθρώπων φαμέν ὀλίγους εἶναι, ἐν δὲ τῇ κώμῃ κἂν ὥσιν τριακόσιοι, λέγομεν πολλοὶ εἰσιν, καίτοι πολλαπλασίων ὄντων Ἀθήναζε. καὶ ἐν μὲν τῇ οἰκίᾳ οἱ πεντακόσιοι πολλοί, ἐν δὲ τῇ πόλει κἂν πολλαπλάσιοι τούτων ὥσιν, ὀλίγοι λέγονται. πρὸς ἕτερον οὖν ἢ ἀναφορὰ τοῦ πολλοῦ καὶ ὀλίγου λέγεται. καὶ ἄλλο ἐπιχείρημα· τὸ μὲν δίπηχυ καὶ τρίπηχυ καὶ τὰ δύο καὶ πέντε ποσὸν ἕκαστον σημαίνει, τὸ δὲ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον οὐκ εἰσὶν τοῦ ποσοῦ δηλωτικά· ἐκ γὰρ τοῦ φάναι πολὺ ἢ ὀλίγον οὐ σημαίνεται ἀριθμός, ὡσαύτως δὲ οὐκ ἂν εἵπωμεν μέγα ἢ μικρὸν, οὐ δηλοῦται διωρισμένον τι ποσόν. οὐκ ἄρα ποσά ταῦτα.
- 4,1 109 Ἐ Ἄρα οὖν καὶ ἄλλο ἐπάγεις εἰς τὸ αὐτὸ * ;
- 4,1 109 Ἄ Ἐπάγω.
- 4,1 109 Ἐ Ποῖον τοῦτο;
- 4,1 110 Ἄ Τῷ γλυκεῖ τὸ πικρὸν ἐναντίον ὃν καθ' ἑαυτὸ λέγεται καὶ νοεῖται· κἂν γὰρ μὴ ᾗ πικρὸν, νοεῖται τὸ γλυκὺ καθ' ἑαυτό, κἂν μὴ ᾗ γλυκὺ, νοεῖται τὸ πικρὸν καθ' αὐτό. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν πάντα ταῦτα ἐναντίωσιν ἐπιδεχόμενα πάντως καθ' ἑαυτὰ νοεῖται πρότερον. τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον οὐκ ἔστι καθ' ἑαυτὰ πρῶτον εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀνάγκη συνεπινοεῖσθαι αὐτῶν ἐκάστω, πρὸς ὃ τὴν ἀναφορὰν ἔχει· τότε γὰρ μέγα οὐκ ἔστιν οὔτε εἰπεῖν οὔτε νοῆσαι μὴ οὐχὶ ἀνενεγκόντα ἐπὶ τι ἕτερον, πρὸς ὃ ἀποβλέπων μέγα φήσει τις εἶναι αὐτό. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τρία· τί γὰρ ὀριστόν ἐστι νοῆσαι ἐκ τοῦ ἀκοῦσαι μέγα ἢ μικρὸν ἢ πολὺ ἢ ὀλίγον, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. εἰ τοίνυν τὰ μὲν ἔχοντα ἐναντιότητα καθ' ἑαυτὰ πρῶτως λέγεται, τὰ δὲ τέτταρα τὰ εἰρημένα οὐκ ἔστιν εἰπεῖν πρῶτως καθ' ἑαυτά, οὐκ ἂν ἐπιδέχοιτο ἐναντιότητα.
- 4,1 110 Ἐ Ἐτι ἄλλο ἐπιχείρημα ποῖον ἔχεις εἰπεῖν;
- 4,1 110 Ἄ Τοῦτο· εἰ ἔσται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐναντία, ἐπειδὴ πρὸς τὸ μεῖζον ἐν τούτοις ἀφορίσαι μικρὸν ἂν δόξειεν εἶναι τὸ ἕτερον, πρὸς δὲ τὸ ἔλαττον πάλιν μέγα. καὶ τοῦτό γε κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν συμβαίνει, συμβήσεται αὐτὸ ἑαυτῷ ἐναντιοῦσθαι. οὐκ ἄρα τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν εἰσιν ἐναντία. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ πολλοῦ καὶ ὀλίγου. ἀλλ' εἰ μήτε ἐν τούτοις ἐναντίωσις μήτε ἐν τῷ τόπῳ, ὥς τις ἐδόκει, οὐκ ἔσται δήπου ἐν τῷ ποσῷ ἐναντίον.
- 4,1 110 Ἐ Ἄρα οὖν διὰ τοῦτο ἴδιον τοῦ ποσοῦ τοῦτο;
- 4,1 110 Ἄ Οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἐδείχθη ἐναντιώσις, καὶ ἐπὶ τινῶν δὲ τῶν τοῦ ποιοῦ δειχθήσεται μὴ προσοῦσα ἐναντιώσις, ὥστε οὐκ ἴδιον τοῦ ποσοῦ τοῦτο, κἂν παντὶ ποσῷ μηδὲν ᾗ ἐναντίον.
- 4,1 110 Ἐ Εἰπέ τοίνυν εἰ καὶ ἄλλο τι αὐτῷ πρόσσεστιν.
- 4,1 110 Ἄ Φημί δὴ ὅτι οὐ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιδέχεται τὸ ποσό ν. τοῦτο δὲ δηλὸν ἐπιούσι τὰ κατὰ μέρος· γραμμὴ τε γὰρ γραμμῆς καθὼς γραμμὴ οὐκ ἔστιν μᾶλλον γραμμὴ οὐδὲ ἐπιφάνεια

ἐπιφανείας οὐκ ἔστιν μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπιφάνεια, οὐδὲ σῶμα ἢ σῶμα οὐδὲ τόπος ἢ τόπος οὐδὲ ἀριθμὸς ἢ ἀριθμὸς οὐδὲ μὴν χρόνος ἢ χρόνος. ἀφ' ὧν δὴ δῆλον ὅτι οὐκ ἐπιδέχεται τὸ ποσὸν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἦττον.

4,1 110 Ἐ Ἄρα οὖν ἴδιον τοῦ ποσοῦ τοῦτο;

4,1 110 Ἀ Οὐδαμῶς. οὐ γὰρ ὑπάρχει αὐτῷ μόνῳ, εἰ καὶ παντί· ἐδείχθη γὰρ ὅτι καὶ ἡ οὐσία οὐδὲν μᾶλλον ἔστιν ἑτέρα ἑτέρας οὐσίας.

4,1 110 Ἐ Τί οὖν ἴδιον τοῦ ποσοῦ ἂν εἴη;

4,1 110 Ἀ Τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθα· γραμμὴ τε γὰρ γραμμὴ ἢ ἴση ἢ ἄνισός ἐστι καὶ σῶμα σώματι καὶ ἐπιφάνεια ἐπιφανείᾳ.

4,1 110 Ἐ Ὅταν οὖν λέγῃ τις ἐπὶ λευκοῦ, ὅτι τόδε τῷδε ἴσον, πῶς λέγει;

4,1 110 Ἀ Οὐ κυρίως ἀλλὰ καταχρώμενος ἀντὶ τοῦ ὅμοιον.

4,1 110 Ἐ Πῶς δὲ ὁ ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ λέγεται ἴσος καὶ πύργος πύργῳ, οὐκ ὄντα ποσά;

4,1 111 Ἀ Κατὰ συμβεβηκός.

4,1 111 Ἐ Πῶς κατὰ συμβεβηκός;

4,1 111 Ἀ Οὐχ ὅτι οὐσία ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει. ποσὰ γὰρ ἐστὶν περὶ τὴν ἡμετέραν οὐσίαν πρῶτα αἱ καλούμεναι διαστάσεις. αὗται δὲ εἰσὶν μήκος, πλάτος, βάθος.

4,1 111 Ἐ Μετὰ τὸ ποσὸν τίς ἐστὶ τρίτη κατηγορία τῇ τάξει; [Περὶ τῶν πρὸς τ ι] .

4,1 111 Ἀ Ἡ τῶν πρὸς τι.

4,1 111 Ἐ Διὰ τί μᾶλλον μὴ τὸ ποιόν;

4,1 111 Ἀ Ὅτι προϋφεστηκότος μήκους, πλάτους, βάθους ἐπιγίνεται τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἅπερ ἐστὶν πρὸς τι.

4,1 111 Ἐ Διὰ τί μετὰ τὸ ποσὸν εὐθύς τὰς τῶν πρὸς τι ἐπήγαγεν;

4,1 111 Ἀ Καὶ διὰ ταύτην μὲν τὴν αἰτίαν, καὶ διότι ἐμνήσθη τῶν πρὸς τι ἐν τῷ ποσῷ. ἔδει οὖν εἰς τὸ εὐσύνοπτα γενέσθαι πῶς εἴρηται καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον διδάξαι εὐθύς, τίνα ποτέ ἐστι τὰ πρὸς τι.

4,1 111 Ἐ Τίνα οὖν ποτέ ἐστι τὰ πρὸς τι;

4,1 111 Ἀ Ὅρον μὲν αὐτῶν γενικώτατον οὐκ ἔστιν ποιήσασθαι, ὥς οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων, τὴν δὲ ἐπίνοιαν ἔστιν συλλαβόντας ἀποδοῦναι, ὃ πεποίηκεν καὶ Ἀριστοτέλης εἰπὼν πρὸς τι εἶναι ταῦτα, ὅσα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεται ἢ ὅπως οὖν ἄλλως πρὸς ἕτερον ν.

4,1 111 Ἐ Τί οὖν διὰ ταύτης τῆς ἀποδόσεως παραστήσαι βούλεται;

4,1 111 Ἀ Πρῶτον μὲν ὅτι ἐπὶ πλήθους λέγεται τὰ πρὸς τι ὥσανεὶ τινῶν ὄντων πρὸς τι, ἐνὸς δὲ οὐ. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐνὸς τῶν πρὸς τι ὄντος οὐ μὴν τοῦτο πρὸς τι ὀρθῶς ἂν ῥηθείη. ὥσπερ οὖν οὐκ ἂν εἴποις τοῦ πρὸς ἄλληλα ἀλλὰ τῶν πρὸς ἄλληλα, οὕτως οὐ τοῦ πρὸς τι ἀλλὰ τῶν πρὸς τι. δι' ἣν αἰτίαν καὶ περὶ οὐσίας καὶ περὶ ποσοῦ ἐνικῶς εἶπεν, περὶ δὲ τῶν πρὸς τι πληθυντικῶς ἔφη· πρὸς τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγετα ι. ἔπειτα ἡ ἐκκειμένη ὑπογραφή Πλατωνικὴ εἶναι λέγεται, ἣν καὶ παρελθὼν διορθοῦται.

4,1 111 Ἐ Τί οὖν παρίστησιν; καὶ τί βούλεται ἡ προσθήκη ἢ προκειμένη ἢ ὅπως οὖν ἄλλως πρὸς ἕτερον ἔχε ι;

4,1 112 Ἀ Λέγω ὅτι τῷ τὰ μὲν πρὸς τι λέγεσθαι φάναι εἶναι ἐκεῖνα, ὅσα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων λέγεται, παρίστησιν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόλυτα τὰ πρὸς τι ἀλλ' ἐν σχέσει τινὸς πρὸς ἄλλο τι, καὶ ὅτι

τινὰ μὲν ἐτέρων λέγεται κατὰ πτώσιν τὴν αὐτὴν ἄμφω, τινὰ δὲ καθ' ἐτέραν καὶ ἐτέραν, τινὰ δὲ οὐ κατὰ πτώσιν.

4,1 112 Ἐ Ξῆς δὲ τί προσέθηκεν;

4,1 112 Ἀ Ὅπως οὖν ἄλλως πρὸς ἕτερον ἔχει .

4,1 112 Ἐ Σαφῆ ποιήσον ἃ λέγεις διὰ παραδειγμάτων.

4,1 112 Ἀ Κατὰ πτώσιν μὲν τὴν αὐτὴν λέγεται τῶν πρὸς τι τὰ τοιαῦτα· πατὴρ υἱοῦ πατὴρ, υἱὸς πατρὸς υἱός· ἄφ' οὗ τε γὰρ ἡ σχέσις, κατ' ὁρθὴν εἴρηται πτώσιν, καὶ πρὸς ὃν, κατὰ γενικὴν. καὶ πάλιν δοῦλος μὲν κατ' εὐθείαν, δεσπότου δὲ κατὰ γενικὴν. ταῦτα μὲν κατὰ τὰς πτώσεις ἐξισάζει· αἴσθησις δὲ αἰσθητοῦ αἴσθησις, εὐθείας μὲν τὸ ἄφ' οὗ, γενικῆς δὲ τὸ πρὸς ὃ, τὸ δὲ αἰσθητὸν αἰσθήσει αἰσθητόν, εὐθείας μὲν τὸ αἰσθητόν, πρὸς ὃ δὲ λέγεται, αἰσθήσει, κατὰ δοτικὴν πτώσιν καὶ οὐ κατὰ γενικὴν. ἐνῆλλακται οὖν τὰ τῶν πτώσεων ἐνταῦθα. τὸ μέγα δὲ ὡς μὲν πρὸς τὸ μικρὸν λέγεται, οὐκέτι μέντοι ἂν ῥηθείη μικροῦ μέγα, οὐδὲ τὸ μικρὸν μεγάλου μικρόν, ἀλλ' εἰ μὲν ἐπινοίᾳ ἐπινοεῖται, κατ' ἐκφορὰν δὲ οὐκέτι πτωτικὴν τοιαύτην τάδε προφέρεται. ταῦτα οὖν ὅπως οὖν ἄλλως πρὸς ἕτερον ἔχει, οὐ μὴν κατ' ἐκφορὰν ἢ ὡς πτώσις ἀνὰ λόγον τοῖς ἄλλοις ἐκφέρεται. πάντα δὲ ταῦτα ἅπερ ἐστὶν οὐ καθ' αὐτὰ λέγεται ἀλλ' ἐτέρων τινῶν.

4,1 112 Ἐ Τίνα οὖν παραδείγματα ὁ Ἀριστοτέλης κεκόμικεν;

4,1 112 Ἀ Τὸ μείζον ἐλάττονος μείζον καὶ τὸ ἔλαττον μείζονος ἔλαττον, ἔτι δὲ καὶ τὸ διπλάσιον ἡμίσεως διπλάσιον καὶ ἡμισυ διπλασίονος ἡμισυ, ἔτι φησὶν ἔξις, διάθεσις, αἴσθησις, ἐπιστήμη· πάντα γὰρ τὰ εἰρημένα ταῦτα ἅπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγεται. οὐκέτι τοίνυν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν ἀντιστρέφει ἀλλήλοισι· ἐπιστήμη μὲν γὰρ ἐπιστητοῦ ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις αἰσθητοῦ αἴσθησις, οὐκέτι δὲ τὸ ἐπιστητὸν ἐπιστήμης ἐπιστητὸν οὐδὲ τὸ αἰσθητὸν αἰσθήσεως αἰσθητόν, ἀλλ' ἐπιστήμη ἐπιστητὸν καὶ αἰσθήσει αἰσθητόν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ μὲν ἔξις ἐκτοῦ ἔξις, τὸ δὲ ἐκτὸν ἔξει ἐκτόν, καὶ ἡ θέσις θετοῦ θέσις, τὸ δὲ θετὸν θέσει θετόν. ταῦτα μὲν ἄρα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγεται.

4,1 112 Ἐ Τῶν δὲ ὅπως οὖν ἄλλως πρὸς ἕτερον λεγομένων τίνα ἐπάγει παραδείγματα;

4,1 113 Ἀ Αὐτὸς φανερόν πεποίηκεν· προσθεῖς γὰρ ἢ ὅπως οὖν ἄλλως πρὸς ἕτερον, ἐπάγει ὅρος μέγα λέγετα· πρὸς γὰρ τὸ μικρὸν ὅρος λέγεται μέγα. ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῇ πτώσει· οὐ γὰρ λέγεται τὸ μέγα μικροῦ μέγα οὐδὲ τὸ μικρὸν μεγάλου μικρόν, ἀλλὰ τὸ μείζον μικροτέρου μείζον καὶ τὸ μικρότερον μείζονος μικρότερον.

4,1 113 Ἐ Τῶν δὲ τῇ αὐτῇ χρωμένων πτώσει τίς διαφορά;

4,1 113 Ἀ Ὅτι τὰ μὲν καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρῆται, τὰ δὲ ἐτέρῳ.

4,1 113 Ἐ Τίνα οὖν ἐστὶν, ἃ τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρῆται;

4,1 113 Ἀ Οἶον τὸ ὅμοιον, τὸ ἴσον, τὸ ἀνόμοιον, τὸ ἄνισον· ὅμοιον γὰρ τόδε τῷδε καὶ τὸ ἕτερον τῷ ἐτέρῳ ἀνόμοιόν τε, ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

4,1 113 Ἐ Τίνα δὲ τῇ μὲν αὐτῇ πτώσει, οὐ τῷ αὐτῷ δὲ ὀνόματι;

4,1 113 Ἀ Οἶον τὰ τοιαῦτα· πατὴρ υἱοῦ πατὴρ, υἱὸς δὲ πατρὸς υἱός. * * * ἡ θέσις καὶ τὰ εἶδη τῆς θέσεως τῶν πρὸς τι· καὶ τὸ θετὸν θέσει θετόν. εἰ δὲ ἡ θέσις τῶν πρὸς τι, θετοῦ γὰρ θέσις ἡ θέσις ἂν εἴη.

4,1 113 Ἐ Τίνα οὖν εἶδη θέσεως;

4,1 113 Ἀ Ἀνάκλισις, στάσις, καθέδρα· ἀνάκλισις τε γὰρ ἀνακειμένου ἐστὶν ἀνάκλισις καὶ ὁ ἀνακείμενος ἀνακλίσσει ἐστὶν ἀνακείμενος, ἢ τε στάσις ἐστῶτός ἐστι στάσις καὶ ὁ ἐστὼς στάσει ἐστὶν ἐστὼς, ἢ τε καθέδρα τοῦ καθημένου ἐστὶ καθέδρα καὶ ὁ καθημένος καθέδρα ἐστὶ καθημένος.

- 4,1 113 Ἐ Ἄρα οὖν ἐπειδὴ ἡ ἀνάκλισις τῶν πρὸς τι καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ καθέδρα, καὶ τὸ ἀνακεῖσθαι ἢ ἐστάναι ἢ καθῆσθαι τῶν πρὸς τι ἂν εἴη;
- 4,1 113 Ἀ Οὐδαμῶς.
- 4,1 113 Ἐ Διὰ τί;
- 4,1 113 Ἀ Ὅτι ἡ μὲν θέσις καὶ τὰ εἶδη τῆς θέσεως ἦν πρὸς τι, ταῦτα δὲ οὔτε θέσεις ἐστὶν οὔτε εἶδη ἐστὶν θέσεως ἀλλὰ παρώνυμα ἀπὸ τῶν εἰρημένων θέσεων. οὐδὲν δὲ τῶν παρωνύμων ταυτόν ἐστι τῷ ἄφ' οὗ παρωνόμασται· οὔτε γὰρ γραμματικὸς ταυτόν τῇ γραμματικῇ ἢ τε γυνὴ ὅταν ἀπὸ τῆς γραμματικῆς γραμματικὴ ρηθεῖη, οὐκ ἔστι παρώνυμον.
- 4,1 113 Ἐ Τί οὖν ἐρεῖς τὸ καθέζεσθαι καὶ πῶς ἔχειν πρὸς τὸν καθήμενον;
- 4,1 113 Ἀ Λέγω ὅτι συμβέβηκεν μὲν αὐτῷ, οὐ μὴν ἐπεὶ συμβέβηκεν τοῦτο τῶν πρὸς τι ἂν εἴη.
- 4,1 114 Ἐ Ὡσπερ τοίνυν ἐπὶ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ ποσοῦ ζητῶν τὸ ἴδιον πρῶτον ἐζήτησας, τὸ ἔχειν ἐναντίον ἢ μὴ ἔχειν εἰ ἴδιον αὐτῶν, ἐστὶν καὶ ζητήσας ἀπέδειξας ὅτι μὴ ἦν ἴδιον αὐτῶν τὸ μὴ ἔχειν ἐναντίον, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι ζήτησον, μὴ ἴδιον αὐτῶν τὸ ἔχειν ἐναντίον ἢ τὸ μὴ ἔχειν.
- 4,1 114 Ἀ Φημί τοίνυν ὅτι ἐν τοῖς πρὸς τί ἐστὶν ἐναντιότης.
- 4,1 114 Ἐ Ἐπίδειξον.
- 4,1 114 Ἀ Οἷον ἡ ἀρετὴ τῇ κακίᾳ ἐναντίον ἐστίν, ἡ δὲ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ἕξις, πᾶσα δὲ ἕξις εἴρηται ὅτι τῶν πρὸς τι καθὼ τινος ἕξις. ἀλλὰ μὴν ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ἕξεις εἰσὶν· τῶν πρὸς τι δὴ ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία· ἢ τε γὰρ ἀρετὴ τινός ἐστιν ἕξις ἢ τε κακία.
- 4,1 114 Ἐ Ἀλλὰ πῶς προελθὼν ποιότητα λέγει τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν;
- 4,1 114 Ἀ * * * ὅτε προελθὼν τὰς ἕξεις ἐρεῖ ποιότητας· τὸ αὐτὸ γὰρ πρᾶγμα κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο οὐδὲν κωλύεται εἰς πλείους κατηγορίας ἀνάγεσθαι. ὥσπερ ἡ ποιότης καθὼ μὲν ποιὸς παρέχει τοὺς μετέχοντάς τι αὐτῆς, τῆς τοῦ ποιοῦ ἂν εἴη κατηγορίας, καθὼ δὲ τινός ἐστι ποιότης (ποιοῦ γὰρ ποιότης ἢ ποιότης) τῶν πρὸς τι ἂν εἴη. ἄνευ δὲ ἐτέρας κατηγορίας οὐκ ἔστιν ἐπινοῆσαί τι τῶν πρὸς τι καθ' ἑαυτό, <διότι> ἐὰν μὲν ἐπὶ κατηγορίας ὀφθῇ ἐπιδεχομένης ἐναντίωσιν * * *, ἐὰν δὲ ἐπὶ κατηγορίας μὴ ἐπιδεχομένης, οὐδὲ αὐτὸ δέχεται, οἷον ἐπὶ τῆς ποιότητος, ἐπιδέχεται γὰρ ἐναντίωσιν, ποιότης γὰρ οὕσα ἡ ἀρετὴ ἐναντία ἐστὶ τῇ κακίᾳ· καὶ τῶν πρὸς τι ἄρα τὸ κατ' ἀρετὴν καὶ κακίαν ἐναντίωσιν ἔχει. ἡ δὲ γε οὐσία καθὼ οὐσία οὐκ ἐπιδέχεται ἐναντίωσιν· Σωκράτης δὲ καὶ ὅλως οὐσία ὑπόκειται τῷ πατρὶ ἢ υἱῷ καὶ τῷ δεσπότῃ καὶ τῷ δούλῳ· ὥστε οὐδὲ τὰ τοιαῦτα τῶν πρὸς τι οὐκ ἐπιδέχεται ἐναντίωσιν. οὐδὲ τὸ διπλάσιον οὖν, ᾧ ὑπόκειται ποσόν, ἐναντίωσιν οὐκ ἐπιδέχεται· τί γὰρ δύο πρὸς ἓν ἢ τέσσαρα πρὸς δύο ἐναντίον; οὐδὲ τὸ ἥμισυ. ὅθεν οὐκ ἂν ἴδιον εἴη τῶν πρὸς τι τὸ ἐπιδέχεσθαι ἐναντίωσιν.
- 4,1 114 Ἐ Διὰ τί;
- 4,1 114 Ἀ Ὅτι οὔτε πᾶσιν ὑπάρχει οὔτε μόνοις.
- 4,1 114 Ἐ Τί οὖν; τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἄρά γε τὰ τῶν πρὸς τι ἐπιδέχεται;
- 4,1 114 Ἀ Ἐπιδέχεται μὲν, ἀλλ' οὐ πάντα.
- 4,1 114 Ἐ Πῶς οὖν ἐπιδέχεται;
- 4,1 114 Ἀ Ὅμοιον γὰρ μᾶλλον λέγομεν τόδε τῷδε, τὸ δὲ ὅμοιον καὶ τὸ ἴσον ἐλέγετο τῶν πρὸς τι εἶναι.
- 4,1 115 Ἐ Καὶ πῶς, εἰ τὸ ποσὸν μὲν οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, τὸ δὲ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἴδιον ἂν εἴη τοῦ ποσοῦ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον;
- 4,1 115 Ἀ Ὅτι τὸ μὲν ποσὸν ἢ ποσὸν οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, τὰ δὲ συμβεβηκότα τῷ ποσῷ ἐπιδέχονται ἂν τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. ὥσπερ καὶ ἡ οὐσία οὐκ ἐπιδέχεται ἐναντίωσιν, συμβέβηκε

δὲ τῇ οὐσίᾳ τῶν ἐναντίων ἀνὰ μέρος εἶναι δεκτικὴν. καὶ ἐνταῦθα οὖν ἄλλο μὲν ποσόν, ἄλλο δὲ τὸ ἴδιον τοῦ ποσοῦ. ἔστι γὰρ τὸ ἴδιον ποιότης <καὶ> πάθος οὐσιώδεις τοῦ ποσοῦ· αἱ δὲ ποιότητες καὶ τὰ πάθη ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον· ἐπιδέχοιτο * ἂν καὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καίτοι τοῦ ποσοῦ μὴ ἐπιδεχομένου.

- 4,1 115 Ἐ Ἄλλ' εἰ πάθη ποσοῦ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον, πῶς ἂν εἴη τῶν πρὸς τι τὸ ἴσον;
- 4,1 115 Ἀ Ὅτι τὸ ἴσον ἴσῳ λέγεται ἴσον καὶ τὸ ἄνισον ἀνίσῳ ἄνισον· αὐτὰ γὰρ ἅ ἐστι τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον ἐτέρου λέγεται.
- 4,1 115 Ἐ Ἄρα οὖν πάντα τὰ ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον;
- 4,1 115 Ἀ Οὐδαμῶς· οὔτε γὰρ τὸ διπλάσιον ῥηθείη ἂν μᾶλλον τινος διπλάσιον ἢ ἥττον οὔτε τὸ ἥμισυ ῥηθείη ἂν μᾶλλον ἢ ἥττον τινος ἥμισυ.
- 4,1 115 Ἐ Τί οὖν τοῖς πρὸς τι ὑπάρχει ἴδιον, καθόσον εἰσὶν πρὸς τι.
- 4,1 115 Ἀ Τὸ πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεσθαι ι .
- 4,1 115 Ἐ Τί ἐστι τὸ πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεσθαι;
- 4,1 115 Ἀ Τὰ πρὸς ἃ λέγεται τὰ πρῶτα, ὁμοίως καὶ τὰ δεύτερα λέγεσθαι πρὸς τὰ πρῶτα. οἷον εἰρήσθω ὁ πατήρ πρῶτος, ὁ δὲ υἱὸς δεύτερος, καὶ ἔστω ὁ πατήρ υἱοῦ πατήρ· οὐκοῦν ἀντιστρέψωμεν καὶ τὸν υἱὸν προτάξωμεν, καὶ ἔστι καὶ ὁ υἱὸς πατρὸς υἱός.
- 4,1 115 Ἐ Ἄρα οὖν πάντα οὕτως ἔχει;
- 4,1 116 Ἀ Πάντα μὲν κατ' ἐπίνοιαν, οὐ πάντα δὲ κατ' ἐκφώνησιν. ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὰς αὐτὰς πτώσεις ἔχει ἀντιστρέφοντα τοῖς πρῶτοις λεγομένοις, ὥς ὁ πατήρ υἱοῦ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς πατρὸς υἱός· ἐπ' ἀμφοῖν γὰρ πρὸς γενικὴν πτῶσιν γέγονεν ἡ προφορά. τὰ δὲ οὐ πρὸς τὰς αὐτὰς πτώσεις, ὥς ἤδη ἔδειξεν· αἰσθησις μὲν γὰρ αἰσθητοῦ αἰσθησις πρὸς γενικὴν ἐρρέθη πτῶσιν, τὸ δὲ αἰσθητὸν αἰσθήσει αἰσθητὸν πρὸς δοτικὴν τὸ ἀντιστρέφον συνετάχθη. τινὰ δὲ κατ' ἐκφορὰν οὐκ ἐπιδέχεται, πρὸς ὃ λέγεται. οὐ λέγομεν γὰρ μέγα μικροῦ μέγα οὐδὲ μικρὸν μεγάλου μικρόν. ταῦτα δὲ εἴρηται πρότερον.
- 4,1 116 Ἐ Ἄρα οὖν τοῦτο ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχεν γένοιτ' ἂν;
- 4,1 116 Ἀ Οὐδαμῶς.
- 4,1 116 Ἐ Ἀλλὰ τί δεῖ παραφυλάττειν;
- 4,1 116 Ἀ Τὸ οἰκείως ποιεῖσθαι τὴν ἀπόδοσιν, πρὸς ὃ ἂν ἀποδοθῇ.
- 4,1 116 Ἐ Τί δὲ τοῦτο ἐστίν;
- 4,1 116 Ἀ Οἷον τὸ πτερὸν ἂν εἴπωμεν ὄρνιθος εἶναι πτερόν, ὑγιῶς μὲν λέγομεν, οἰκείως δὲ οὐ. διὸ οὐκ ἀντιστρέφει· οὐκέτι γὰρ λέγομεν ὄρνις πτεροῦ. αἴτιον δὲ οὐ τὸ ἀντιστρέφειν, ἀλλὰ τὸ τὸ πρῶτον οἰκείως μὴ ἀποδεδόσθαι· τὸ γὰρ πτερὸν οὐ καθὸ ὄρνιθος ἐστὶ λέγεται πτερόν, ἀλλὰ καθὸ πτερωτοῦ. διὸ ἂν οὕτως ἀποδῶς τὸ πτερὸν πτερωτοῦ πτερόν, ἀντιστρέφει· καὶ γὰρ καὶ τὸ πτερωτὸν πτερῶ πτερωτόν· πολλῶν γὰρ καὶ ἄλλων ἔστι πτερά, ἃ οὐκ ἔστιν ὄρνιθες, μελισσῶν, σφηκῶν, ἀκρίδων, τεττίγων καὶ μυρίων ἄλλων.
- 4,1 116 Ἐ Ἄρα οὖν ἐπὶ πάντων εὐρήσομεν ὀνόματα ἐν τῇ συνηθείᾳ, πρὸς ἃ ποιησόμεθα τὴν τῶν πρὸς τι ἀπόδοσιν;
- 4,1 116 Ἀ Οὐ πάντων.
- 4,1 116 Ἐ Τί οὖν;
- 4,1 116 Ἀ Ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν, εὐρήσομεν αὐτοί, φησίν, καὶ πλάσομεν οἰκεῖα ὀνόματα.
- 4,1 116 Ἐ Πῶς οὖν πλάσομεν;
- 4,1 116

Ἄ Ἀπὸ τῶν πρώτων ποιήσομεν τὰ δεύτερα ὀνοματοποιούντες. οἷόν ἐστι κεφαλὴ λεγομένη, ἀλλ' αὐτὴ ἐὰν ἀποδοθῇ ζῶου κεφαλὴ, σφαλισόμεθα· πολλὰ γάρ ἐστι ζῶα, ἃ μὴ ἔχει κεφαλὴν, ὡς ὄστρεα, καρκῖνοι καὶ τὰ παραπλήσια. ἐὰν οὖν ἀποδῶμεν ἡ κεφαλὴ ζῶου κεφαλὴ, οὐχ ὑγιὲς τὸ ἀντιστρέφον καὶ φάναι τὸ ζῶον κεφαλῇ ζῶον διὰ τὸ πολλὰ εἶναι ἀκέφαλα ζῶα.

4,1 116 Ἐ Πῶς οὖν ποιήσομεν;

4,1 116 Ἄ Ἀπὸ τῆς κεφαλῆς παρώνυμον ποιήσομεν κεφαλωτόν· καὶ οὕτως ἀντιστρέφει· κεφαλὴ γὰρ κεφαλωτοῦ κεφαλὴ καὶ τὸ κεφαλωτὸν κεφαλῇ κεφαλωτόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πηδαλίου· τὸ μὲν γὰρ εἰπεῖν πηδάλιον πλοίου πηδάλιον οὐκ ἐπὶ πάντων ἀρμόσει διὰ τὸ εἶναι πολλὰ πλοῖα, ἃ μὴ πηδαλίῳ εὐθύνεται, ὥσπερ τὰ μικρὰ καὶ ὑπὸ ἐρετῶν ἐλαυνόμενα μόνως. διὸ οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ ὑγιὲς φάναι πλοῖον πηδαλίῳ πλοῖον. ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ πηδαλίου παρώνυμον ποιήσωμεν ὄνομα οἷον πηδαλιωτόν, ὑγιῶς ἐροῦμεν οἷον πηδάλιον πηδαλιωτοῦ πηδάλιον καὶ ἀντιστρέψομεν πηδαλιωτὸν πηδαλίῳ πηδαλιωτόν.

4,1 116 Ἐ Οὐχ ἀπλῶς οὖν ρητέον, ὅτι πάντα τὰ πρὸς τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται, ἀλλὰ τί προσθετέον;

4,1 117 Ἄ Τὸ ἐὰν οἰκείως ἀποδίδωται.

4,1 117 Ἐ Τί ἄλλο πρὸς τοῦτο τεκμήριον ἔφη;

4,1 117 Ἄ Ὅτι ἐὰν μὴ οἰκείως ἢ ἀπόδοσις γένηται μὴδὲ πρὸς αὐτὸ <ὁ> λέγεται, οὐκ ἀντιστρέφει, οὐδὲ <ἐπὶ> τῶν ὁμολογουμένως πρὸς ἀντιστρέφοντα λεγομένων καὶ ὀνόματα ἐχόντων κείμενα, ὡς ὁ δοῦλος καὶ ὁ δεσπότης· δούλου γὰρ δεσπότης· ἐὰν δέ τις μὴ πρὸς δεσπότην λάβῃ τὸν δοῦλον λέγεσθαι ἀλλὰ πρὸς ἄλλον, ἢ πρὸς δίποδα ἢ ὅτιοῦν τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιστρέφει· λεγέσθω γὰρ ὁ δοῦλος ἀνθρώπου δοῦλος, ἀλλ' οὐκέτι ἄνθρωπος δούλου ἄνθρωπος ρηθήσεται.

4,1 117 Ἐ Ποῖον ἄλλο ἔτι πρὸς τοῦτο κομίσεις ἂν τεκμήριον;

4,1 117 Ἄ Ὅτι ἐὰν μὲν οἰκείως ἢ ἀποδοσθέν πρὸς ὃ λέγεται, πάντων περιαιρουμένων τῶν ἄλλων ὅσα συμβεβηκότα ἐστίν, λειπομένου δὲ τούτου μόνου πρὸς ὃ ἀπεδόθη, αἰεὶ πρὸς αὐτὸ ρηθήσεται. οἷον ὁ δοῦλος πρὸς δεσπότην λέγεται· ἐὰν τοίνυν περιέλῃς τὸ δίπουν, τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν, τὸ θνητόν, τὸ ἄνθρωπον, μένη δὲ τὸ δεσπότην εἶναι, αἰεὶ ὁ δοῦλος πρὸς δεσπότην ρηθήσεται. καὶ ἔμπαλιν ἐὰν μὲν τηρήσῃς πάντα, περιέλῃς δὲ τὸ δεσπότην, περιείλες καὶ τὸ δοῦλον εἶναι, κἂν ἄνθρωπος ᾖ, κἂν δίπους, κἂν ζῶον λογικὸν θνητόν· δεσπότου γὰρ μὴ ὄντος πρὸς οὐδὲν τῶν μεινάντων δοῦλος οἰκείως ρηθήσεται. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ὄρνιθος ἐὰν περιαιρεθῇ τὸ εἶναι πτερωτόν, οὐδὲ τὸ πτερὸν ἔσται τῶν πρὸς τι μὴ ὄντος πτερωτοῦ ἐν τοῖς πράγμασιν.

4,1 117 Ἐ Τί οὖν ἐκ τούτου συμβήσεται σοι;

4,1 117 Ἄ Ὅτι δεῖ μὲν ἀποδιδόναι, πρὸς ἃ ἥποτε οἰκείως λέγεται, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἢ ὄνομα κείμενον, τῷ κειμένῳ χρῆσθαι, μὴ ὄντος δὲ ὀνοματοποιεῖν αὐτόν· οὕτω γὰρ ἀποδιδόμενων φανερόν ὅτι πάντα πρὸς ἀντιστρέφοντα ρηθήσεται.

4,1 117 Ἐ Διὰ τί οὖν τοῦτο συμβαίνει;

4,1 117 Ἄ Ὅτι τὰ ἀντιστρέφοντα δεῖ ἐξ ἴσου εἶναι καὶ μήτε πλεονάζειν θάτερον μήτε ἀλλεῖπειν. ὅταν μὲν οὖν θάτερον πλεονάζῃ ὡς τὸ πτερὸν ὄρνιθος, θάτερον δὲ ἐλλείπῃ ὡς τὸ πηδάλιον τοῦ πλοίου, ἀμήχανον ἀντιστρέψαι ταῦτα, ἂν μὴ τὸ ἐπίσης αὐτὰ ἔχειν ἢ εὐρὼν τὸ ἐπίσης ὄνομα ἢ ποιήσας παράσχῃς.

4,1 117 Ἐ Ἀλλ' ἐπεὶ τὸ πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεσθαι ἀπέδειξας εἶναι τῶν πρὸς τι, ἐάνπερ τις οἰκείως ἀποδιδῷ πρὸς ἃ λέγεται τὰ πρὸς τι, τί ἄλλο ἴδιον τῶν πρὸς τι ἂν εἴη;

- 4,1 117 Ἄ Τὸ ἅμα τῇ φύσει λέγεσθα ἰ .
- 4,1 118 Ἐ Δίδαξον ἡμᾶς τοῦτο.
- 4,1 118 Ἄ Αὐτὸς μὲν προῖών ἰδίᾳ περὶ τῶν ἅμα ποιήσεται διδασκαλίαν καὶ ποσαχῶς λέγεται παραστήσει. Ἐν δὲ τῶν ἅμα ἐστὶ καὶ τὰ τῇ φύσει ἅμα εἶναι λεγόμενα, ἃ δὴ καὶ τοῖς πρὸς τί φησι προσεῖναι.
- 4,1 118 Ἐ Τίνα οὖν ἐστὶ ταῦτα ἃ φῆς εἶναι ἅμα;
- 4,1 118 Ἄ Τὰ συνεισάγοντά τε ἄλληλα καὶ συναναιροῦντα· ὅταν γάρ τινα ἅμα συνεισάγῃ ἄλληλα ἢ συναναιρῇ, ἅμα ἂν εἴη ταῦτα.
- 4,1 118 Ἐ Λέγε σαφέστερον ὃ λέγεις.
- 4,1 118 Ἄ Οἶον ὁ πατήρ σὺν τῷ υἱῷ ἐστὶ πατήρ· σὺν τούτῳ γὰρ ἔχει τὸ εἶναι πατήρ, καὶ τότε γίνεται τις πατήρ, ὅτε καὶ υἱὸς τις αὐτῷ γίνεται. συνεισάγει οὖν ὁ μὲν πατήρ ἑαυτῷ υἱόν, ὁ δὲ υἱὸς ἑαυτῷ πατέρα. καὶ πάλιν υἱοῦ μὴ ὄντος οὐκ ἐστὶ πατήρ, οὐδὲ πατρὸς μὴ ὄντος υἱὸς οὐκ ἂν εἴη. οὐκοῦν ἐπειδὴ ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς συνεισάγουσιν ἀλλήλους καὶ ἀναιρεθέντος θατέρου καὶ θάτερον ἀναιρεῖται, ἅμα ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα φύσει. δοκεῖ δὲ τὰ πρὸς τι τοιαῦτα εἶναι πάντα εἰσάγειν τε ἄλληλα ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων λέγεται καὶ ἀναιρεῖν ὁμοίως ἄλληλα. τοιαῦτα μὲν δὴ τὰ ἅμα τῇ φύσει.
- 4,1 118 Ἐ Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀναγκαῖον ἡμᾶς μαθεῖν, τίνα μὲν πρότερα καὶ τίνα ὕστερα, ἀφ' ὧν ἔξω τὰ ἅμα ἂν εἴη, λέγε τίνα μὲν τὰ πρότερα, τίνα δὲ τὰ ὕστερα.
- 4,1 118 Ἄ Ἄλλ' ἐρεῖ μὲν καὶ περὶ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης μετὰ ταῦτα. λεγέσθω δὲ καὶ νῦν, ἐπειδὴ καὶ τούτοις χρῆσθαι μέλλει ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν πρὸς τι.
- 4,1 118 Ἐ Εἰπέ τοίνυν, τίνα αὐτῶν πρότερα καὶ τίνα ὕστερα.
- 4,1 119 Ἄ Εἰσὶν μὲν καὶ τῶν προτέρων καὶ τῶν ὑστέρων πολλαὶ διαφοραί· πολλαχῶς γὰρ καὶ ταῦτα λέγεται. ὁ δὲ νῦν ζητούμενος τρόπος ἐκεῖνος ἂν εἴη· λέγομεν γὰρ πρότερον ὃ συναναιρεῖ μὲν, οὐ συναναιρεῖται δέ, οἶον ἡ μονὰς τῆς δυάδος ἐστὶ προτέρα· μονὰς μὲν γὰρ ἀναιρεθεῖσα ἀναιρεῖ τὴν δυάδα, δυὰς δὲ ἀναιρεθεῖσα οὐκ ἀναιρεῖ τὴν μονάδα. ἐπεὶ οὖν ἡ μονὰς συναναιρεῖ μὲν, οὐ συναναιρεῖται δέ, προτέρα ἂν εἴη ἡ μονὰς τῆς δυάδος. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἀναίρεσιν πρότερον τὸ ἀναιροῦν τοῦ μὴ συναναιροῦντος. κατὰ δὲ τὸ εἶναι οὗ ὄντος ἐξ ἀνάγκης τι εἶναι ἔμπαλιν οὗ ὄντος οὐκ ἀνάγκη τι εἶναι ὕστερον τὸ οὗ ὄντος ἐξ ἀνάγκης εἶναί τι· δυάδος γὰρ οὔσης ἀνάγκη μονάδα εἶναι, μονάδος δὲ οὔσης οὐκ ἀνάγκη δυάδα εἶναι· ὕστερα ἄρα ἡ δυὰς τῆς μονάδος. εἰ τοίνυν δυοῖν ὄντοιν θατέρου μὲν ὄντος οὐκ ἀνάγκη θάτερον εἶναι, θατέρου δὲ ὄντος ἀνάγκη θάτερον εἶναι, οἶον ἐπὶ οὐσίας καὶ συμβεβηκότος· συμβεβηκότος γὰρ ὄντος ἀνάγκη οὐσίαν εἶναι, οὐσίας δὲ οὔσης οὐκ ἀνάγκη συμβεβηκότος εἶναι· προτέρα ἄρα ἡ οὐσία τοῦ συμβεβηκότος. ὥστε ἔμπαλιν ἔχει ἡ ἀναίρεσις πρὸς τὴν ὑπαρξιν· τὸ μὲν γὰρ συναναιροῦν καὶ μὴ συναναιρούμενον πρότερον, τὸ δὲ συνεισάγον καὶ μὴ συνεισαγόμενον ὕστερον ἐξ ἀνάγκης.
- 4,1 119 Ἐ Ἄρα οὖν πάντα τὰ πρὸς τι ἅμα τῇ φύσει;
- 4,1 119 Ἄ Κατὰ ἀλήθειαν μὲν πάντα, δοκεῖ δέ τισιν μὴ πάντα, ἐξ ὧν ὁ Ἀριστοτέλης κατὰ τὸ ἔνδοξον κατασκευάζει.
- 4,1 119 Ἐ Εἰπέ σαφέστερον, τί λέγεις.
- 4,1 119 Ἄ Ὁ Ἀριστοτέλης τῶν πρὸς τι τιθεὶς εἶναι τὴν ἐπιστήμην (ἔστιν γὰρ ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ ἐπιστήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπιστήμη ἐπιστητόν) καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως οὔσης καὶ αὐτῆς τῶν πρὸς τι (ἔστιν γὰρ ἡ αἰσθησις αἰσθητοῦ αἰσθησις καὶ τὸ αἰσθητὸν αἰσθήσει αἰσθητόν)· κειμένων οὖν τῶν πρὸς τι εἶναι τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν αἰσθησὶν φησιν μήτε τὴν ἐπιστήμην ἅμα τῷ ἐπιστητῷ εἶναι μήτε τὴν αἰσθησὶν ἅμα τῷ αἰσθητῷ πάντως. εἰ γὰρ ἅμα ἦν τὰ συνεισάγοντα

ἄλληλα καὶ συναναιροῦντα, οὔτε δὲ τὸ αἰσθητὸν συνεισάγει τὴν αἴσθησιν οὔτε τὸ ἐπιστητὸν τὴν ἐπιστήμην οὔτε ἀναιρουμένη ἡ ἐπιστήμη ἢ ἡ αἴσθησις ἀνῆρηται τὸ ἐπιστητὸν ἢ τὸ αἰσθητὸν, οὐκ ἂν εἴη ἄρα ἅμα οὔτε τὸ αἰσθητὸν τῇ αἰσθήσει οὔτε τὸ ἐπιστητὸν τῇ ἐπιστήμῃ.

4,1 119 Ἐ Ἄλλ' εἰ μὴ ἅμα, τί ἂν εἴη ἐπ' αὐτοῖς;

4,1 119 Ἀ Ὅτι τὰ μὲν πρότερα, τὰ δὲ ὕστερα.

4,1 119 Ἐ Δεῖξον οὖν, πῶς οὐχ ἅμα.

4,1 119 Ἀ Ἴσως γὰρ δῆλον ἔσται, τινὰ μὲν πρότερα, τινὰ δὲ ὕστερα αὐτῶν, δι' ὃ ἀνάγκη μὴ εἶναι αὐτὰ ἅμα. τὸ αἰσθητὸν καὶ τὸ ἐπιστητὸν, ἐὰν ἀναιρεθῇ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἴσθησις, ὅμως μένει, τοῦ δὲ αἰσθητοῦ καὶ ἐπιστητοῦ ἀναιρεθέντος οὔτε ἡ αἴσθησις οὔτε ἡ ἐπιστήμη μένει. ὥστε οὐχ ἅμα διὰ τοῦτο τὸ αἰσθητὸν καὶ ἡ αἴσθησις καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν, ἀλλὰ πρότερον μὲν τὸ αἰσθητὸν αἰσθήσεως καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπιστήμης.

4,1 119 Ἐ Πῶς οὖν ἐπιστήμης μὴ οὔσης εἴη ἂν τὸ ἐπιστητὸν, καὶ αἰσθήσεως μὴ οὔσης εἴη ἂν τὸ αἰσθητὸν, καὶ ἔμπαλιν ὄντος ἐπιστητοῦ καὶ αἰσθητοῦ οὐ πάντως ἂν εἴη ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις, δεῖξον.

4,1 120 Ἀ Λέγω ὅτι ὅτε κομιδῇ βρέφη ἐτυγχάνομεν ὄντες, οὐδεμίαν ἐπιστήμην εἶχομεν οὐδενός· τὰ δὲ ἐπιστητὰ ἀδύνατον μὴ εἶναι αἰεὶ· οὐδὲ γὰρ ἂν ἐλάβομεν μαθόντες καὶ παιδευθέντες ἐπιστήμην, εἰ μὴ ἦν αὐτά. ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ τις φθείρειεν τὰ ζῶα, ὥσπερ φασὶν οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς ἐν τῇ ἐκπυρώσει γίνεσθαι, αἴσθησις μὲν οὐκ ἔστιν ζώου μὴ ὄντος, αἰσθητὸν μέντοι ἔσται· τὸ γὰρ πῦρ ἔσται. ὡμολόγηται δὲ καὶ τὰ μαθήματα ὅτι ὁψὲ εἰς τοὺς Ἑλληνας ἦλθεν, οἶον ἡ γεωμετρία καὶ ἡ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ ἀστρονομία· ἀλλ' ὅμως ἦν ἐπιστητά, καίπερ τῶν Ἑλλήνων αὐτὰ μὴ ἐπισταμένων.

4,1 120 Ἐ Ἄν δὲ καὶ μηδενὸς φιλοπονεῖν ἐθέλοντος ἀπόληται γεωμετρία, ἄρα διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι τὰ γεωμετρικά;

4,1 120 Ἀ Οὐδαμῶς· ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ μουσικῇ τὸ μὲν πάλαι τοῦ διεσιαίου διαστήματος ἤκουον οἱ μουσικοί, ὕστερον δὲ ἀμεληθείσης τῆς ἐναρμονίου μελωδίας, καθ' ἣν τὸ διεσιαῖον διάστημα ἐμελωδεῖτο, οὐκέτι τοῦ τοιούτου αἴσθησίς ἐστι διαστήματος. καὶ δῆλον ὅτι ἐν τῇ φύσει ἐστὶ τὸ αἰσθητὸν τοῦτο διάστημα, εἰ καὶ ἡ αἴσθησις ἐκλέλοιπεν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐπιστητοῦ μὲν ὄντος, ἐπιστήμης δὲ αὐτοῦ μὴ οὔσης μέμνηται τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμόν. ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον ζήτημα, ὁποῖον ἐζητεῖτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς, εἰ ὥσπερ τῶν ἄλλων σχημάτων ἔστι τοσοῦτον χωρίον περιλαβεῖν, ὅσονπερ ὁ κύκλος, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ τετραγώνου. καὶ φαίνεται μὲν ὅτι ἔστι τις ἀπόδειξις, καθ' ἣν ἔστι τετράγωνον σχῆμα κύκλῳ περιλαβεῖν ὥσπερ καὶ ἄλλα σχήματα, οὐχ εὔρηται δὲ πῶς, ἢ εἰ καὶ εὔρηται, ὥς φασὶν τινες, ἀλλ' ἐπὶ Ἀριστοτέλους οὐπω εὔρητο. ὥστε ὄντος ἐπιστητοῦ τοῦ παραλαβεῖν τετράγωνον χωρίον κύκλῳ οὐδέπω ἡ ἐπιστήμη εὔρητο. ἐπεὶ καὶ τὸ τὰς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης γνῶναι καὶ προειπεῖν ἔστιν μὲν, ὥσπερ καὶ εὔρηται, πρὸ μέντοι Θαλοῦ οὐδέπω ἦν ὄντος τοῦ ἐπιστητοῦ. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπιστητὸν ἀναιρεθὲν ἀνέλοι ἂν καὶ τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δὲ ἀναιρεθεῖσα οὐκ ἂν ἀνέλοι τὸ ἐπιστητὸν. πρότερον ἄρα τὸ ἐπιστητὸν, ὕστερα δὲ ἡ ἐπιστήμη, πρὸς τι δὲ ὄντα, οὐχ ἅμα. ὥστε οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς πρὸς τι εἴη ἂν τὸ ἅμα φύσει, ὥστε οὐδὲ ἴδιον ἂν εἴη τοῦτο τῶν πρὸς τι.

4,1 120 Ἐ Ἄρα οὖν κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχει;

4,1 121 Ἀ Οὐδαμῶς· οὐδὲ γὰρ τὸ αἰσθητὸν καθὼ αἰσθητὸν μένει ἢ ἔστιν μὴ οὔσης αὐτοῦ αἰσθήσεως, οὐδὲ τὸ ἐπιστητὸν καθὼ ἐπιστητὸν μένει ἢ ἔστιν μὴ οὔσης αὐτοῦ ἐπιστήμης. ἀλλ' εἰ μὲν ἔστιν ἐπιστητὸν, δυνάμει ἔσται μὴ οὔσης αὐτοῦ ἐπιστήμης, ἐνεργείᾳ δὲ οὐκ ἔσται ἐπιστητὸν, ἐὰν μὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη ἦ αὐτοῦ. ἀλλ' εἰ δυνάμει ἐστὶ ἐπιστητὸν, ὅτι δύναται αὐτοῦ ἐπιστήμη γενέσθαι, δυνάμει ἂν εἴη καὶ ἡ ἐπιστήμη, ὅτι δύναται αὐτοῦ ἐπιστήμη <μὴ εἶναι> . μήποτε δὲ καὶ ἐν

ἀνθρώποις μὴ εἶη ἐπιστήμη τινὸς ἐπιστητοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη πάντων τῶν ἐπιστητῶν νοῦ τοῦ αἰδίου καὶ πάντα ἐπισταμένου τὰ ὄντα, καὶ αἰεὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους κάτεισιν ἡ τῶν πολλῶν ἐπιστήμη. ὥστε αἰσθητοῦ ὄντος ἔστι καὶ καθόλου αἰσθησις καὶ ἐπιστητοῦ ὄντος ἔστι καθόλου ἐπιστήμη, καὶ ἅμα τέ ἐστι τὰ πρὸς τι.

4,1 121 Ἐ Ἀλλ' ἐπεὶ ἔφη ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προϋπαρχόντων πραγμάτων τὰς ἐπιστήμας λαμβάνομεν, ἐπεὶ ὀλίγων γὰρ ἢ ἐπεὶ οὐδενὸς ἴδοι τις ἂν ἅμα τῷ ἐπιστητῷ τὴν ἐπιστήμην γινομένην, ἐπὶ τίνων ἅμα ἡ ἐπιστήμη συνυφίσταται;

4,1 121 Ἀ Φημί ὅτι ἐπὶ τῶν ἀναπλασμάτων· ἅμα γὰρ τῷ ἀναπλάσαι χίμαιραν ὑπέστη ἅμα καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆς χιμαίρας καὶ τὸ φάντασμα αὐτῆς, καὶ ὁ πρῶτος γράμματα διδάξας ἅμα τῇ ἐπιστήμῃ τῶν γραμμάτων εἰσήγαγεν τὰ γράμματα, καὶ ὁ ζωγραφίαν εὐρὼν πρῶτος ἅμα τῇ ζωγραφίᾳ εἰσήγαγε τὰς εἰκόνας.

4,1 121 Ἐ Διὰ τί οὖν προσέθηκεν τὸ ἢ ἐπεὶ οὐδενός;

4,1 121 Ἀ Ὅτι μήποτε καὶ ταῦτα ἦν ἐν τῇ φύσει, τὰς δὲ ἐπιστήμας ὕστερον ἐλάβον.

4,1 121 Ἐ Αἰσθήσεως οὖν μὴ οὔσης πῶς φῆς καὶ τὸ αἰσθητὸν μὴ εἶναι;

4,1 121 Ἀ Ὅτι φέρε αἰσθήσεως μὴ οὔσης μέλι μὲν ἐστὶν γευστόν, αἰσθητὸν δὲ οὐκ ἔστι, καὶ λευκὸν μὲν ἔσται, ὁρατὸν δὲ οὐκ ἔσται ὁράσεως μὴ οὔσης.

4,1 121 Ἐ Ἐξῆς ὁ Ἀριστοτέλης τίνα τούτοις ἐπάγει ζητήματα;

4,1 121 Ἀ Λέγω ὅτι εἰ κατὰ τὸν δοθέντα οἶον ὀρισμὸν ἀποδοθῇ τὰ πρὸς τι, ἔσται τινὰ τῆς οὐσίας τῶν πρὸς τι.

4,1 121 Ἐ Διὰ τί οἶον ὀρισμὸν εἴρηκας, καὶ τίνα τοῦτον <φήσ> ;

4,1 121 Ἀ Οἶον μὲν ὀρισμὸν ἔφην, ἀλλ' οὐχ ὀρισμόν, ὅτι τῶν ἀνωτάτων οὐκ ἔστιν ὅρους ἀποδοῦναι, ἀνώτατα δὲ γένη τὰ ταῖς κατηγορίαις ὑποπίπτοντα. οἶον δὲ ὅρος τῶν πρὸς τι ἀπεδόθη τὸ εἶναι τὰ πρὸς τι ἐκεῖνα, <ἄ> ἅπερ ἐστὶν ἐτέρων λέγεται. κατὰ δὲ ταύτην τὴν ὑπογραφὴν ἔσσονται τινες οὐσίαι τῶν πρὸς τι.

4,1 121 Ἐ Τί οὖν ἄτοπον;

4,1 121 Ἀ Ὅτι τὸ μὲν πρὸς τι συμβεβηκὸς ἐστὶν, ἡ δὲ οὐσία οὐδαμῶς συμβεβηκός. εἰ οὖν τῶν πρὸς τί τινες ἔσσονται κατ' αὐτὸ ὃ εἰσιν οὐσίαι, ἔσται ἡ οὐσία καθόσον οὐσία τῶν συμβεβηκότων.

4,1 122 Ἐ Πῶς οὖν τοῦτο ἐπιδείξεις;

4,1 122 Ἀ Εἰ γὰρ τὸ πρὸς τι τοιοῦτόν ἐστιν, ὃ πρὸς τι ἕτερον λέγεται, ἔστι δὲ χεῖρ ἀνθρώπου πρὸς τι ἕτερον λεγομένη, γενήσεται ἡ χεῖρ τῶν πρὸς τι. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ πούς καὶ ὁ ὀφθαλμός καὶ τὰ ἄλλα μέρη, ἐξ ὧν ἕκαστος ἡμῶν συνέστηκεν.

4,1 122 Ἐ Καὶ τί οὖν ἄτοπον;

4,1 122 Ἀ Ὅτι εἰ τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν μὴ ἔστιν οὐσίαι, καὶ τὸ ὅλον οὐκ ἔστιν οὐσία· τὸ γὰρ μὴ ἐξ οὐσιῶν συγκείμενον, οὐδὲ αὐτὸ ἔσται οὐσία. τούτου δὲ οὐδὲν ἀτοπώτερον γένοιτο. ἢ τὸν ὀρισμὸν οὖν τὸν ἀποδοθέντα διορθωτέον ἢ ἂν περ τοῦτον ὡς ὑγιῶς ἔχοντα ἐάσωμεν, χαλεπὸν τὸ δεῖξαι ὅτι οὐδεμία οὐσία τῶν πρὸς τί ἐστίν.

4,1 122 Ἐ Πῶς οὖν ἐπιδείξεις ὅτι ἔσται κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν πρὸς τι τῶν οὐσιῶν τι τῶν πρὸς τι;

4,1 122 Ἀ Διαιρῶν τοῦτον τὸν τρόπον τὰς οὐσίας· ἐρῶ γὰρ ὅτι ἦτοι τὴν ἄτομον οὐσίαν ἢ τὰ μέρη αὐτῆς λεκτέον τῶν πρὸς τι, ἢ τὴν κοινήν, τοῦτ' ἔστι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῶν οὐσιῶν, ἢ τὰ μέρη τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν ἢ οὐδὲν αὐτῶν. ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν, τοῦτ' ἔστι τῶν ἀτόμων, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι τῶν πρὸς τί ἐστὶ τις, οὐ χαλεπὸν δεῖξαι· ὁ γὰρ Σωκράτης οὐ λέγεται τινός τις Σωκράτης· εἰ γὰρ τις ἐρεσχελῶν θεοῦ λέγοι εἶναι τὸν Σωκράτην, ἀλλὰ καὶ

ἀναστρέψας ἐρεῖ τὸν θεὸν Σωκράτους εἶναι θεόν, ὅπερ ἄτοπον· ἔσται γὰρ τοῦ λίθου καὶ τῶν
τυχόντων οὐσιῶν ὁ θεός, καὶ οὐ μόνων τῶν λογικῶν ζώων. ἔπειτα ὡς κτήματα εἶη ἂν τοῦ θεοῦ
τὰ κατὰ μέρος τῶν ἐν κόσμῳ, ζητοῦμεν δὲ οὐχὶ ὡς τὰ κτήματα εἰ εἰσὶν οὐσίαι κτημάτων τινῶν,
ἀλλ' εἰ καθὼ οὐσίαι εἰσὶν τινῶν οὐσίαι αἱ οὐσίαι, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπιδειῖσαι ἐπὶ τῶν ἀτόμων
οὐσιῶν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὰ μέρη τῶν ἀτόμων οὐσιῶν εἶη ἂν τῶν πρὸς τι· οὐδὲ γὰρ ἡ τινὸς χεὶρ
εἶη ἂν τινὸς χεῖρ, ὥστε εἰπεῖν ἂν ἡ τινὸς χεὶρ τινός τις χεῖρ ἔστιν, ἀλλὰ ἀπλῶς λέγομεν τινὸς
χεῖρ. ἐπεὶ καὶ ἡ κεφαλὴ τινὸς λέγεται κεφαλὴ, ἀλλ' οὐχὶ τινός τις κεφαλὴ.

4,1 122 Ἐ' Ἀλλ' ὅτι μὲν οὐχ οἷόν τε εἰπεῖν ἔστι πρὸς τι τὰς ἀτόμους οὐσίας οὐδὲ τὰ μέρη αὐτῶν, διὰ
τούτων ἀπέδειξας. ἐπίδειξον οὖν καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων οὐσιῶν αὐτῶν τε καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν
αὐτὸ τοῦτο συμβαῖνον.

4,1 123 Ἀ' Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν δευτέρων οὐσιῶν δείξαμι' ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο συμβαῖνον, οἷον ὁ ἄνθρωπος,
ὃν κοινῶς κατηγοροῦμεν ἄνθρωπον, οὐ λέγεται τινὸς ἄνθρωπος οὐδὲ ὁ βοῦς τινὸς βοῦς οὐδὲ
τὸ ξύλον τινὸς ξύλον, ἀλλ' εἰ ἄρα, κτῆμα. ὅτι δὲ ἕτερον ἔστι τούτων ἐκάστω τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ
ἢ βοῖ ἢ ξύλῳ, καὶ ἕτερον τὸ κτῆμα εἶναι δῆλον.

4,1 123 Ἐ' Ἀλλ' ὅτι μὲν τῶν τοιούτων οὐδὲν ἦτοι αὐτὰ τῶν πρὸς τί ἐστιν, ἀπέδειξας· δεῖξον οὖν καὶ ἐπὶ
τῶν μερῶν τῶν δευτέρων οὐσιῶν, εἰ μὴ τῶν πρὸς τι αὐτοῖς εἶναι συμβήσεται, καθόσον τῶν
δευτέρων οὐσιῶν ἔστιν μέρη.

4,1 123 Ἀ' Ἀλλ' οὐκ ἔστι μοι τοῦτο ὑποδειῖσαι δυνατόν.

4,1 123 Ἐ' Διὰ τί;

4,1 123 Ἀ' Ὅτι ἡ κεφαλὴ καθόσον κεφαλὴ τινός ἐστι κεφαλὴ, ὥσπερ καὶ τὸ πηδάλιον τινός ἐστι
πηδάλιον· κοινῶς δὲ ἡ κεφαλὴ λεγομένη κοινῶς ἂν εἶη τινὸς κεφαλὴ, τοῦ κεφαλωτοῦ
δηλονότι, καὶ ἡ χεὶρ χειροδότου ἂν εἶη χεῖρ· εἰ δὲ πρὸς τί ἐστιν ἐκεῖνα ἅπερ αὐτὰ ἅ ἐστιν ἐτέρων
λέγεται, τὰ μέρη πάντα τῶν δευτέρων οὐσιῶν ἐτέρου λεγόμενα τῶν πρὸς τι ἂν εἶη· λέγεται γὰρ
κεφαλὴ εἶναι τοῦ κεφαλῆν ἔχοντος καὶ ἡ χεῖρ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἡ ῥὶν καὶ ὁ πούς, ὅσα κοινῶς
λέγεται, τινὸς ἂν ῥηθεῖν εἶναι καὶ αὐτὰ ἅπερ ἐστὶ τὰ μέρη τοῦ ὅλου λέγεται εἶναι μέρη. ὥστε τὰ
μέρη τῶν δευτέρων οὐσιῶν κατὰ τὸν ἀποδοθέντα ὅρον τῶν πρὸς τι ἔσται πρὸς τι.

4,1 123 Ἐ' Ἔστι γὰρ εἶδη καὶ γένη τῶν μερῶν τῆς οὐσίας;

4,1 123 Ἀ' Ναί.

4,1 123 Ἐ' Πῶς;

4,1 123 Ἀ' Ἡ γὰρ τις χεῖρ ἔχειν ὀφείλει εἶδος καὶ γένος, εἶδος μὲν τὴν χεῖρα, γένος δὲ τὸ μέλος. δεύτεραι
οὖν οὐσίαι καὶ αὗται, ἡ χεῖρ καὶ ὁ πούς· ἀλλὰ χεῖρ τινὸς χεῖρ καὶ ὁ πούς τινὸς πούς· τῶν πρὸς τι
ἄρα.

4,1 123 Ἐ' Ἀλλ' ἐπεὶ ἄτοπον τῶν πρὸς τί τινας παραδέξασθαι τῶν οὐσιῶν, τί πεποίηκεν ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 123 Ἀ' Παραιτησάμενος τὴν προτέραν ὑπογραφὴν ἑτέραν ἀποδίδωσιν αὐτοῖς.

4,1 123 Ἐ' Τίνα ταύτην;

4,1 123 Ἀ' Πρὸς τι εἶνα ι, φησὶν, οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ πρὸς τί πως ἔχει ν.

4,1 123 Ἐ' Ἀλλὰ ἀσαφὴς ἡ ὑπογραφή καὶ δι' αὐτοῦ γε τοῦ ζητουμένου ἀποδιδόμενη.

4,1 123 Ἀ' Διὰ τί;

4,1 124 Ἐ' Ὅτι ζητουμένου, τίνα ἐστὶ πρὸς τι, ἀποδεδωκότος πρὸς τι εἶναι ἐκεῖνα, οἷς τὸ εἶναι ταυτόν
ἐστὶ τῷ πρὸς τι αὐτοῖς εἶναι· ἀσαφὴς τε γὰρ ἡ ἀπόδοσις ζητουμένου, τίνα τὰ πρὸς τι, λέγειν ὅτι
τὰ πρὸς τί ἐστὶ τὰ πρὸς τι καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ ζητουμένου τὴν ἀπόδοσιν ἔχειν.

4,1 124

Ἄ Ἀλλ' οὕτως μὲν σου ἐπισύραντος τὴν ἀπόδοσιν φανήσεται σοι ὀρθῶς ἀποδιδομένη καὶ ἀλείπτως.

4,1 124 Ἐ Ξήγησαι οὖν, τί βούλεται διὰ τῆς ἀποδόσεως.

4,1 124 Ἄ Πολλὰ τῶν πραγμάτων ἄλλως μὲν ὑφέστηκεν, ἄλλως δὲ ὑπογράφεται. ἀλλὰ δεῖ διαστέλλοντα δεικνύναι, ποταπὴν τὴν ὑπογραφὴν ἔχειν ὀφείλει. οἷον τὸ λευκὸν ἔστι μὲν καὶ ἐπὶ τῆς λευκότητος τάξαι· λέγομεν γὰρ τὸ χρῶμα λευκόν· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ μετέχοντος τῆς λευκότητος· ἔστι γὰρ εἰπεῖν σῶμα λευκόν. ἂν οὖν ὁ μὲν τὸ λευκὸν εἴπῃ χρῶμα διακριτικὸν ὀψεως, ὁ δὲ ἀκούσῃ μὴ ἐπὶ τῆς λευκότητος ἀλλ' ἐπὶ τοῦ σώματος, ἄτοπόν τι ... χρῶμα διακριτικὸν ὀψεως. ἔστιν οὖν διόρθωσις, ὅτι τὸ λευκὸν καθὸ λευκὸν εἴῃ ἂν χρῶμα διακριτικὸν ὀψεως καὶ οὐχ ὥς τὸ λευκὸν εἶναι συμβέβηκεν, ἡγουν τὸ σῶμα, ὥστε ἐν αὐτῷ τῷ ὄρω τοῦ <λευ> κοῦ περιλαμβάνει ἢ τὸ λευκὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι μήτε ἀμάρτημα μήτε τὸ ζητούμενον λαμβάνεσθαι εἰς ἐξήγησιν τοῦ ζητουμένου. καὶ ἐνταῦθα οὖν οὐχ ἀπλῶς ἐρρέθη ὅτι ἔστι τὰ πρὸς τι ταῦτόν τῳ πρὸς τί πως ἔχειν, ἀλλὰ πρόσκειται οἷς τὸ εἶναι ταῦτόν τῳ πρὸς τί πως ἔχει· τὸ γὰρ εἶναι τῶν πρὸς τί ἔστι τὸ σχέσιν ἔχειν πρὸς ἕτερον καὶ ἐκείνου, πρὸς ὃ λέγεται, ταύτου ὄντος τῇ σχέσει τῇ πρὸς ὃ λέγεται· τὸ γὰρ διπλάσιον, ἔστω δὲ καὶ τέσσαρα καὶ δύο, οὐ καθὸ τέσσαρά ἐστι τῶν πρὸς τι οὐδὲ τὰ δύο, ἀλλὰ καθὸ τὰ τέσσαρα τῶν δύο ἐν λόγῳ ἐστὶ διπλασίονι καὶ τὰ δύο τῶν τέσσαρα ἐν λόγῳ ἐστὶν ἡμίσει. τὰ οὖν πρὸς τί ἐστὶν ἡ σχέσις ὑποκειμένων πρὸς ἄλληλα, οὐ κατὰ τὰ ὑποκείμενα τῇ σχέσει, οἷς οὐ τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῇ πρὸς ἄλληλα σχέσει· ἡ δὲ πρὸς ἄλληλα σχέσις τῶν πρὸς τι τὸ πρὸς τί πως ἔχειν ἐστίν. ταῦτα οὖν πρὸς τί ἐστίν, οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῳ πως ἔχειν πρὸς ἄλληλα.

4,1 124 Ἐ Σαφῶς εἶπέ, τί ποτε λέγεις.

4,1 125 Ἄ Φημί ὅτι βούλεται λέγειν, τὰ πρὸς τί ἐστὶ μὲν ὑπὸ τινων ὑποκειμένων ὑφιστάμενα, οὐ μὴν καθὸ ὑπόκειται τὰ ὑποκείμενά ἐστι πρὸς τι, ἀλλὰ καθὸ τὰ ὑποκείμενα κατὰ σχέσιν τὴν πρὸς ἄλληλα πλεονεκτοῦντα φαίνεται· τὰ γὰρ τέσσαρα πρὸς τὰ δύο σχέσει πλεονάζει, ὅταν τὰ μὲν διπλάσια ῥηθῇ, τὰ δὲ ἡμισυ. οὐ γὰρ μόνον τὰ τέσσαρα τέσσαρα καλεῖται, ἀλλὰ καὶ διπλάσια πλεονάσαντα ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ, καθὸ λόγος ἐπ' αὐτῶν θεωρεῖται ὁ τοῦ διπλασίου, καὶ τὰ δύο, καθὸ ἡμισυ λέγεται, καθὸ δὲ λόγου μετέχει τοῦ διπλασίου καὶ τοῦ ἡμίσεως, εἰσὶ πρὸς τι. ὁ δὲ λόγος ἐπὶ δυοῖν σχέσιν ἐχόντων πρὸς ἄλληλα θεωρεῖται.

4,1 125 Ἐ Ἀλλὰ πῶς καὶ ὁ πρότερος λόγος οὐ τὸ αὐτὸ παρίστησιν;

4,1 125 Ἄ Ὅτι παρακολούθημα μὲν παρίστη παρακολουθοῦν τὰ πρὸς τι, τί δὲ ἐστίν, οὐκ ἀπεδίδου· εἰ μὲν γὰρ τί ἐστὶ πρὸς τι, πρὸς τι πάντως καὶ τινὸς λέγεται, οὐ μὴν εἰ τινὸς λέγεται, πάντως ἂν εἴῃ καὶ πρὸς τι· ἐπὶ πλεόν γὰρ τὸ τινὸς εἶναι. οἷον * * * θνητόν, πάντως τοῦτο ἄνθρωπος, καὶ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ λογικοῦ. διὸ καὶ εἴ τι μὲν τῶν πρὸς τι, πάντως τοῦτο τινός, οὐκ ἔτι δὲ εἴ <τι> τινός ἐστι, πάντως τοῦτο πρὸς τι. δι' ἣν αἰτίαν πολλὰ τῶν οὐ πρὸς τι περιελάμβανεν ἐν τοῖς πρὸς τι, ὥς ἂν δὴ τοῦ τινὸς εἶναι ἀποδοθέντος μόνοις τοῖς πρὸς τι εἶναι. ἀλλ' ὁ δεύτερος λόγος οὐ τούτῳ ἐπερείδεται τῳ τινὸς εἶναι, καὶ ἐν τῇ σχέσει τινῶν τῶν πρὸς τι ἄλληλα τὸ εἶναι ἔχειν τὰ πρὸς τι· οἷον γὰρ μέσον τί ἐστὶν τῶν ὑποκειμένων ἡ σχέσις, καθ' ἣν ὑφίσταται τὰ πρὸς τι, πλεονάζουσα παρὰ τὰ ὑποκείμενα οὐκ ἄλλῳ τινί, ἀλλὰ τῳ μηνύειν ποιάν τινα συνάφειαν αὐτοῖς πρὸς ἄλληλα ἐπιθεωρουμένην, καθὸ τούτοις καλεῖται τοῖς ὀνόμασιν. ἵνα δὲ μὴ δοκῇ αὐτὸ τοῦτο ὑπογραφῆς ἀξιούμενον λαμβάνεσθαι εἰς τὴν αὐτοῦ ὑπογραφὴν, ἡξίουσιν τινὲς οὕτως ὑπογράφειν· 'οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῳ πρὸς ὅτιοῦν πως ἔχειν', ἢ ὥς Ἀνδρόνικος, 'οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῳ πρὸς ἕτερόν πως ἔχειν, ἐκεῖνά ἐστι πρὸς τι'.

4,1 125 Ἐ Τί οὖν παρίστησιν ὁ τοιοῦτος λόγος;

4,1 125

Ἄ Ὅτι ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ἐστὶν οὔτε ὡς οὐσίας συμπληρωτικὸν οὔτε ὡς ἄλλο τι τῶν συμβεβηκότων, ἃ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑποκειμένοις γίνεται, οἷον πάθος ἢ ἐνέργεια, ἀλλὰ τι ἕξωθεν. διὸ καὶ μὴ πασχόντων τῶν ὑποκειμένων γίνεται καὶ ἀπογίνεται.

4,1 125 Ἐ Ἀριστοτέλης δὲ τί ἔφη περὶ τῆς τοιαύτης υπογραφῆς τῶν πρὸς τι;

4,1 125 Ἄ Ὅτι ἐάν τις εἰδῇ τι ὠρισμένω ς , κάκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται ὠρισμένως εἴσεται ι.

4,1 125 Ἐ Διὰ τί ἢ πῶς;

4,1 126 Ἄ Εἰ γὰρ οἶδεν τις ὅτι τὰ τέσσαρα τῶν πρὸς τί ἐστίν, ἔστι δὲ τὸ εἶναι τοῖς πρὸς τι ταῦτὸν τῷ πρὸς τί πως ἔχειν, κάκεῖνο οἶδεν, πρὸς ὃ τοῦτο πως ἔχει, ὅτι τὰ τέσσαρα πρὸς τὰ δύο τὸν διπλασίονα λόγον ἔχει. εἰ δὲ μὴ οἶδεν ὅλως, πρὸς ὃ πως ἔχει, οὐδ' ὅτι πρὸς τί πως ἔχει εἴσεται· ἀμήχανον γὰρ εἰδέναι μὲν ὅτι διπλάσιά ἐστι τὰ τέσσαρα, μὴ εἰδέναι δὲ ὅτι τῶν δύο διπλάσιά ἐστι. καὶ εἰ οἶδεν ὅτι πατήρ ἐστι Σωφρονίσκος ὠρισμένως, οἶδεν καὶ ὅτου πατήρ ἐστιν, ὅτι Σωκράτους, καὶ τὸν Σωκράτην ὅτι υἱὸς Σωφρονίσκου εἴσεται.

4,1 126 Ἐ Ἀλλ' ἐπεὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι τοῦτο ἀπεδείχθη, τί ἐκ τούτων συμβήσεται ὧν εἴρηκας, τί συμβήσεται;

4,1 126 Ἄ Τὰ τῶν οὐσιῶν μέρη αὐτὰ μὲν ἅπερ ἐστὶν ὠρισμένως εἴσεταιί <τις> , πρὸς ἃ λέγεται δὲ οὐκ ἀναγκαῖον ὠρισμένως εἰδέναι. δεικνυμένης γὰρ φέρε χειρὸς ὅτι μὲν τινὸς ἐστὶν χεὶρ ὀρίσειεν ἂν τις, τίνος δέ, πότερον Δίωνος ἢ Θέωνος ἢ τίνος ἄλλου τῶν κατὰ μέρος, οὐκ ἂν εἰδείη καίτοι ὁρῶν αὐτὴν καὶ δεικνὺς ὅτι αὕτη χεὶρ ἐστίν. ἀλλ' εἰ τὰ πρὸς τι ἀόριστα μὲν πρὸς ἀόριστα λέγεται, ὠρισμένα δὲ πρὸς ὠρισμένα, τὰ δὲ τῶν οὐσιῶν μόρια ὠρισμένως γινωσκόμενα πρὸς ἃ λέγεται οὐκ ἀναφέρεται ὠρισμένως, οὐκ ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα τῶν πρὸς τι. τὴν γὰρ κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων, ἃ εἰσιν οὐσίαι, αὐτὸ μὲν ὅπερ ἐστὶν ὠρισμένως ἔστιν εἰδέναι, πρὸς ὃ δὲ λέγεται, οὐκ ἀναγκαῖον. τίνος γὰρ αὕτη ἡ κεφαλὴ ἢ τίνος ἡ χεὶρ, οὐκ ἔστιν εἰδέναι ὠρισμένως· οὐκ ἂν οὖν εἴη ταῦτα τῶν πρὸς τι. περὶ δὲ τούτων ἦν ἡ ἀμφισβήτησις μόνον, εἰ οὐσίαι ὄντα τῶν πρὸς τι ἂν εἴη. ἀλλ' εἰ μὴδὲ <ταῦτα> τῶν πρὸς τι, οὐδὲ ἄλλη τις οὐσία οὐδὲ τὰ μέρη αὐτὰ <δηλα> δὴ καθόσον οὐσίαι τῶν πρὸς τί ἐστίν.

4,1 126 Ἐ Ἄρα οὖν ἀποφαί.... π.....τι ο ὅρ.... δ. οὐσία τῶν πρὸς τι;

4,1 127 (1^η) Ἄ Σφοδρῶς μὲν οὐκ ἀξιοῖ ὁ Ἀριστοτέλης μὴ πολλάκις ἐπεσκεμμένους, τὸ μέντοι ἠπορηκέναι ἐφ' ἐκάστου αὐτῶν οὐκ ἄχρηστον εἶναι. δυνατόν γάρ τινα εἰπεῖν κάπὶ τῶν μερῶν ὅτι ὠρισμένως εἴσεται· ὁ γὰρ ἰδὼν τίς ἢ χεὶρ ἐστίν, ὅτι καὶ τοῦδὲ ἐστὶν εἴσεται ὠρισμένως· ὁ γὰρ δὴ τοῦ ἐγκεκαλυμμένου ὁρῶν χεῖρα γινώσκει μὲν χεῖρα, * * τὸν γὰρ τινὰ ἐστὶν εἰδέναι τὸ τήνδε γινώσκειν εἰ ἔστιν τοῦδε. διὰ τοίνυν τὰς τοιαύτας ἀπορίας προσέθηκεν τὸ μὴ δεῖν σφοδρῶς ἀποφαίνεσθαι ὅτι οὐκ ἔστιν οὐσία τῶν πρὸς τι. [Εἰς τὸ ποιὸν καὶ τὴν ποιότητα α]

4,1 127 (1^η) Ἐ Μετὰ τὴν τῶν πρὸς τι κατηγορίαν τίς ἂν ἐξῆς εἴη;

4,1 127 (1^η) Ἄ Ἡ τοῦ ποιοῦ, ὅτι μετὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ποσὸν ἀμφισβητήσιμον ἦν, μὴ τὴν τοῦ ποιοῦ τάττειν ἔδει, πολλῶν δὲ ζητημάτων γεγονότων ἐν τῇ περὶ ποσοῦ κατηγορίᾳ περὶ τῶν πρὸς τι, ἀνάγκη γέγονεν περὶ τούτων ἐφεξῆς τῷ ποσῷ διδάξαι. μετὰ οὖν τὴν τῶν πρὸς τι κατηγορίαν ἔπεται περὶ τοῦ ποιοῦ σκέψασθαι. καὶ γὰρ δὴ μετὰ τὸ μέγεθος, ὃ ἐστὶ ποσόν, καὶ μετὰ τὸ μεῖζον, ὃ ἐστὶ τῶν πρὸς τι, ἐκφύεται τὰ πάθη οἷον θερμόν, ψυχρόν, ξηρόν, ὑγρόν, ἃ ἐστὶ ποιά.

4,1 127 (1^η) Ἐ Τίνι διαφέρει ποιὸν ποιότητος;

4,1 127 (1^η) Ἄ Ὅτι τὸ μὲν ποιὸν διχῶς λέγεται· καὶ γὰρ αὕτη ἡ ποιότης ποιὸν λέγεται καὶ τὸ ἔχον τὴν ποιότητα· λευκὸν γὰρ καὶ τὴν λευκότητα ποιότητα λέγουσι πολλάκις οἱ ἀρχαῖοι, καὶ πάλιν τὸ λευκὸν ποιόν. ἢ γὰρ ποιότης οὐκ ἔτι διχῶς λέγεται, ἀλλὰ ἀπλῶς ἢ γὰρ θερμότης καὶ ἡ

λευκότης ποιότης λέγεται, οὐκ ἔτι δὲ καὶ λευκὸν ποιότης. οὐδ' ὅλως τὸ μετέχον ποιότητος ῥηθεῖν ἂν ποιότης, ἀλλὰ ποιὸν μόνον, ἢ ποιότης δὲ ἂν ῥηθεῖν καὶ ποιόν.

4,1 127 (1^η) Ἐ Σαφέστερον εἶπέ, ὃ λέγεις.

4,1 127 (1^η) Ἀ Ἔστι τὸ μὲν τι λευκότης, τὸ δὲ ἔχον τὴν λευκότητα. ἢ μὲν λευκότης καὶ τὸ ἔχον τὴν λευκότητα ῥηθεῖν ἂν ποιόν, τὸ δὲ ἔχον τὴν λευκότητα ποιὸν μὲν λέγεται, ποιότης δὲ οὐκ ἂν ῥηθεῖν.

4,1 127 (1^η) Ἐ Διὰ τί οὖν ἐπέγραψεν Περὶ ποιοῦ καὶ ποιότητος;

4,1 127 (1^η) Ἀ Τινὲς μὲν οὗ φασιν αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐπίγραμμα· μηδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις προσγράψαι, ἀλλ' ἄνευ ἐπιγράμματος τεχνολογῆσαι περὶ ἐκάστης. τινὲς δὲ εἰς ἔνδειξιν τῆς χρήσεως τῶν ὀνομάτων διὰ γὰρ τὴν ποιότητα λέγεσθαι καὶ ποιόν, διὰ τοῦτο ἐπιγράψαι σημαίνοντα ὅτι ἀδιάφορόν ἐστι ποιότητα λέγειν τὴν κατηγορίαν ἢ ποιόν· εἰ γὰρ τὸ μάλιστα ποιὸν οὐ τὴν ποιότητα μόνον σημαίνει ἀλλὰ καὶ τὸ ἔχον αὐτήν, ἀναγκαῖον ἦν εἰδέναι, ὅτι κατὰ τι σημαίνοντα ταῦτα δηλοῦται ἐκ τοῦ τῆς ποιότητος ὀνόματος καὶ τοῦ ποιοῦ.

4,1 127 (1^η) Ἐ Πῶς ὑπέγραψε τὴν ποιότητα ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 128 Ἀ Ποιότης ἐστὶ καὶ θ' ἦν τινες ποιοὶ λεγόμεθα.

4,1 128 Ἐ Καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον ὑπογράψαι βουλόμενονποιί.... διὰ τὸ εἶναι ἄδ..... δ..... δοῦ..... δ..... γα(?)... γε..... γενοσ(?)..... καὶ τὸ ποιὸν τὸ ἀπ..... τ. φυσικὴλίσιν πε..... κ...έ...ν τ.. τίο..... ἔστι δὲ ποιὸν τὸ ἔχον ποιότητα, δηλὸν ὡς καὶ τὸν γινῶναι θέλοντα, τί ἐστὶ ποιόν, ἀναπέμψει εἰς τὴν ποιότητα. καὶ οὕτως γίνεται ποιότης μὲν ἦν ἔχει ὁ ποιός, ποιὸς δὲ ὁ ἔχων ποιότητα. ἄδηλον δὲ τίς ἢ ποιότης καὶ ὅμοιον τῷ ἐρομένου τινὸς τί ἐστὶ ποιότης ἀποκρίνεσθαι, ὅτι ποιότης· εἰ γὰρ ἢ ποιότης διὰ τοῦ ποιοῦ δείκνυται, τὸ δὲ ποιὸν διὰ τῆς ποιότητος, ἢ ποιότης ἔσται διὰ τῆς ποιότητος ἀποδεδειγμένη.

4,1 128 Ἀ ἀλλ' εἰ μὲν ὁρισμὸς ἦν ἀποδεδομένος, ὑπῆρχεν ἀμάρτημα τὸ τοιοῦτον, ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστιν ὁρισμὸς τῶν ἀνωτάτων, οὐ χρὴ αἰτιάσθαι· διὰ γὰρ τοῦ γνωριμωτέρου τὸ ἥττον γνωριμὸν παρέστησεν· μάλλον γὰρ γνωριμὸν τὸ ποιὸν τῆς ποιότητος, τὸ γὰρ λευκὸν τῆς λευκότητος γνωριμώτερον καὶ ὁ γραμματικὸς τῆς γραμματικῆς.

4,1 128 Ἐ Ἀλλ' εἰ τὰ ὁμωνύμως λεγόμενά φησιν αὐτὸς πλεοναχῶς λέγεσθαι, πῶς πλεοναχῶς λέγεσθαι τὴν ποιότητά φησιν ὁ Ἀριστοτέλης;

4,1 128 Ἀ Οὐχὶ τῶν ὁμωνύμων λέγω ἂν εἶναι τὴν ποιότητα· τῶν δὲ ὁμωνύμων κατὰ ταῦτόν οὐδὲν δήπου γένος, ὥστε οὐδὲ τῆς ποιότητος ἐν ἂν εἶη γένος. ἀλλὰ τὸ πλεοναχῶς λέγεσθαι ἐν μὲν σημαίνει τὸ ὁμωνύμως, ἕτερον δὲ τὸ διαφόρως λέγεσθαι. νῦν δὲ οὐ τὸ σημαῖνον τὸ ὁμωνύμως λέγεσθαι εἴληπται ἀλλὰ τὸ διαφόρως. εἰ μὲν οὖν τὸ πλεοναχῶς εἴληπτο ἀντὶ τοῦ ὁμωνύμως, ἢ διαίρεσις ἐγένετο φωνῆς εἰς σημαίνοντα, ἐπεὶ δὲ τὰ πλεοναχῶς πολλαχῶς εἴληπται ἀντὶ τοῦ διαφόρως, ἢ διαίρεσις αὐτῷ γίνεται γένους εἰς εἶδη.

4,1 128 Ἐ <Διὰ τί λέγεις> ὅτι γένους εἰς εἶδη ποιεῖται τὴν διαίρεσιν καὶ οὐ φωνῆς εἰς σημαίνοντα;

4,1 128 Ἀ Ὅτι ἐπήγαγεν· ἐν μὲν οὖν εἶδος ποιότητος ἕξις καὶ διάθεσις λεγέσθωσαν, ἀλλ' οὐχὶ ἔφη· ἐν μὲν οὖν σημαίνοντα ποιότητος· τὰ μὲν γὰρ ὁμώνυμα εἰς σημαίνοντα διαιρεῖται διάφορα, τὰ δὲ μὴ ὁμώνυμα ἀλλὰ γένη εἰς εἶδη διαιρεῖται διάφορα. εἰδῶν δὲ μέμνηται διαφόρων, ἀλλ' οὐχὶ σημαίνοντων. ὥστε τῷ πολλαχῶς λέγεσθαι οὐ τὸ ὁμωνύμως λέγεσθαι παρίστησιν ἀλλὰ τὸ διαφόρως.

4,1 129 Ἐ Πόσα ποιότητος εἶδη;

4,1 129 Ἀ Τέσσαρα.

4,1 129 Ἐ Τίνα ταῦτα;

- 4,1 129 Ἄ Ἐν μὲν ἕξις καὶ διάθεσις.
- 4,1 129 Ἐ Ἄρα <οὖν> ὥς εἶδη ταῦτα διαφέρει ἀλλήλων, ἕξις καὶ διάθεσις, ἢ ἀριθμῶ ἀλλήλων διενήνοχεν;
- 4,1 129 Ἄ Ὡς μὲν εἶδη ἀλλήλων οὐ διενήνοχεν ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος τοῦ βοός· οὐ γὰρ διαφέρει ἀλλήλων εἰδοποιοῖς διαφοραῖς ὥσπερ ὁ ἵππος τοῦ ἀνθρώπου. ἀριθμῶ δὲ ἀλλήλων διενήνοχεν ὥσπερ Σωκράτης Πλάτωνος· εἰδοποιοῖς μὲν γὰρ διαφοραῖς οὐ διενήνοχεν Σωκράτης Πλάτωνος, ἰδιότητι δὲ συνδρομῆς ποιότητων, καθ' ἣν εἰδοποιῶ διενήνοχεν Πλάτων Σωκράτους. ὥσπερ οὖν τὸ λευκὸν τὸ πολυχρονιώτερον τοῦ ἐφημέρου λευκοῦ τῷ εἶδει μὲν οὐ διαφέρει (καθὸ γὰρ λευκὸν ἐστὶ, οὐ διαφέρει)· χρόνῳ δὲ διαφέρει, ἑκατέρου δὲ ὁ αὐτὸς λόγος (ἄμφω γὰρ χρώματά ἐστὶ διακριτικὰ ὅψεως, ἐπεὶ κἂν μέλι μέλιτος ἢ γλυκύτερον, οὐδὲν ἥττον ἐστὶν μέλι). <οὕτως ἡ> ἕξις εἰ καὶ ὅτι μάλιστα μονιμωτέρα ἐστὶ τῆς διαθέσεως, τῷ μὲν μονιμωτέρα εἶναι δόξειεν ἂν διαφέρειν τῆς διαθέσεως, οὐ μὴν τῷ γε εἶναι ποιότης τοῦ πυκτεύειν ἐπιστήμη. ὁ δὲ πυκτικὸς οὐδέπω ἐπίσταται, ἐπιτηδεῖως δὲ ἔχει πρὸ τοῦ ἀναλαβεῖν τὴν πυκτικὴν ἐπιστήμην. λέγω τοίνυν ἀνονόμαστον εἶναι τὴν φυσικὴν δύναμιν καὶ ὅλως ἀνώνυμον τὸ τῆς ποιότητος εἶδος. εἴτε ὄνομα αὐτῇ θέσθαι, λέγοντο ἂν αἱ τοιαῦται ποιότητες διὰ λόγου· ἐπιτηδειότης γὰρ πρὸς τὸ πυκτεύειν ῥηθεῖν ἂν, ἀφ' ἧς ὁ πυκτικὸς, καὶ ἐπιτηδειότης πρὸς τὸ νοσεῖν, ἀφ' ἧς λέγεται ὁ νοσερὸς καὶ νοσώδης, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ὑγιεινὸς ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ ὑγιαίνειν ἐπιτηδειότητος. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης κατὰ δύναμιν καὶ ἀδυναμίαν αὐτοῦ προσηγόρευσεν.
- 4,1 129 Ἐ Πῶς οὖν τῶν ἐναντίων ἐπιδεκτικὸς τις ἂν εἴη κατ' αὐτό; ἐναντία γὰρ ἡ δύναμις τῇ ἀδυναμίᾳ.
- 4,1 130 Ἄ Οὐδὲν ἄτοπον· ὅση γὰρ δύναμις ὑπάρχει τινός, τόσην καὶ ἀδυναμίαν εὐρήσομεν παρακολουθοῦσαν. εἰ γὰρ τις δύναμιν τυγχάνει ὑγείας ἔχων, οὗτος ἀδυναμίαν ἂν ἔχοι τοῦ ῥαδίως νοσήσαι, καὶ ὅταν τοῦ γενέσθαι πυκτικὸν ὑπάρχη δύναμις, τούτῳ τοῦ μὴ γενέσθαι πρόσεστιν ἀδυναμία.
- 4,1 130 Ἐ Πῶς οὖν τοῦτο εἴρηκεν ὁ Ἀριστοτέλης;
- 4,1 130 Ἄ Ἐν τῷ λέγειν ὑγιεινοὶ δὲ λέγονται τῷ δύναμιν ἔχειν φυσικὴν τοῦ μηδὲν τι πάσχειν ὑπὸ τῶν τυχόντων ῥαδίως, ὡς εἰ ἔλεγεν 'τῷ ἀδυναμίαν ἔχειν τοῦ πάσχειν τι ῥαδίως ὑπὸ τῶν νόσων'.
- 4,1 130 Ἐ Διὰ τί οὖν ἐν τῷ εἰρημένῳ εἶδει τῶν ποιότητων ὁ Ἀριστοτέλης ἔταξεν καὶ τὸ σκληρὸν καὶ μαλακόν;
- 4,1 130 Ἄ Ὅτι τὸ μὲν σκληρὸν δύναμιν ἔχει τοῦ μὴ ἂν διακοπῆναι ῥαδίως· οὐδὲν γὰρ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ σώμᾳ ἐστὶ, μὴ ἂν κατακοπεῖν· τὸ δὲ μαλακόν, ὅτι δύναμιν ἔχει τοῦ ῥαδίως ἂν διακοπῆναι.
- 4,1 130 Ἐ <Τί δὲ> τρίτον γένος ποιότητος;
- 4,1 130 Ἄ Παθητικαὶ ποιότητες καὶ πάθη.
- 4,1 130 Ἐ Τί οὖν βούλεται τὸ παθητικὰς εἶναι ποιότητας καὶ πάθη;
- 4,1 130 Ἄ Ὅτι τὸ εἶδος τουτὶ τῆς ποιότητος πάθους παράστασιν ἔχει, οὐ μέντοι κατὰ τὸ αὐτὸ οὐδὲ καθ' ἓνα τρόπον.
- 4,1 130 Ἐ Σαφῶς δεῖξον ὃ λέγεις.
- 4,1 130 Ἄ Εἰσὶ τινες ποιότητες, αἱ πάθη ἐμποιοῦσι τοῖς αἰσθητοῖς ζώοις κατὰ τὰς αἰσθήσεις· καὶ αὗται εἰκότως παθητικαὶ ποιότητες λέγονται. ἄλλαι δὲ πάλιν, αἵτινες ἀπὸ πάθους ἐν τοῖς ἔχουσιν αὐτὰς γεγέννηται, οἷον γλυκύτης καὶ πικρότης καὶ στρυφνότης. ὅτι μὲν ποιότητές εἰσι δῆλον· ποιά γὰρ κατὰ ταύτας τὰ δεδεγμένα αὐτὰς λέγεται· γλυκὺ γὰρ τὸ μέλι λέγεται ἀπὸ τῆς γλυκύτητος καὶ στρυφνὸς ὁ οἶνος ἀπὸ τῆς στρυφνότητος λέγεται καὶ πικρὸν τὸ ἄψινθιον ἀπὸ

τῆς πικρότητος. παθητικαὶ δὲ ποιότητες αὗται λέγονται τῷ πάθῃ ἐμποιεῖν ταῖς αἰσθήσεσιν, καὶ ἡ θερμότης δὲ καὶ ἡ ψυχρότης οὐ τῷ αὐτὰς πεπονθέναι ἢ τὸ κατὰ ταύτας ποιόν, ἀλλὰ τῷ πάθος ἐν ἐτέρῳ ἐργάζεσθαι.

4,1 130 Ἐ Τοῦτο μὲν οὖν τὸ εἶδος τῆς ποιότητος ἀπέδειξας· πῶς δὲ παθητικαὶ πάλιν ποιότητες λέγονται, δεῖξον.

4,1 131 Ἀ Ἡ λευκότης φημὶ καὶ ἡ μελανία καὶ αἱ ἄλλαι χροαὶ παθητικαὶ ποιότητες λέγονται τῷ πεπονθέναι τὰ ἔχοντα· ὡχρὸς γάρ τις φοβηθεὶς καὶ ἐρυθρὸς αἰσχυνηθεὶς παθόντος τοῦ σώματος ἐγένετο. ὥσπερ οὖν κατὰ πάθος τὸ ἀπὸ τῆς αἰσχύνης ἐρυθριᾶσαι ἢ ἀπὸ φόβου ὡχριᾶσαι, οὕτως καὶ ἀπὸ πάθους φυσικοῦ συμβαίνειν φησὶ τὸ σῶμα τοιαύτης χροιάς τυχεῖν. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὸν φόβον καὶ τὴν αἰσχύνην φαντασίαι προκατάρχουσιν, ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν ποιοὶ κρᾶσιν. ὅτι δὲ ποιότητες καὶ αὗται, δηλοῖ τὸ ἀπὸ τῆς λευκότητος λευκὸν γενέσθαι καὶ ἀπὸ τῆς μελανίας μέλαν.

4,1 131 Ἐ Ἄρα οὖν ποιότητες ἀπλῶς πᾶσαι αὗται λέγονται;

4,1 131 Ἀ Οὐδαμῶς.

4,1 131 Ἐ Ἀλλὰ τί γινώρισμα ἐπ' αὐτῶν ἔστι θέσθαι;

4,1 131 Ἀ Τὸ ἐμμόνους καὶ δυσκινήτους εἶναι καὶ πολυχρονίους· οὐ γὰρ ὁ ἐξ ἡλίου μέλας γενόμενος πρὸς ὀλίγον μέλας ἂν εἴη ὡς ὁ ἐκ γενετῆς γενόμενος μέλας, οὐδὲ ὁ δι' αἰσχύνης ἐρυθριάσας ἐρυθρὸς ἂν εἴη ὡς ὁ τοιοῦτος γεννηθεὶς διὰ τοῦτο καὶ καλούμενος ἐρυθρίας. ἐπεὶ τοίνυν ποιοὶ κατὰ τὰς τοιαύτας χροιάς οὐ γίνονται, οὐδὲ ποιότητες ἂν εἶεν τοιαῦται περὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πάσχοντας, ἀλλὰ πάθη.

4,1 131 Ἐ Ἐπεὶ τοίνυν ἀποδέδωκας τὰς περὶ τὸ σῶμα παθητικὰς ποιότητας καὶ τὰ πάθη, δεῖξον καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὸ ἀνάλογον.

4,1 131 Ἀ Φημὶ τοίνυν ποιότητας μὲν εἶναι ἐκ πάθους γεγονυίας, ὅσαι ἐπίμονοι καὶ δυσμετάβλητοι, οἷον φιλαργυρία καὶ ἡ μανικὴ ἔκστασις καὶ ἡ ὀργή· οὐ γὰρ δὴ ὁ ἅπαξ ὀργισθεὶς καὶ ὁ ἐπὶ προσήκουσιν ὀργιζόμενος ὀργίλος ἂν εἴη ἀλλ' ὁ ἐπαχθὴς καὶ τοῦτο πεπονθὼς ἢ διὰ νόσον ἢ διὰ διαστροφήν. δεῖ δὲ ὀργίλον λαμβάνεινα πρὸς τὸ ὀργίζεσθαι· αὕτη μὲν γὰρ τοῦ δευτέρου ἂν εἴη πρὸς τὸ ὀργίζεσθαι π..... καὶ ὥσπερ νόσημα τοῦτο ἔχοντα. τοιαῦται δὲ ποιότητες καὶ ἡ φιλία καὶ ἐρωτομανία. πάθη δὲ ἂν εἶεν καὶ οὐ ποιότητες τὰ μὴ ἐπίμονα, * * * ὀργὴ καὶ ἐπιθυμία.

4,1 131 Ἐ Τίνι οὖν διαφέρουσιν αἱ ποιότητες αὗται τοῦ πρώτου εἶδους τῶν ἀτόμων;

4,1 131 Ἀ Ὅτι αἱ μὲν ἦσαν ἐκ διδασκαλίας καὶ ἔξωθεν τελειούμεναι, αἱ ἐπιστῆμαι γὰρ καὶ αἱ ἀρεταὶ ἐκ διδασκαλίας τὸ πλεόν λαμβάνουσιν· αὗται δὲ οὐ διὰ διδασκαλίας, ἀλλὰ φύσει τὸ τέλειον ἔχουσιν, ἢ γὰρ μελανία καὶ ἡ λευκότης καὶ ἡ γλυκύτης φύσει, ἢ τε οἰνοφλυγία καὶ ἡ φιλαργυρία οὐ διὰ διδασκαλίας, ἀλλὰ διὰ ἐθῶν πονηρῶν ἐγγίνονται αἱ τοιαῦται κακίαι.

4,1 131 Ἐ Ἀλλ' εἰ φύσει καὶ ἔθεσιν αὗται ἐγγίνονται, πῶς τοῦ ἐτέρου εἶδους διαφέρουσιν;

4,1 132 Ἀ Ὅτι αἱ μὲν ἐν τῇ δυνάμει ἐθεωροῦντο καὶ ἐν ψιλαῖς ταῖς ἐπιτηδειότησιν, αἱ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ εἶδει ἐν τῷ τῷ τέλειον ἔχειν ἤδη ὑφίστανται· λευκότης γὰρ καὶ οἰνοφλυγία ποιότητές εἰσιν ἔμμονοι ἤδη ἀπηρτισμέναι καὶ τετελεσμέναι.

4,1 132 Ἐ Ἀλλὰ πῶς ἐν μὲν τῷ πρώτῳ εἶδει τὰς θερμότητας καὶ τὰς ψύξεις καὶ νόσον καὶ ὑγείαν ἐν ταῖς διαθέσεσιν κατηρίθμησεν, ἐνταῦθα δὲ ὡς εἰς ἄλλο εἶδος κάκεινου διαφέρον πάλιν καταλέγει τὴν θερμότητα καὶ ψύξιν;

4,1 132 Ἀ Ὅτι ἐκεῖ μὲν κατὰ τὸ διακεῖσθαι πῶς τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, εἰ καὶ μὴ ἐπιμόνως, διαθέσεις ἔλεγεν, ἐνταῦθα δὲ κατὰ τὸ πάθος ἐμποιεῖν εἰς ἄλλο, τὸ δὲ αὐτὸ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο

λαμβάνομενον δύναται ἄλλου καὶ ἄλλου εἶναι εἶδους, ὥς ὁ πατήρ καθὸ μὲν Σωκράτης, οὐσία ἂν εἴη, καθὸ δὲ πατήρ, τῶν πρὸς τι. οὕτω γὰρ καὶ ἡ θερμότης καθὸ μὲν διατίθῃσι πως τὸ ὑποκείμενον, διάθεσις ἂν εἴη, κἂν ἔμμονος γένοιτο καὶ δυσανάλυτος, ἕξις ἂν γένοιτο, καθὸ δὲ τὴν αἴσθησιν θερμαίνει τῶν πελαζόντων, παθητικὴ ἂν εἴη ποιότης.

4,1 132 Ἐ Ἡ δὲ πρὸς καιρὸν θέρμανσις πάθος οὐσα ἄρα γε ἡ αὐτὴ ἂν εἴη τῇ διαθέσει;

4,1 132 Ἀ Ἡ τοῦ μὲν ἔχοντος σώματος καὶ ἐπάγοντος ἄλλω τὸ θερμαίνεσθαι ἂν εἴη διάθεσις, τοῦ δὲ θερμαινόμενου οὕτως, ὥς ἂν μὴ δύνασθαι ἄλλο σῶμα θερμᾶναι, πάθος ἂν εἴη ἡ πρόσκαιρος καὶ ἐπ' ὀλίγον θέρμανσις, ὥστε πάθους μὲν ἐπίτασιν τὴν διάθεσιν, ἥτις ἂν εἴη καὶ παθητικὴ ποιότης, ἐπίτασιν δὲ τῆς διαθέσεως τὴν ἕξιν καὶ τὴν μάλιστα παθητικὴν ποιότητα.

4,1 132 Ἐ Τί οὖν ἐστὶ τὸ τέταρτον εἶδος τῆς ποιότητος;

4,1 132 Ἀ Σχῆμα καὶ ἡ περὶ ἕκαστον μορφὴ .

4,1 132 Ἐ Τί οὖν ἐστὶ τὸ σχῆμα καὶ πῶς αὐτὸ ὠρίσαντο οἱ γεωμέτραι;

4,1 132 Ἀ Σχῆμά ἐστὶ τὸ ὑπὸ τινος γραμμῆς ἢ τινων γραμμῶν περιεχόμενον.

4,1 132 Ἐ Ἄρα οὖν καθὸ ὑπὸ μιᾶς ἢ τριῶν φέρε ἡ τεσσάρων γραμμῶν περιέχεται τι χωρίον, ποιότης ἂν εἴη, εἰ ὑπὸ τοσούτων γραμμῶν περιέχοιτο;

4,1 132 Ἀ Οὐδαμῶς ποσότης γὰρ ἂν εἴη ἡ κατὰ πλήθος ὑπόστασις, οὐ ποιότης.

4,1 132 Ἐ Πῶς οὖν τὸ σχῆμα ἐν ποιότητι ἔταξεν;

4,1 133 Ἀ Ὅτι οὐχ ἀπλῶς καθὸ τριῶν γραμμῶν ἀριθμὸς ποιεῖ σχῆμα, ἀλλ' οὕτως πως τεθεισῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ γωνιασθεισῶν πρὸς ἀλλήλας· ὅταν γὰρ γραμμαὶ ἀλλήλαις κατὰ γωνίας τρεῖς συναφθεῖσαι χωρίον τι ἀποτέμωσι καὶ περιλάβωσιν αὐτό πως καὶ κατ' αὐτὰς αὐτὸ ἀποπερατώσωσιν, τρίγωνον γίνεται τὸ σχῆμα καὶ ἔστιν ποιότης, οὐ καθὸ τρεῖς ἔχει γωνίας, καθόσον δὲ μορφὴ τις φαίνεται ἐπὶ ταῖς τρισὶν γραμμαῖς καὶ ταῖς τρισὶ γωνίαις, ποιότης, οὐ κατὰ χρῶμα μὲν ὑφισταμένη πάντως, κατὰ δὲ τὸν τῆς ἐπιφανείας ποιὸν σχηματισμόν. οὕτω καὶ τῆς ὑποκειμένης ἐπιφανείας κυκλοειδῶς γεγυμνίας φαίνεται κύκλος καὶ ἔστιν ποιότης ὁ κύκλος. καὶ τὸ τρίγωνον σχῆμα καὶ τὸ τετράγωνον καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ γεωμετρικὰ εἰς ἓν τι εἶδος ποιότητος ἀνάγονται, καταριθμεῖται ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τέλει. καὶ ἡ γραμμὴ οὖν καθόσον μῆκος ἀπλατές, ποσότης ἂν εἴη, ἡ δὲ εὐθεῖα γραμμὴ καθόσον εὐθεῖα, ποιότης ἂν εἴη. καὶ ἡ ἐπιφάνεια δὲ καθόσον ἐπιφάνεια, ποσότης μήκει γὰρ καὶ πλάτει ἡ ἐπιφάνεια ὀρίζεται, ἃ ἐστὶ τοῦ ποσοῦ. <ἡ δὲ> ἐπίπεδος ἐπιφάνεια καθὸ ἐπίπεδος, εἴη ἂν τοῦ ποιοῦ.

4,1 133 Ἐ Ἀλλὰ <τί μὲν τὸ> σχῆμα καὶ πῶς ληφθὲν εἴη ἂν ποιότης, εἴρηκας ἡ μορφὴ δὲ πῶς ποιότης, δεῖξον.

4,1 133 Ἀ Ἡ μορφὴ διχῶς λέγεται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει· καθ' ἓν μὲν γὰρ σημαίνομενον τὰς οὐσιώδεις μορφὰς λέγει, καθ' ἕτερον δὲ τὰ ἐπὶ τοῖς οὐσιώδεσιν εἶδεσιν ἐπιφαινόμενα καὶ κατὰ τὰς ἐπιφανείας τυπώματα, καθ' ἃ καλὰ τε λέγομεν καὶ εὐμορφα τὰ εἶδη οὐδὲν ἐφαπτόμενοι τῶν οὐσιωδῶν. κατὰ τὰς τοιαύτας οὖν μορφὰς καὶ ἡ μορφὴ ποιότης ἂν εἴη τῷ σχήματι παραπλησίως.

4,1 133 Ἐ Τίνας ἄλλας εἴρηκας ποιότητας;

4,1 133 Ἀ Εὐθύτητα καὶ καμπυλότητα προσθείς· καὶ εἴ τι τούτοις ὅμοιο ν.

4,1 133 Ἐ Τίνα οὖν ἄλλα τούτοις ὅμοια;

4,1 133 Ἀ Οἶονεῖ τίνα ἐλικοειδῇ εἰσιν ἢ κωνοειδῇ ἢ φακοειδῇ καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἔχει σχῆμα.

4,1 133 Ἐ Πόθεν οὖν ὅτι ποιότητές εἰσιν αὗται;

4,1 133

- Ἄ Ὅτι ἀπεδόθη μὲν λόγος τῆς ποιότητος, ὅτι τὰ παρωνομασμένα ἀπ’ αὐτῆς ἐστὶ ποιὰ· εἰ δὲ ἀπὸ τῶν ἐκκειμένων παρωνομασμένα ἐστὶ ποιὰ, εἶψαν ἂν ποιότητες, ἀφ’ ὧν παρωνόμασται ταῦτα.
- 4,1 134 Ἐ Ἄλλ’ εἰ τὰ παρώνυμα ἀπὸ τινων ὡς ποιὰ ποιότητος ἀποφαίνει ἐκείνας, ἀφ’ ὧν παρονομάζεται, ἀπὸ δὲ τῆς μανότητος παρωνόμασται τὸ μανὸν καὶ ἀπὸ τῆς πυκνότητος τὸ πυκνόν, ἀπὸ δὲ τῆς λειότητος τὸ λεῖον καὶ ἀπὸ τῆς τραχύτητος τὸ τραχύ, διὰ τί μὴ καὶ τὴν μανότητα καὶ πυκνότητα καὶ λειότητα καὶ τραχύτητα ποιότητος φήσομεν εἶναι;
- 4,1 134 Ἄ Ὅτι αἱ τοιαῦται τῶν ὑποκειμένων διαφοραὶ εἰ καὶ πως ἔχειν αὐτὰ παρέχουσιν, ἀλλ’ οὐχὶ κατὰ τὸ ποιὸν εἶναι τὴν προσηγορίαν παρέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ κατὰ θέσιν τινὰ ἀπ’ αὐτῶν θεωρεῖσθαι τῶν μορίων. πυκνὰ μὲν γὰρ λέγεται τῷ τὰ μόρια σύνεγγυς ἀλλήλων κεῖσθαι, ὡς μηδὲν ἑτερογενὲς σῶμα μεταξὺ αὐτοῦ παρεμπίπτειν δύνασθαι, ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ σιδήρου καὶ τῶν τοιούτων σωμάτων. μανὸν δὲ τῷ οὕτως αὐτοῦ διεστηκέναι τὰ μόρια, ὡς ἑτερογενὲς σῶμα δύνασθαι μεταξὺ αὐτῶν παρεμπίπτειν, οἷαί εἰσιν αἱ σπογγαίαι καὶ οἱ κισήρεις καὶ τὸ ἔριον. καὶ λεῖον μὲν ἐστίν, οὗ τὰ μόρια ἐξ ἴσου ἀλλήλοις σύγκειται οὕτως, ὡς μηδαμῶς τὸ ἕτερον ὑπερέχεσθαι ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, τραχύ δέ, οὗ τὰ μόρια οὕτως ἔχει θέσεως, ὡς ὑπερέχειν τε ἀλλήλων καὶ ὑπερέχεσθαι, ὡς ἔχει τοῦ πρίονος τὰ μόρια.
- 4,1 134 Ἐ Ἀλλὰ τί ἐκ τῶν ὅρων τούτων συνάγεις;
- 4,1 134 Ἄ Τί δὲ ἄλλο ἢ ὅτι θέσεων εἰσιν εἶδη ἡ μανότης καὶ ἡ πυκνότης καὶ ἡ λειότης καὶ ἡ τραχύτης.
- 4,1 134 Ἐ Καὶ τί τοῦτο πρὸς τὸ μὴ ποιότητος εἶναι παρίστησιν;
- 4,1 134 Ἄ Ὅτι τὴν θέσιν τῆς τοῦ πρὸς τι κατηγορίας ἀπέδειξεν, τὸ δὲ μανὸν καὶ τὸ πυκνόν καὶ τὸ λεῖον καὶ τὸ τραχύ θέσεις τινές εἰσιν, τῆς τοῦ πρὸς τι κατηγορίας εἶη καὶ ταῦτ’ ἂν καὶ οὐ τοῦ ποιοῦ.
- 4,1 134 Ἐ Ἄρα οὖν μόνα ταῦτ’ ἐστὶ τὰ εἰρημένα τέσσαρα εἶδη τῆς ποιότητος;
- 4,1 134 Ἄ Ἴσως.
- 4,1 134 Ἐ Διὰ τί ἔφη Ἴσως;
- 4,1 134 Ἄ Ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἔφη Ἴσως οὖν καὶ ἄλλος τρόπος φανεῖν ἂν ποιότητο ς.
- 4,1 134 Ἐ Ποῦ οὖν τοίνυν περὶ τούτου ἐζήτησεν;
- 4,1 134 Ἄ Ἐν τοῖς Μετὰ τὰ φυσικά.
- 4,1 134 Ἐ Διὰ τί οὖν ἐνταῦθα εἶασεν τὴν ἀκριβῆ ζήτησιν;
- 4,1 134 Ἄ Ὅτι πρὸς εἰσαγωγικοὺς ἔγραψε τὴν τῶν Κατηγοριῶν στοιχείωσιν, πρὸς δὲ τοὺς ἤδη τελείους <τὰ> Μετὰ τὰ φυσικά.
- 4,1 135 Ἐ Ἀλλὰ διὰ τί ἔφη ποιότητες μὲν οὖν αἱ εἰρημένα ι , ποιὰ δὲ τὰ κατὰ ταύτας παρωνύμως λεγόμενα ἢ ὅπως οὖν ἀ π ’ αὐτῶ ν; διὰ τί γὰρ οὐκ ἔφη ποιὰ δὲ <εἶναι> τὰ κατὰ ταύτας παρωνύμως λεγόμενα, προσέθηκεν <δὲ ἢ ὅπως οὖν> ἀ π ’ αὐτῶ ν;
- 4,1 135 Ἄ Ὅτι ἡ συνήθεια ἀνώματος.
- 4,1 135 Ἐ Πῶς καὶ τίνα τρόπον;
- 4,1 135 Ἄ Ἐφ’ ὧν μὲν γὰρ καὶ ἡ ποιότης καὶ τὸ ποιὸν ἀμφοτέρα ὠνόμασται, οἷον γραμματικὴ μὲν ἡ ποιότης, γραμματικὸς δὲ ὁ ποιός, ἀμφοτέρα ὠνόμασται ταῦτα. <ἐπὶ ἐνίων δὲ ὅτι> μόνον ὠνόμασται <θάτερον> , τὸ ποιόν, ἀλλ’ οὐχὶ καὶ ἡ ποιότης, ἢ ἡ ποιότης μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ποιόν, ἐπὶ τοῦ δευτέρου εἶδους ἐλέγετο τῆς ποιότητος· αὐταῖς μὲν γὰρ ταῖς φυσικαῖς ἐπιτηδεύουσι <οὐκ> εἰσὶν ὀνόματα, πυκτικὸς δὲ λέγεται καὶ δρομικὸς καὶ ὕγιεινός οὐκ ἀφ’ ἧς ἡδὴ ἔχει ποιότητος ἀλλ’ ἀφ’ ἧς ἔξει· ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς πυκτικῆς ἐπιστήμης λέγονται οἱ πύκται καὶ ἀπὸ τῆς παλαιστικῆς οἱ παλαισταί, ἀπὸ δὲ τῶν δυνάμεων οὐ παρονομάζονται οἱ πυκτικοὶ καὶ οἱ παλαιστικοὶ ἀλλὰ τῷ ἔχειν ἐπιτηδεύουσι τοῦ δέχεσθαι τὰς ἐπιστήμας, ὥστε τὴν

προσηγορίαν ἔχειν αὐτοὺς κατὰ τῆς ἐλπίδος· ἐπειδὴ γὰρ ἐλπίζοντες ἔσεσθαι τὴν ἐπιστήμην λαβόντες οἱ μὲν πύκται, οἱ δὲ παλαισταί <εἰσιν> , τοὺς μὲν πυκτικούς, τοὺς δὲ παλαιστικούς προσαγορεύομεν. τούτους μὲν οὖν ποιоὺς ὄντας οὕτω καλοῦμεν τῆς ποιότητος οὕσης ἀνωνύμου ἐπ' αὐτῶν. ἐφ' ὧν δὲ ἡ μὲν ποιότης ὠνόμασται, ἀπ' αὐτῶν δὲ οἱ παρώνυμοι οὐκ ἔτι λέγονται· τῆς γὰρ ἀρίστης ἕξεως ἀρετῆς καλουμένης ὁ ἀπ' αὐτῆς παρωνύμως οὐκ ἔτι λέγεται· οὔτε γὰρ ἀρεταῖος ἐν τῇ συνηθείᾳ εἴρηται οὔτε ἐνάρετος ῥηθείη ἄν (οὐδὲ γὰρ ἐγγράμματος ὁ ποιὸς ἀπὸ τῆς γραμματικῆς εἴρηται)· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ὁ σπουδαῖος λέγεται ἢ ἀγαθός. ἔτι δὲ ὁπωσοῦν καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται, ὡς ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης ὁ δίκαιος, <οὐδὲν> γὰρ λέγεται ἀπὸ τῆς δίκης δίκαιον, καὶ ἀπὸ τῆς σωφροσύνης σωφρόσυτον, ὡς ἀπὸ τῆς εὐφροσύνης εὐφρόσυτος. εὗροι δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ ἄλλων πλειόνων τῆς συνηθείας τὴν ἀνωμαλίαν.

- 4,1 135 Ἐπεὶ δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις τὰ κοινὰ καὶ πρὸς ἄλλας καὶ τὰ ἴδια ἐκάστης ἐζήτησεν, ἄρα γε καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν τὸ ὅμοιον;
- 4,1 135 Ἀ Πεποίηκεν.
- 4,1 135 Ἐ Πῶς;
- 4,1 135 Ἀ Φησὶ γὰρ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἐναντιότης κατὰ τὸ ποιό ν.
- 4,1 136 Ἐ Διὰ τί οὖν ἔφη καὶ ἐναντιότης, ἀλλ' οὐχὶ ἀπλῶς ἄνευ τοῦ καὶ συνδέσμου ὅτι ὑπάρχει ἐναντιότης;
- 4,1 136 Ἀ Ὅτι καὶ ἄλλα ἔδειξε τῇ ποιότητι ὑπάρχοντα· πρὸς οὖν τοῖς <ἄλλοις> εἰδέναι φησὶ χρή, ὅτι καὶ ἐναντιότης αὐτῇ ὑπάρχει.
- 4,1 136 Ἐ Ἄρα οὖν καὶ πάση καὶ μόνῃ;
- 4,1 136 Ἀ Οὐδαμῶς· <ὅτι μόνῃ> μὲν γὰρ ἡ ἐναντιότης οὐχ ὑπάρχει, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ τῇ τῶν πρὸς τι <προσεῖναι> , οὐ πάσῃ δέ, ὅτι οὔτε τῇ κατὰ σχῆμα ποιότητι οὔτε τῷ ὡρῶ ἢ τῷ <πυρρῷ ἢ τῷ μελαν> ἴζοντι ἢ τινὶ ἄλλῃ χροιά· ἐστὶ τι ἐναντίον τῶν μεταξὺ, καίτοι τὸ μέλαν τῷ λευκῷ ἐναντίον· <ἄκρα γάρ> · τοῖς δὲ μέσοις οὐδὲν ἐναντίον, ὡς εἴρηται.
- 4,1 136 Ἐ Πῶς τῇ κατὰ σχῆμα ποιότητι οὐκ ἔστι τι ἐναντίον;
- 4,1 136 Ἀ Ὅτι μήτε τῷ τριγώνῳ ἐστὶ τι ἐναντίον μήτε τῷ τετραγώνῳ σχήματι ἢ τινὶ τῶν τοιούτων.
- 4,1 136 Ἐ Ἄρα οὖν καὶ τοῖς ποιοῖς τοῖς κατὰ τὰς ἐπιδεχομένας ποιότητάς τις ἐναντίωσίς ἐστιν;
- 4,1 136 Ἀ Οἶον δικαιοσύνη ἀδικία ἐναντίον * * * καὶ τὸ λευκὸν [καὶ] τῷ μέλανι ἐναντίον.
- 4,1 136 Ἐ Κἂν θάτερον ποιὸν ἢ <τῶν ἐναντίων> , ἄρα γε καὶ αὐτὸ ποιὸν ἔσται;
- 4,1 136 Ἀ Ναί.
- 4,1 136 Ἐ Πῶς.
- 4,1 136 Ἀ Εἰ γὰρ ἡ δικαιοσύνη ἐναντία τῇ ἀδικίᾳ ἐστὶ καὶ ἡ δικαιοσύνη ποιότης, καὶ ἡ ἀδικία πάντως ποιότης ἔσται.
- 4,1 136 Ἐ Διὰ τί οὖν ἔφη <εἰ> ἡ δικαιοσύνη ἐναντία τῇ ἀδικίᾳ καὶ οὐχὶ ἐπεὶ ἡ δικαιοσύνη ἐναντία τῇ ἀδικίᾳ;
- 4,1 136 Ἀ Ὅτι ἥσαν τινες οἱ τῇ δικαιοσύνῃ οὐκ ἐδίδοσαν ἐναντίαν εἶναι τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ τὴν μὲν ἐναντίαν ἕξιν ἀνώνυμον εἶναι, τὴν δὲ ἀδικίαν στέρησιν εἶναι καὶ οὐχ ἕξιν· τὰς γὰρ ἕξεις καταφατικῶς δεῖν προσαγορεύειν, τὰς δὲ στερήσεις ἀρνητικῶς.
- 4,1 136 Ἐ Ἄρα οὖν καλῶς διατάττονται οἱ τούτων <λόγοι> ;
- 4,1 137 Ἀ Οὐδαμῶς· καὶ γὰρ τὰς ἕξεις στερητικῶς προσαγορεύομεν πολλάκις, ὥσπερ τὴν τῇ σωφροσύνῃ ἐναντίαν ἕξιν ἀκολασίαν καὶ τὴν τῇ φρονήσει ἀφροσύνην καὶ τὴν τῇ ἐλευθεριότητι ἀνελευθεριότητα καὶ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν ἀσεβείαν καὶ τῇ ὁσιότητι ἀνοσιότητα, καὶ

στερήσεις καταφατικῶς, ὡς τὴν τυφλότητα καὶ κωφότητα καὶ νωδότητα καὶ ὠχρότητα καταφατικῶς προφέροντες στερήσεις οὐσας.

4,1 137 Ἐὰν ζητῶμεν, ἐν ποίῳ γένει ἐκάστην ἐν αἷς ἐστὶν ἐναντίωσις, πῶς μεθοδεύσομεν τὴν ζητουμένην καὶ ἐν ποίῳ γένει 〈ἐστίν, εἰ〉 σόμεθα;

4,1 137 Ἀ ληψόμεθα τὸ ἀντικείμενον τοῦ ζητουμένου, ὃ ἐστὶ γνωριμώτερον, καὶ ἐὰν ληφθῇ ἐν ποίᾳ κατηγορίᾳ κατειλημμένον, εἰσόμεθα ὅτι καὶ τούτου τὸ ἐναντίον ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ τακτέον ἐστίν. οἷον εἰ τὴν ἀδικίαν ζητοῖ τις ποίας ἐστὶ κατηγορίας, 〈ληπτέον〉 τὴν δικαιοσύνην· ἔστι δὲ ἡ δικαιοσύνη ποιότης· καὶ ἡ ἀδικία ἄρα ποιότης ἔσται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐὰν ζητῇ τις ἡ τυφλότης ποίας κατηγορίας ἐστίν, ληπτέον ἡ ὅρασις ποίας κατηγορίας ἐστίν· καὶ εἰ ποιότητος, καὶ ἡ τυφλότης ἐν αὐτῇ εἶναι λέγεται.

4,1 137 Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τοῦ μᾶλλον 〈καὶ τοῦ ἥττον〉 ἐζητεῖτο 〈ἐν ταῖς〉 φθασάσαις κατηγορίαις εἰ ἐπιδέχονται, φήσομεν ἐπὶ τῆς ποιότητος ἄρα γε ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον;

4,1 137 Ἀ Ἐπιδέχεται μὲν, ἀλλ' οὔτε μόνῃ (ἐπεδέχετο γὰρ καὶ τὸ πρὸς τι), οὔτε πᾶσα (〈τριγῶν〉 νότις γὰρ μᾶλλον καὶ ἥττον οὐκ ἂν γένοιτο οὐδὲ κύκλος μᾶλλον καὶ ἥττον οὐδὲ ἡ τελεία ἀρετὴ οὐδὲ τελεία τέχνη)· πολλὰ δὲ ἄλλαι ποιότητες ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον· λευκὸν γὰρ μᾶλλον καὶ ἥττον ἕτερον ἐτέρου λέγεται.

4,1 137 Ἐ σαφέστερον εἶπε καὶ εὐκρινέστερον, εἰ ἐπιδέχονται αἱ ποιότητες καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν ποιοὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον.

4,1 138 Ἀ Καὶ πῶς ἂν γένοιτο σαφῶς τι περὶ τούτων εἰπεῖν, ὅπου γε πλείονες γεγόνασιν αἰρέσεις περὶ τούτων. οἱ μὲν γὰρ τὰς τε ἕξεις τῶν ὑλῶν πάσας καὶ τοὺς ποιοὺς ἐπίτασιν καὶ ἄνεσιν λαμβάνειν· ἐτίθεσαν, ὡς ἂν καὶ αὐτῆς τῆς ὕλης τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον εἶναι 〈ἐπιδεχο〉 μένης. ταύτης δὲ τῆς δόξης ἥσαν τινες τῶν Πλατωνικῶν. οἱ δὲ τινὰς μὲν ἕξεις καὶ τοὺς κατὰ ταύτας ποιοὺς υπελάμβανον μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ὡς 〈τὰς ἀρετὰς καὶ〉 τοὺς κατὰ ταύτας 〈ποιοὺς, τινὰς δὲ ἕξεις〉 καὶ ποιοὺς ἐπιδέχεσθαι ἐπίτασιν καὶ ἄνεσιν, ὡς πάσας 〈τὰς μέσας〉 τέχνας καὶ τὰς μέσας ποιότητας καὶ τοὺς κατὰ ταύτας ποιοὺς. ἡς γεγόνασι δόξης οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς. τρίτη γέγονεν, ἥς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης μέμνηται, ἡ τὰς μὲν ἕξεις ἀνεπιτάτους καὶ ἀνανέτους υπελάμβανεν εἶναι, τοὺς δὲ κατ' αὐτὰς ποιοὺς ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, οὐ πάντας μέντοι.

4,1 138 Ἐ Πῶς οὖν ταύτης φῆς τὸν Ἀριστοτέλη μνήμην ποιεῖσθαι τῆς αἰρέσεως;

4,1 138 Ἀ Φημί ὅταν λέγῃ· ἔνιοι δὲ ἀμφισβητοῦσιν δικαιοσύνην μὲν δικαιοσύνης οὐ πάντῃ τι συγχωροῦντες μᾶλλον καὶ ἥττον λέγεσθαι οὐδὲ μὴν ὑγίαν ὑγείαν, ἥττον μέντοι ἕτερον ἐτέρου ὑγίαν λέγοντες ἔχειν, καὶ δικαιότερον καὶ ὑγιεινότερον. καὶ τρίγωνον μέντοι καὶ τετράγωνον μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον οὐδὲ τῶν ἄλλων σχημάτων οὐδέ. τὰ μὲν γὰρ ἐπιδεχόμενα τὸν τοῦ τριγώνου λόγον καὶ τὸν τοῦ κύκλου λόγον πάντα ὁμοίως τρίγωνον καὶ κύκλον εἰσὶν. τῶν δὲ μὴ ἐπιδεχομένων οὐδὲν ἕτερον ἐτέρου μᾶλλον ῥηθήσεται· οὐθὲν γὰρ μᾶλλον τὸ τετράγωνον τοῦ ἑτερομήκου κύκλος ἐστίν· οὐδέτερον γὰρ ἐπιδέχεται τὸν τοῦ κύκλου λόγον.

4,1 138 Ἐ Ἄρα οὖν καὶ τετάρτην τινὰ ἱστορήσεως δόξαν περὶ τῆς ἐν τοῖς ποιοῖς καὶ ταῖς ποιότησιν ἐπιτάσεως καὶ ἀνέσεως;

4,1 138 Ἀ Ναί.

4,1 138 Ἐ Καὶ τίς αὕτη;

4,1 138 Ἀ Ἦν γὰρ τις ἡ τὰς μὲν ἀύλους καὶ καθ' αὐτὰς ποιότητας μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἔλεγεν, τὰς δὲ ἐνύλους πάσας καὶ τοὺς κατ' αὐτὰς ποιοὺς ἐπιδέχεσθαι.

- 4,1 138 Ἐ Καὶ ὀρθῶς γέ σοι ἐδόκουν οὗτοι λέγειν;
- 4,1 138 Ἄ Οὐδαμῶς.
- 4,1 138 Ἐ Διὰ τί;
- 4,1 138 Ἄ Ὅτι αἱ ἄνθρωποι ποιότητες καὶ καθ' αὐτὰς ὑφεισθηκυῖαι οὐκ εἰσὶ ποιότητες ἀλλ' οὐσίαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπίτασιν οὐκ ἐπιδέχονται, διότι οὐδὲ αἱ ἄλλαι οὐσίαι.
- 4,1 139 Ἐ Ποῖον οὖν ὁ Ἀριστοτέλης καθόλου δέδωκεν θεώρημα εἰς τὸ εὐρίσκειν, <τίνα οὐκ ἂν> ἐπιδέχοιτο τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον τῶν σχημάτων καὶ τίνα οἶά τ' ἂν ἐπιδέχεσθαι;
- 4,1 139 Ἄ <Ἀποδείκνυσιν> ὅτι ὅσα μὲν οὐκ ἐπιδέχεται τὸν τοῦ προκειμένου λόγον, ταῦτα οὐ δύναται λέγεσθαι μᾶλλον καὶ ἥττον· οἷον τὸ τρίγωνον οὐκ ἐπιδέχεται τὸν τοῦ τετραγώνου λόγον οὐδὲ τὸ τετράγωνον τοῦ κύκλου, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον. τὸ μέντοι λευκὸν ἱμάτιον καὶ ἡ χιὼν καὶ πολλὰ λευκὰ ἐπιδέχεται <τὸν τοῦ λευκοῦ λόγον> · ἐν τούτοις οὖν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον.
- 4,1 139 Ἐ Ἄρα οὖν πάντα τὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐπιδεχόμενα ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον;
- 4,1 139 Ἄ Οὐδαμῶς· ἐπιδέχονται μὲν γὰρ ἅπαντες οἱ κατὰ μέρος ἄνθρωποι τὸν τοῦ ἀνθρώπου λόγον, ἄνθρωπος δὲ ἀνθρώπου μᾶλλον καὶ ἥττον οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος. τὸ δὲ μὴ ἐπιδεχόμενον τὸν αὐτὸν λόγον ἀδύνατον τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιδέχεσθαι. πρὸς γὰρ <τὰ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ> καὶ αἱ συγκρίσεις αἱ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, οὐ πρὸς τὰ ἐκ <βεβηκότα τὸν αὐτὸν λόγον> .
- 4,1 139 Ἐ Ἀλλ' εἰ μὴδὲ τοῦτο ἴδιον τῆς ποιότητος, τί ἂν εἴη ταύτης ἴδιον;
- 4,1 139 Ἄ Τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον ν' κατὰ μόνας γὰρ τὰς ποιότητας ὅμοιον ἕτερον ἐτέρου λέγεται, τὸ δὲ ὅμοιον εἶναι ἢ ἀνόμοιον κατὰ μόνας τὰς ποιότητας κατηγορεῖται ὥστε ἂν εἴη ἴδιον ποιότητος τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον λέγεσθαι.
- 4,1 139 Ἐ Ἀπορήσειεν δέ τις, πῶς διεξιὼν τὰ εἶδη τῶν πρὸς τι καὶ τὰς ἕξεις συγκατέλεξεν αὐτοῖς, ἐν δὲ τοῖς περὶ ποιότητος εὐθύς ἐν εἶδος ποιότητος ἕξιν εἶναι ἕξιν καὶ διάθεσιν· <ἡ γὰρ ἕξις> δύο κατηγοριῶν ἔσται, καὶ τῆς τῶν πρὸς τι καὶ τῆς ποιότητος, καὶ συμβήσεται μίαν <οὔσαν> τὴν ἕξιν ἐτέραις τῷ εἶδει χρῆσθαι ταῖς διαφοραῖς· τῶν γὰρ ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων ἕτεραι τῷ εἶδει καὶ αἱ διαφοραί. δεῖ οὖν τινα αἰτίαν εὑρεῖν, ἥτις τὴν τοιαύτην ἀπορίαν λύσει.
- 4,1 140 Ἄ Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἔγνω, ὅτι τοῦτο ταραξεί πολλούς, καὶ δύο λύσεις εἰσκεκόμικε τῆς ἀπορίας.
- 4,1 140 Ἐ Τίνας ταύτας λέγει;
- 4,1 140 Ἄ Μίαν μὲν, ὅτι πολὺ διενήνοχε καθ' ἕκαστον· γένος μὲν γὰρ ἡ ἐπιστήμη, εἶδος δὲ ἡ γραμματική, καὶ ἔτι γε ἄτομον Ἀριστάρχου γραμματική. ἡ μὲν οὖν ἀναβεβηκυῖα πασῶν τῶν εἰδικῶν καὶ τῶν μερικῶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη καὶ ἕξις τῶν πρὸς τι εἶναι ἐρρέθη, αἱ δὲ εἰδικαὶ ἐπιστήμαι καὶ ἔτι γε μᾶλλον αἱ ἄτομοι καὶ μερικαὶ ποιότητες <ἂν εἶεν> . ἡ γὰρ ἄτομος γραμματική <οἷον> ἡ Ἀριστάρχου καὶ ἡ ἄτομος μουσική οἷον ἡ Ἀριστοξένου καὶ ἡ ἄτομος ἰατρική οἷον ἡ Ἱπποκράτους ποιότητες ἂν εἶεν καὶ οὐδαμῶς τῶν πρὸς τι· <οἱ γὰρ κατ'> αὐτὰς ποιοὶ ἀπ' αὐτῶν λέγονται. ποιότητες δὲ ἦσαν, καθ' ἃς οἱ ποιοὶ παρονομάζονται <ἡ ὁπωσοῦν> ἄλλως λέγονται ἀπ' αὐτῶν. εἰ δὲ τις αὐτὰς τῶν πρὸς τι εἶναί φησιν, πρὸς τι εἶναι ἀλλὰ πρὸς τὸ γένος αὐτῶν. ἡ γὰρ γραμματικὴ ἐλέγετό τινος ἐπιστήμη, ἀλλ' οὐχὶ [ἡ γραμματικὴ] ἡ Ἀριστάρχου γραμματική. ἀλλ' εἰ οὕτως ἐρεῖ καὶ ἀντιστρέψει, καὶ εἴποι Ἀρίσταρχος γραμματικῆς Ἀρίσταρχος, <ὅπερ ἄτοπον> . φημὶ τοίνυν ὅτι τὸ μὲν γένος τοῦτ' ἔστι τὴν ἐπιστήμην τῶν πρὸς τι εἶναι· ἔστιν γὰρ ἐπιστητοῦ ἐπιστήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπιστήμη ἐπιστητόν· τὸ δὲ καθ' ἕκαστον τοῦτ' ἔστι τὴν γραμματικὴν Ἀριστάρχου οὐκ ἔτι τῶν πρὸς τι

εἶναι, ἀλλὰ ποιότητος, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀρίσταρχος καὶ ἕκαστος τῶν ἐκάστην ἐχόντων τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν οὐκ ἀπὸ τῆς γενικῆς ἐπιστήμης εἰσὶ παρωνομασμένοι, ἀλλ' ἐκ τῆς καθ' ἕκαστα, Ἀρίσταρχος μὲν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γραμματικῆς, Ἀριστόξενος δὲ ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ μουσικῆς, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὁμοίως ἀπὸ τῶν οἰκείων ἐπιστημῶν, αἱ τῶν καθ' ἕκαστά εἰσιν.

4,1 140 Ἐ Ἀλλὰ μίαν μὲν ταύτην ἀποδέδωκας λύσιν· ἔφης δὲ εἶναι δύο· ὥστε λέγε καὶ τὴν ἑτέραν.

4,1 141 Ἀ Φημὶ τοίνυν ὥς εἰ μή τις ταύτην προσίεται, ἀλλ' ἐκείνην γε λαμβανέτω, ὅτι οὐδὲν κωλύει ἐν δυσὶ κατηγορίαις τὸ αὐτὸ τετάχθαι. οὐ γὰρ τοῦτο ἄτοπον, ἀλλ' εἰ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ εἰ αὐτό τι εἰς δύο γένη κατηγοριῶν διάφορα ἀναφέροιτο καὶ μὴ ὑπάλληλα, ἐπειδὴ κατὰ ἄλλο καὶ ἄλλο σημαινόμενον οὐδεμία ἐστὶν ἀτοπία. ἐπεὶ καὶ ὁ Σωκράτης πολλὰ ἐπιδειχθήσεται πεπονθώς· καθὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπος οὐσία ἐστί, καθὸ δὲ τρίπηχυς, εἰ τύχοι, ποσόν, καθὸ δὲ πατὴρ ἢ υἱὸς τῶν πρὸς τι, καθὸ δὲ σώφρων ποιός, καὶ οὕτως εἰς τὰς ἄλλας κατηγορίας κατὰ τινὰς διαφορὰς ἀνάγεται. εἰ οὖν ἐν ὧν εὐρίσκεται ὁ Σωκράτης κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, τί ἄτοπον, εἰ καὶ ἡ ἑξὶς κατ' ἄλλο μὲν ἂν ῥηθεῖ πρὸς τι, κατ' ἄλλο δὲ ποιότητος; [Περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν ν]

4,1 141 Ἐ Ἀλλὰ τέτταρας μὲν ἤδη κατηγορίας διεληλύθεν, αἵπερ ἐδόκουν ἀπορίας δεῖσθαι πλείονος, αἱ λοιπαὶ δὲ τίνες εἰσίν;

4,1 141 Ἀ Ἡ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν ἢ τε τοῦ κεῖσθαι καὶ ἢ τοῦ ποτε καὶ ἢ τοῦ ποῦ καὶ ἢ τοῦ ἔχειν.

4,1 141 Ἐ Τί οὖν; αἱ ἑξ αὗται οὐκ ἐπιδέχονται λόγους;

4,1 141 Ἀ Καὶ αὗται πολλοὺς ἐπιδέχονται μὲν, ἀλλὰ πρὸς ἀρχομένους μανθάνειν ἄρτι ἀπόχρη τὸ εἰδέναι, ὅσα <ἐν ἀρχῇ> ποιεῖ, ἵνα ἔχωσιν ἕκαστον τῶν ἀπλῶν εἰς ταύτας ἀνάγειν, ἐπεὶ περὶ γε τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν ἱκανῶς ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπραγματεύσατο, περὶ δὲ τοῦ ποτε, ὅπερ χρόνον σημαίνει, καὶ περὶ τοῦ ποῦ ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκροάσει, ἔνθα περὶ τόπου καὶ χρόνου ἐπραγματεύσατο, καὶ περὶ πασῶν δὲ τούτων ἐν τοῖς Μετὰ τὰ φυσικά. νυνὶ δὲ δήλου ὄντος ὅτι τὸ μὲν ποιεῖν καὶ τὸ καίειν ἐνέργειαν δηλοῖ, τὸ δὲ θερμαίνεσθαι καὶ ψύχεσθαι πάθος, φησὶν ὅτι καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν τοῦ ἐναντίου ἐστὶν ἐπιδεκτικά. ἐναντίον γὰρ δήπου προφανῶς τὸ θερμαίνειν τοῦ ψύχειν καὶ τὸ θερμαίνεσθαι τοῦ ψύχεσθαι καὶ τὸ ἡδεσθαι τοῦ λυπεῖσθαι.

4,1 141 Ἐ Μόνη οὖν ἐναντιότης αὐτοῖς παρακολουθεῖ;

4,1 141 Ἀ Οὐ μόνη ἀλλὰ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον· λέγομεν γὰρ μᾶλλον θερμαίνειν καὶ ἥττον, ὁμοίως δὲ καὶ θερμαίνεσθαι μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ λυπεῖν καὶ λυπεῖσθαι, ὥς εἶναι καὶ ποιεῖν ἥττον καὶ μᾶλλον καὶ πάσχειν ὁμοίως.

4,1 141 Ἐ Τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν εἴρηται ὑπὸ Ἀριστοτέλους. περὶ δὲ τοῦ κεῖσθαι τί ἂν εἴποις;

4,1 141 Ἀ Ὅτι ἡ μὲν θέσις τῶν πρὸς τι δέδεικται ἤδη, τὸ δὲ κεῖσθαι οὐκ ἔτι, ἀλλὰ παρώνυμον· ἄλλης γὰρ κατηγορίας, τῆς τοῦ κεῖσθαι.

4,1 141 Ἐ Σαφέστερον εἰπέ, ὅ τι ποτὲ λέγεις.

4,1 142 Ἀ Ἡ μὲν θέσις, ἐπεὶ τινὸς ἐστὶ θέσις, τῶν πρὸς τι ἂν εἴη· διὸ καὶ ἡ ἀνάκλισις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ καθέδρα θέσεις τινὲς οὔσαι πρὸς τι ἂν εἴεν καὶ αὗται. τὰ δὲ ἀπὸ τούτων παρωνύμως λεγόμενα οὐκ ἂν εἴη πρὸς τι, λέγω δὲ τὸ τε ἀνακεῖσθαι καὶ τὸ ἐστάναι καὶ τὸ καθῆσθαι· ταῦτα γὰρ οὐκ ἔστιν πρὸς τι (διὸ οὐδὲ θέσεις εἰσὶν), ἀλλὰ ἀπὸ τῶν θέσεων παρωνύμως λεγόμενα. τοιαῦτα δὲ ὄντα καὶ ἐν ἐτέρῳ γένει ἐστίν, ἐν τῷ τοῦ κεῖσθαι.

4,1 142 Ἐ Ὑπολείπονται δὲ κατηγορίαι ἔτι τρεῖς ἢ τε τοῦ ποτε καὶ ἢ τοῦ ποῦ καὶ ἢ τοῦ ἔχειν. καὶ ὅτι μὲν ὁ Ἀριστοτέλης οὐδὲν περὶ αὐτῶν εἴρηκεν, δηλον· σὺ δὲ τί ἂν εἴποις περὶ τούτων;

4,1 142 Ἄ Τί ἄλλο ἢ ὅτι ὥσπερ τὸ πρὸς τι οὐκ ἔστι τῶν προηγουμένως θεωρουμένων πραγμάτων ἀλλὰ τῶν ἐπιγινομένων τούτοις, ὡς ἂν παραφυάδι ἐοικός, οὕτως ἐπὶ ὑποκειμένων τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν ἐπισυνίσταται τὸ ποτέ καὶ τὸ ποῦ. τόπου γὰρ καὶ χρόνου μὴ ὄντος, ἅπερ ἐστὶ ποσά, οὐδὲ τὸ ποῦ οὐδὲ τὸ ποτέ ἂν εἴη. οὐ μέντοι ἐστὶν ὁ χρόνος ποτέ, οὔτε μὴν ὁ τόπος ποῦ, οὐδὲ τὸ ποῦ τόπος, <ἀλλὰ> προϋπάρχοντος τόπου, ἔπειτα δὲ